

COMMENTARIJ
DE REBVS
IN
SCIENTIA NATVRALI
ET
MEDICINA
GESTIS.

VOLUMINIS XXX. PARS IV.

LIPSIAE, MDCCLXXXVIII.

APVD IOH. FRIDERICVM GLEDITSCH.

Venduntur etiam

Londini apud Pr. Elmsly, Edinburgi apud Elph. Balfour, Lugd. Bat. ap.
Frans Luchtmann, Parisiis apud Barroï senior. Venetiis apud Io. Bapt.
Paquali, Milano apud Ios. Galeazzi, Augustae Taurinor. apud
Laurent. Giraud, Florentiae apud Ios. Molini, Holmiae
apud M. Swederum.

mes
ERN
Ban
178
573

ouur
tum

Exden
ru
ver
co q
re
rten
iden
leq
orur
p
und
sep
ur.
lor
et
in n
per
hibi
c at

I.

Magazin für Aerzte. Herausgegeben von
ERNST GOTTFRIED BALDINGER — *siebenter*
Band. Leipzig, bey Friedrich Gotthold Jacobäer
1785. 8. pagg. 571. Achter Band 1786. pagg.
573. Neunter Band. 1787. pagg. 572.

i. e.

promtuarium in vsum medicorum edi-
tum ab E. G. BALDINGER. Voll. VII. VIII. IX.

Eadem ratio horum voluminum est, quae prio-
rum *) ideoque eadem ratione in iis recensen-
verfabimur. *Vol. VII. P. I. continetur primo V. VII.*

de quorundam a cane rabido morforum historia, au- p. 1.

re Cl. PLANK, physico Nirtingensi in ducatu
rtembergico. Infortunium hoc die 14. Febr. 1782.

viderat, et canis iste in locis vicinis hoc et tribus

sequentibus diebus octo homines momorderat,

orum quinque die 24. Mart. iam plus minus hy-

phobi mortui erant, sextus demum octogesimo

mundo a laesione die expirabat, item porcum,

septima hebdomade furore correptus interime-

ur. Aegrorum vero Cl. PLANKII curae com-

orum haec erat sors: puer quinquennis in ma-

et flexura cubiti sinistri lateris quinque vulnera,

in musculo pectorali dextro vestigia dentium ac-

erat: vesicatoriis et frictionibus mercurialibus

ibitis omnia bonum euentum spondebant, do-

aeta alui profluuiio die 26. Mart. difficultas deglutiendi oriretur, quae cum motibus conuulsivis sensibusque auctis summum gradum attingebat, et morte terminum sequenti mane die 41. ab accepta laesione, reviviebat; cadauer subito vivebat, nec obrigecebat. Femina 58 annorum per vestimenta tres laesiones in brachio dextro, et in femore sinistro duas insignes pluresque minores acceperat; Praeter remedia externa etiam pulverem alterantem Plummeri, decoctum de camphoram cum cremore tartari et nitro sumebat, omnia satis bene vergere videbantur, praeter insensibilitatem digitorum, quam 12. Mart. quiescebat, continuato interim frictionum et pulverum nitro, serpentaria, millepedibus, camphora et nacea mercuriali usu; die 4. Apr. febrilis horror succedebat, funesti euentus praecursor, qui post diuturnam hydrophobiae symptomata praegressa die 7. Apr. 52. a morsu aegram vita priuabat. Femina iunior 28 annorum, hystericomelancholica, leuiter in digito minimo manus sinistrae laesa fuerat; postea symptomata spastica et febrilia, apposis medicamentis deuicta, die 18. Mart. imminuta suppuratione curationis initia ostendit, et 20. auxiliis prioribus se subtraxit. Alia 39 annorum, infans lactans, a dentibus canis insigniter in brachio sinistro sugillata cute hinc inde lacerata, itidem suppurationis progressu die 25. Mart. medicationem rariorem respuit. Grauida 33 annorum quinque vulnera in manu dextra, et vnum profundius in medio digito sinistrae acceperat; praemissa tractatione curata fuera vulnere et sanguinis missione post inordinatam cum mercurio saluatio iterata accessit, et suspensa inunctione perdurans; tandem 6. Apr. perfecte restituta est, et 4. Aug. fetum viuum ex utero hodiernum cum matre superstitem. Annotandum subiunctas praeterimus.

De usu foliorum farfarae in affectibus scrophulo- p. 17.

auctore Cl. MEYER, medico Hamburgensi. Vn-
tres in aquae libra ad uncias sex incōquantur,
et aque looch de farfara unciae duae adduntur;
his omni bihorio dimidium vel integrum vasculum
hauriendae destinatum. Effectus bonos vi-
et in tumoribus glandularum colli, vlceribus et
perpete scrophulosis, iuncta simul in ultimo casu
scrophthalmia, quae eadem decoctione tepida sae-
per diem eluebatur. Infusum farfarae prod-
in crusta lactea, tineaeque capitis, forte etiam
ophthili tuberculosa.

De usu gummi (vel, uti Cl. auctor mauult, ressi- p. 20.

guaiaci in hydrope, auctore Cl. F. H. BRÜCK-
ANN iun. Brunōuicensi. Formulam Ill. DE BER-
*) ita corrigit, ut guaiaci et arabici gummi par-
aequales praescribat, quo perfectior existat et
perduret solutio. Vterque BRÜCKMANNVS cre-
to etiam vtuntur pilulis ex hoc gummi, adiunctis
pore veneto, extractis amarum, extracto vel pulue-
valerianae, kerme minerali, puluere Plummeri
isque remediis, ubi materiae arthriticae, quin et
cereae, latentis tamquam causae obstructionis
cerum est suspicio. Exempla curationum felici-
in femina 63 annorum, quae ab arthritica ma-
ria ad pulmones delata in hydropem pectoris ac
nism vniuersalem inciderat, et frustra tentatis in-
dentibus, euacuantibus et diureticis, ab usu gum-
guaiaci cum diureticis iuncti, adhibitis demum
mul tonicis conualecebat; in sene 77 annorum,
eodem remedio, subiunctis pilulis ex Crollii
tracto et sapone veneto, cui postea gummi ammo-
cum substituebatur, a duritie abdominis et oede-
ate pedum liberabatur, sed neglectis roborantibus
humali tempore redeunte aquarum collectione

O o 3

extin-

*) Comm. Nostr. Vol. XXVI. p. 9.

existinguebatur; et in viro, post diuturnum herpetem oedemate pedum vexatum, in quo gummi guaiaci, subiuncto externo corticis mezerei usu, transpirationem et vrinam mouendo oedema ipsum herpetem tollebat. In transitu historia quadragenarii, ab incipiente hydrope pectoris ope tartari emetici cum oxymelite scillitico et simplici, ventris torii inter scapulas, ac demum tincturae martis cydoniatae cum elixirio balsamico Hofmanni liberata.

P. 34. *Praelectiones medicae professorum collegii illustris Cassellani.*

P. 36. *Continuatus index scriptorum de cicuta et de cicuta peruviano, ab Ill. BALDINGER.*

P. 38. *Peruersae medicamentorum formulae.*

P. 44. *Varia, auctore Cl. BÜCKING. Facilis solubilitas vitri plumbi, quo vasa fictilia obducuntur, a vaporibus brassicae sale conditae coctae. Melancholici singularis, eo potissimum, quod lapidibus, inprimis silicibus, influxum in tempestates cet. sibi quibus ipsi directionem eius adscribebat; hac idea firmata, cepta, rationis usu pleno gaudere visus. An lac in oninum infantem fortem reddere possit credibile sit.*

P. 53. *Symbole ad materiam medicam et pharmaciā, auctore Cl. MOENCH. Pelluciditas characterem bonitatis myrrhae exhibet, quae superfuso spiritu vini rectificato probatur. Tamarindi suspensionem cupri produnt, a coctione in vasis cupreis pendentis quare ad parandam pulpam opus est, ut decoctum colato ad libram addantur duae drachmae limaturae ferri, et per noctem in quiete reponantur; vasa ferreis fictilia vel stanno probe obducta praeferebantur. Depuratio salis ammoniaci, si is in mortario metallicis antea contunditur, non obtinetur; anglicus et brunouicensis iam satis purus est, neque indiget. Semen cinnae, ratione originis nondum determinatum, potius flosculos comminutos quam semen.*

semen referens, solum dilutiore colore et leuitate
a floribus tanaceti differt, qui commode illius loco
in vsum duci possent; tanaceti extractum amaritiem
param offert, cui si vis anthelmintica insit, eadem at-
que aliis extractis amaris competet. Emplastrum
album coctum et diachylon simplex, viribus paria,
eiusque ratione praeparationis simile emplastrum
papalmae correctionem praeparationis omnino po-
tulant. Morsuli, inconcinna medicamenti forma.
Extractorum amarorum effectus diuersus ab admix-
tis partibus resinosis, ad quarum praecipitationem
infusione aquae frigidae ad decoctum calidum opus
est, vel salinis, in primis in carduo benedicto, cen-
turio minore et absinthio pendet: purissima prae-
sent trifolium fibrinum et gentiana rubra, et huius
quidem extractum etiam ob minus pretium com-
mendabile est. Ad paranda extracta infusio, vel
ibi maiori copia opus est, decoctio methodo Gara-
yana praestat. Extractum corticis peruiani para-
tur infusione aquae feruida super puluerem in in-
fundibulo ex coactili pileariorum eousque continua-
ta, donec aqua insipida transeat: ita libra vna extra-
cti uncias tres purissimi et pellucidi, resinosis parti-
bus orbat, largitur. Syrupi diacodion parandi tempus
ex succo lactescente dignoscendum est, qui ex inci-
sis capsulis, antequam semina maturuerint, effluit.

Ex litteris Cl. EHRHART: Hanouerae dispensa-
tio liquorum ardentium seu sic dictorum stomachi-
corum in officinis pharmaceuticis a magistratu inter-
dicta. Surgens fama fontis sulphurei Limmerani
prope eandem urbem. p. 62.

Observationes auctore C. A. W. BERENDS medicop. 65.
Traiecti ad Viadrum. De vsu olei, imprimis lini, in
doloribus et imminente inflammatione intestino-
rum; loco venae sectionis, minus fidi in hoc morbo
remedii, statim ab initio vtendum est vesicatorio
largo

largo abdomini imponendo, quod etiam in dysenteria saepe summi usus fuit. Febris hemitriticae exempla tria, primum in virgine, regimine frigido et tartari emetici parca copia subinde data mitioris redditae, donec crisis die decimo quarto deiectionibus atris et sanguineis se ostenderet; duo reliqua in mulieribus mediae iam aetatis, quarum altera deiectiones sanguineas iam septimo die patiebatur, vndecimo die cum vehementiore febre accedebat purpura, quae subsequente nocte retrocedebat, morte protinus subsequente: altera, iam cum valetudine in gratiam redire visa, haustu frigidae aquae inflammationem et gangraenam sibi contrahebat, septimo die lethalem. In syncho simplici, quum iam per vrinam et sudores terminari coepisset, turbata subito crisi et instante metastasi ad caput, vesicatorium ingens in nucha et duo pulveres, quorum quivis moschi et camphorae singulorum grana sex et decem grana serpentariae habebat, intra paucas horas excitato largo sudore aegrum periculo eripuerunt. Efficacia solutionis tartari emetici in spasmus vniuersali per triduum iam durante. Usus helminthochorti, aequae incertus ac aliorum anthelminticorum; aduersus taeniam nihil praestitit. Infantibus infusum eius cum lacte gratum est.

P. 77. *Symbole ad psychologiam empiricam, auctore anonymo. De familiis quibusdam Longofalissenfibus in quibus fatuitas haereditate propagari visa est. Inter causas cooperantes medici quidam posuere cereuissiam spissam et difficilius subigendam, quae olim hic cocta fuerit.*

P. 80 *Responsio ad quaestionem de femina epileptica, cuius historiam volumen antecedens tradiderat **, auctore Cl. FR. KREBS, medico Quedlinburgensi, et

*) Comm. nostr. Vol. XXVI, p. 692.

Aliud consilium super eodem morbo, et alio morbo p. 84.
ab acido, qui eodem loco enarratur, auctore medico
quodam 1...s

Varia et anecdota.

p. 89.

P. II. Index copulatorum, natorum et mortuorum p. 97.

in Pomerania Suecica et Rugia per semestre primum
anni 1784. subiunctis annotationibus practicis, auct.
 CL. NAVR. WILLECH. Numerum incolarum ponit
 19710. Copulata sunt 150 paria. Nati 736 pueri,
 680 puellae; ex his extra coniugium 92; mortui
 16; gemini 22 paria. Mortui sunt 1365, ex quibus
 a primo ad decimum annum 556, ab undecimo ad
 vigesimum 47, a vigesimo primo ad quinquagesi-
 mum 260, a quinquagesimo primo ad sexagesimum
 161, a sexagesimo primo ad septuagesimum 171,
 a septuagesimo primo ad octogesium 133, ab octo-
 gesimo primo ad nonagesimum 34, a nonagesimo
 primo ad centesimum 9, et centum et sex annorum
 vnus. Ex tota hac summa 26 morte praeternatu-
 rali, maximam partem in aqua, perierunt. Indi-
 cem morborum exitialium, quippe qui vix semper
 exceptionibus carere possit, praeterimus. De me-
 thodo medendi hinc inde Cl. Auctor quaedam ad-
 iecit. In morbis spasticis commendat infusum va-
 lerianae cum liquore anodyno ad mentem Cl. LEN-
 TIN paratum, ita vt illius vnciae duabus superfun-
 dentur vnciae duodecim liquoris anodynii, per 48.
 horas saepe agitentur, dein filtrentur ac probe ser-
 uentur; vehiculi loco est infusum chamaemeli. Va-
 riolis mortui sunt 96, per totum annum, inde a 1.
 Iulii 1783, 182. Benignae semper fuerunt: tamen
 in vnica parochia, ex 420 circa hominibus constan-
 te 17, in alia, in qua circa 70 infantes iisdem affe-
 cti fuerant, nullus mortuus. Puerperae 18.

Observationes super purpura, auctore H***R, p. 106.
medico Heilbrunnensi, aduersus censuram Cl. GME-

LXXI in hoc promptuario *) directae, acres admodum; consentimus cum Ill. Editore, eiusmodi lites deprecante.

P. III. *Annotata super phaenomenon medicum singulare*, ab anonymo enarratum anonymo etiam auctore, ab assumpto medicamento, quod argentum in acido vitrioli solutum continuerit, cutem nigredinem contraxisse; nihil autem omnino definitum aut accurate determi-

P. III. natum est.

Observationes minores, auctore Cl. WILICH. In Thuringia strumas copiosissimas vidit (nos etiam in montano superioris Saxoniae tractu), in Rugia inter 23395 homines non nisi his, et ex his quidem exemplis alterum in femina natu Thuringia. Emplastrum ex cicutae extracto, gummi ammoniaci et emplastro de meliloto, subiuncto interno usu pilularum ex eodem extracto et gummi saponeque hispano, ad tumores glandularum maxillae, colli cet. summo cum fructu adhibuit. Saccharum aere liquatum fissuras mammarum optime sanat, praemisso, si pus adsit, usu essentiae myrrhae. Tumores mammarum sal tartari aqua solutus, si locus induratus eodem ter vel quater intra 24 horas laetetur, discutit. Aduersus paralyin frictiones cum tinctura cantharidum, spiritu salis ammoniaci vinoso, spiritu vini et sapone hispano; idem remedium in doloribus fixis rheumaticis aliisque, in ligamentis articulorum post luxationem debilitatis, minori tamen tunc proportionem tincturae cantharidum ad spiritum salis ammoniaci: post applicationem pars affecta panico laneo fouenda est. Puellae epilepticae nec vomitoria, nec electuarium vermifugum ex ialappae et valerianae radice, oxymelite scillitico et melle simplici, nec flores zinci leuamen attulerant; sanauit eam Cl. Auctor medicina ex tartari emetici granis decem, scillae tostae granis viginti, radice valerianae drachma

*) Comm. nostr. Vol. XXV. p. 492.

drachma, visci querni drachmis duabus, radices vin-
cetoxici drachma dimidia, sacchari drachmis sex, in
viginti pulueres diuisis, quorum tres de die capie-
bantur. A paucis vitriolo caeruleo in coena assum-
to symptomata grauiora oriebantur, quae tamen post
vomitum, sumto potissimum copiosius lacte, sensim
disparebant. Exemplum naeui materni in filio ipsi-
us Cl. Auctoris, sugillationis in sura pedis sinistri
et in osse sacro, iisdem in locis, vbi mater quarto
graviditatis mense corpus pauimento illiserat.

Efficacia aluminis in haemorrhagia uteri et vomitu p. 127.
cruento, ab eodem. Posterioris morbi duo exem-
pla sero lactis aluminoso curati; prioris totidem,
alterum eodem remedio, alterum decocto aluminis,
corticis peruiani et florum chamaemeli; vltimi
morbi historia singularis est, exactissime descripta,
sed ob breuitatem instituti nostri hic fusius non re-
petenda.

Rursus de historia morbi feminae epilepticae et con- p. 143.
siliis Cl. LENTIN, et

Iudicium Cl. C. P. BRÜCKMANN, medici in ther- p. 146.
mis Emsensibus, *super eodem*.

Formulae ineptae medicamentorum, cum epicrisi p. 149.
III. EDITORIS.

Morbi pectoris historia cum sectione, auct. Cl. p. 165.
RÜNDEL, physico Ilmenauensi. Vir quinquaginta
aliquot annorum, qui ante viginti annos munere
praefecti militaris se abdicauerat, nullis antea, nisi
interdum oedemate et rheumaticis pedum dolori-
bus breui transeuntibus, morbis vexatus, quatuor
ante mortem annis subito noctu suffocatione tenta-
batur per dimidiam horam durante, cum sensu et
fragorio sono, ac si quid in collo rumperetur; in-
tumescibat simul collum, cui vero symptomati in-
fusum spongiae medebatur; interea redibat insultus
asthmaticus isque grauior, sed sine disruptionis sen-
su;

fu; postea accedebant dyspnoea lente procedens, et horis post meridiem secunda et potissimum sexta ad decimam spastica contractio inter tertiam et quartam costam spuriam sinistram, licet haec nec per reliquum diei tempus prorsus abesset; spasmi in pectore, respirationem multum impediētes, potissimum in decubitu; pulsus in anxietate vespertina plerumque solito celerior; appetitus plerumque bonus; somnus versus finem vitae, uti Cl. Auctor eius curam habuit, parcissimus; Alius tardior; tubercula haemorrhoidalia; tandem oedema pedum increſcens, catarrhus accedens, qui bechicis lubricantibus excretionem quidem faciliorem admittebat, sed reliqua omnia in peius vertebat; oedema faciem et brachium manumque sinistram occupabat, respiratio vix vlla nisi ad apertam fenestram, raucedo, somnus leuissimus cum deliriis, tandem prostratio subita virium, pulsu tamen pleniore, quam per totum postremum morbi stadium, nec capitis dolor, nec vertigo, aqua perpetuo ex ore effluens, alteroque die post noctem maxime inquietam, quum alimenta et potulenta adhuc ingessisset, et prope fenestram se collocasset, mors subita. Morbus a compluribus materiae arthriticae in corpore oberanti adscribebatur et remediis in eum finem directis, non tamen neglectis symptomatibus reliquis, oppugnabatur. Sectio autem sequentia edocebat: In abdomine nihil praeter hepar solito paullo maius, sed sanum, et hinc inde paruas hydatides. In pectore thymum pugni minoris magnitudine, coloris fusco nigrescentis, non induratum; pulmonem sinistram paulum accretum, paruum, flaccidum, at sanum; cor paruum; in cavitae dextra tumorem steatomatosum 10 digitos longum et 7½ in diametro, ponderis decem librarum, figurae oblongo-rotundae, hinc inde eminentiis minoribus obſitum, totam

totam fere cavitatem replentem, ita vt subiacens pulmo, cum quo in exiguo spatio coaluerat, compressus et flaccidus, ceteroquin autem sanus esset. Prima origo huius tumoris lapsui ab equo, quem aeger iunioribus annis passus fuerat, et in quo vehementer in pectus impegerat, adscripta fuit.

Super apparatu priuato medicamentorum medicis et chirurgis familiari, auctore anonymo. Iure taxatur. p. 180.

Curae pauperum Cassellis 1784 ratio reddit. p. 185.

Medicamenta interna et externa, a chirurgo unico die praescripta feminae spina ventosa laboranti: perniciem barathrumque pharmacopolii diceret! p. 186.

Anecdota.

p. 189.

P. III. Historiae morborum communicatae a Cl. p. 192.

G. BRAWE, medico Verdensi. Exempla duo efficacitatis olei ricini aduersus taeniam, mane et vesperti sumti, subiuncto interdium vsu decocti vel infusi gentianae rubrae, chamaemeli et tanacetii. Quartana duplicata, tertianam excipiens, cum oedemate totius corporis, salinis, interpositis emeticis, materiam biliosam acerrimam euacuantibus, ac demum corticis peruuiiani rubri largis dosibus, additis rheo et scilla, curata, quam scabies sicca excipiebat, qua aeger ante decem annos afflictus et remediis externis intempestiue liberatus fuerat; hac rite tractata demum conualescebat. Tertiana, quam sub frigore cuiusuis paroxysmi vomitus biliosus, sub calore pruritus et erumpens purpura comitabantur, desquamatione post finitum paroxysmum disparens; euacuantia consueta et dein roborantia morbum tollebant. In transitu quaedam in laudes corticis peruuiiani rubri; in febribus intermittentibus robustiorum tamen hunc aequae ac vulgarem non sufficientem inuenit, et tunc maiori cum fructu puluerem ex florum arnicae et corticis aurantiorum singulorum drachma dimidia et rhei granis tribus omni bihorio

horio extra paroxysmos exhibuit. Dysenteria gravissima cum deiectione materiae cadauerosae et febre putrida, antisepticiis ac demulcentibus, et sub finem roborantibus deuieta. Exempla quaedam virtutis fontis medicati ad *Vhlenmühle* prope Verdum interne et potissimum externe adhibiti, praesertim in arthritide.

p. 215. Cl. VOLGER, med. Luneburg. de *peripneumonia* (potius pleuritide? sed in verbis simus faciles) *biliosa*; bonum effectum adeoque necessitatem vomitoriorum, etsi ob praegressam haemoptysin seu vomitum cruentum interdici videantur, duobus exemplis demonstrat.

p. 220. Cl. BICKER, med. Bremensis, *media communicat, quibus partes peregrinae aquis inhaerentes mineralibus indagari possint*; reagentia nimirum: tincturas heliotropii, ligni campechiani et gallarum; alcali phlogisticatum seu decoctum caerulei berolinensis cum sale tartari, addito aceto destillato precipitati; acidum sacchari, alcali fixum et volatile, aquam calcis; solutionem terrae ponderosae in acido salis, argenti in acido nitri, et sacchari saturni in aqua; tandem alcohol vini. Horum reagentium, quae Cl. Auctori optima et efficacissima sunt, agendi modum chemia satis iam declaravit, a nobis ideo fufius non memorandum.

p. 224. *Observationes*, auctore Cl. VOLLMAR, archiatro comitis de Witgenstein. Hernia scrotalis post quinque diebus frustra tentatum usum epithematum frigidorum et clysterum secta, et licet contenta intestina gangraenosa apparerent, et aeger iam debilitatus sub operatione multum sanguinis amisisset, tamen intra sesquimenssem feliciter curata. Erius usus epithematum frigidorum in atonia uteri post partum.

Observa-

Observatio cum sectione cadaveris, auctore Cl. FUCHS, p. 233.
 Prof. Ienensi. Historia morbi nobis non exacte satis
 descripta videtur: sectio declarabat hydropem pe-
 toris, et memorandum imprimis cordis cum peri-
 cardio, huiusque cum diaphragmate coalitum, liquo-
 ris autem pericardii absentiam.

Quaestio ad Ill. Editorem directa super effluvio p. 236.
chronico copiosi muci per urinam, quod a morbo ve-
nerico olim peruerse tractato ortum duxisse creditur,
 potissimum quaeritur, vtrum aeger hoc effluvio la-
 borans et de reliquo bene valens, nisi illud sistatur,
 ad secundas nuptias tuto transire possit?

Annunciatio scholae priuatae Tiguri ad instituen-
dos surdos ac mutos constituendae, d. d. 28. Mart. 1785.
 per CL. RAHN; directoris vice se functurum pollicetur
 Cl. IOH. CONR. VLRICH, discipulus Pl. Reuer. Pa-
 storis KELLER in ditione Tigurina et Cl. abbatis
 DE L'EPÉE Parisini.

Varia, auctore Cl. BÜCKING. Iocosa relatio dep. 254.
 curationibus insolitis podagrae per vnguentum vesi-
 catorium toti corpori applicatum, per ambustionem,
 per terrorem. De insolita corporis humani mole.
 De puella usque ad duodecimum aetatis annum
 membris suis non vtente (cui Auctori historiam hanc
avendorov referat, Cl. BÜCKING non addit). De ti-
 nes, prolixè satis. Contagium frequentissima eius
 causa. Discrimen inter siccam et humidam essentia-
 le non est, sed prior posteriorem excipit. Etiam,
 licet minus alias corporis partes occupat, et Cl.
 Auctor eam in viro curauit, cuius pectus sinistrum
 magnitudine grossi ea tactum fuerat. Curatio non
 obtinetur, nisi crinibus vna cum bulbis vitiatis ex
 cute euulsis, quod in humida facilius quam in sicca
 efficitur: optimum emplastrum iudicatur empla-
 strum basilicum, cuius formulas duas MESVAE ad-
 scriptas ex Pharmacop. August. (1573) hic commu-
 nicat

nicat Cl. Auctor, eamque praefert, quae ceræ flavae, resinae et picis graecae partes aequales et olei communis quantum sufficit, praescribit, addita quibusdam terebinthina, ab aliis eadem pici substituta. Vbi verò dispositio morbosa simul adest, corpus depurantibus simul tractandum. Tinea vel retrogressa vel repressa fomenta ex solutione saponis veneti in aqua calida, et postea emplastrum de meliloto cum pulvere cantharidum postulat; quod his remediis tinea non redeat, laxante leniore per dies continuato et vesicatoriis aliis locis imposita materia morbosa ex corpore eiicienda est.

- p. 273. *Duae historiae morborum cum sectionibus, communicatae a quodam B*** Wiburgi. Iuuenis a febre catarrhali die quarto morbi per sudorem cruentum leuatus visus, nocte post quintum diem dolore lancinante in scrobiculo cordis subito corripiebatur, respiratione difficillima et maxime anxia, reiectione sanguinis fluidi spumosi, pulsu nusquam persentiscendo, motu cordis minimo; post quartam cum dimidia horam mors. Sectio offerebat sanguinem in cauum pectoris et pulmones effusum, vasa pulmonalia eodem repleta, cor autem et utramque auram vacua; aquam pericardii multam; hepar parvum, lobo minore et ea parte, quae costas et diaphragma tangit, crusta alba admodum dura obductis, ea parte, quae antèrius sita est, sana; incisum emittebat humorem tenuem acrem bile mistum, odoris expertem; vesiculam felleam repletam, reliqua sana. 2. Miles robustus insignem tumorem gerebat, per mensem ita incrementem, ut totum abdomen, scrobiculo cordis et regione vesicae exceptis, occuparet; succedebat icterus cum viri decremento, post sex hebdomadas sanguineus ventris fluxus, et octauo inde die mors: hepar inuentum est ponderis 20 librarum rossicarum.*

Supplementum ad indicem scriptorum de catarrho p. 276.
epidémico anni 1782, ab Ill. EDITORE.

Catalogus lectionum in academia Lugdunobataua p. 277.
anni 1782.

Anecdota. Ex his notamus, inuentorem iniectionum, in hydrocele non fuisse HUME, sed MONRO, chirurgum legionis Humianae, diuersum a medicis eiusdem nominis. p. 279.

P. IV. Rursus dilucidatio morbi feminae epilepticae saepius memoratae et consilium eidem medendi, a Cl. IOH. BERNH. KEVP, med. Sohlingensi in ductu Montium. p. 290.

Cl. IOH. LEONH. STAVDT, protochirurgi ciuitatis Ratisbonensis, *symbola ad curationem fistulae lacrymalis, cum obseruationibus nonnullis super eodem morbo.* Iniectionum usum contra Ill. RICHTER, eas prorsus repudiantem, defendit. p. 292.

Formulae peruersae medicamentorum.

p. 308.

Historia hydropis, ab anonymo quodam s. Aet. p. 311.

geret iuuenis. post sudores pedum sponte euanescentes motibus febrilibus irregularibus affectus, qui post usum resoluentium et temperantium breui cessabant, sed post aliquot menses ingruente hyeme primum difficultate respirationis, dein oedemate pedum ac postea totius corporis corripiebatur; resoluentibus et euacuantibus praemissis corticis decoctum cum sale ammoniaco curationem absolueri videbatur, sed subito recrudescebat malum, metuitque medicus vltiorem usum sulphuris antimonii cum gummatis et extractis amaris, ideoque quaerit, an morbus sit anasarca cum hydrope pectoris, an sola leucophlegmatia ab infarctu oriunda, et quaenam in alterutro casu potissimum remedia eligenda sint?

Nosocomium generale Vindobonense, descriptum p. 317.

a M ** (Cl. BURCH. FRID. MÜNCH). Vberiore Tom. XXX. Pars IV. Pp eiusdem

eiusdem descriptionem Cl. Auctor promtuariorum Ha-
nouerano inseruit, ex quo Cl. SCHERF eandem in
collectionem vtilissimam recepit *) quare eam hic
iam transimus, id tantum monentes, displicere No-
stro nimis strictam subordinationem, cui medici ae-
que ac chirurgi subiecti sint, et quod sectionum pra-
cticarum instituendarum opportunitati minus sit
prospectum.

P. 335. Cl. SCHAEFER Ratisbonensis de *dysuria a retro-
flexione uteri* in femina quarto mense grauida felici-
ter curata; alius casus eiusdem sine dubio morbi
lethali euentu.

P. 340. De fonte sulphureo Limmerano, auct. Cl. F. EHR-
HART. Subnectitur supplementum ad catalogum
aquarum mineralium in ditionibus Brunsvicula-
neburgensibus, quem olim exhibuerat **)

P. 347. Cl. I. H. GELLER, stud. med. Ienensis, de *effi-
ctibus electricitatis in apparente anchylosi*. Aeger erat
puer duodecim annorum, antea rheumaticis dolo-
ribus brachii a refrigerio affectus. Frustra per ali-
quod tempus adhibitis remediis, scintillas electricas
neruo cubitali inter olecranon et condylum hu-
meri admouebat Cl. auctor, posteaque flexoribus
brachii stillicidium aquae sale communi seu ammo-
niaco impraegnatae immediate ante concussionem
electricam applicari iubebat; breui partes affectae
transpirationem ostendebant, quae brachio pannis
calidis inuoluto fouebatur. Post undecim dies mul-
tum iam leuaminis. Elapsis aliquot diebus alius
medicus ob eruptionem ad nasum et os medicamen-
tum

*) Archiv der med. Pol. und der gemeinnützigen Arznei-
kunde V. Band Leipzig 1786. 8. S. 145 ff. Prior
tempore est relatio in Cl. PVL Magaz. für die
ger. Arzn. und med. Pol. II. Band, S. 774. in Comm.
nostr. Vol. XXVII. p. 394. paucis indicata.

**) Vid. Comm. nostr. Vol. XXVI. p. 687.

tum purgans cum mercurio dulci et resina ialappae exhibebat, quod hypercatharsi excitata aegro periculum mortis iniiciebat; sed omnia bene vergebant, egerque perfecte sanabatur. Subnectit idem Cl. auctor casum feminae viginti quinque annorum, a decimo aetatis anno post retrogressas variolas spasmodici brachii sinistri affectae, quam electricitas non plane quidem sustulit, sed paroxysmos tamen rariores debilioresque reddidit, simulque mensium inordinatum antea fluxum restituit. Fluxum etiam haemorrhoidarium ab eadem redire vidit.

Cl. VOLLMAR de fatuitate ab iracundia in femina. p. 351.

quae autumnis 1780. illa correpta primo debilitate insigni totius corporis affligebatur, sensim ita interescere, ut tandem etiam sensus interni penitus officia sua recusare viderentur, solis oculis exceptis, quos clauderet, si aliquid affirmare, aperiebat, si negare vellet. Appetitus bonus, at deglutitio molesta, omnibus musculis quasi paralyticis redditus; alius saepe post quatuordecim dies respondens; menstruus fluxus solito tempore copiosus. In tristi hoc statu duos infantes sanos pariebat, et post alterum partum ingrauescebat morbus ad descriptum iam gradum; tertium demum partum mense aprili 1783. placenta non perfecte soluta haemorrhagia steriletalis insequabatur.

Observationes botanicae, auctore Cl. EHRHART. p. 354.

Hae sine dubio in phytopinace brunsvigo-luneburgico, quem Cl. auctor promittit, cum aliis hinc inde et in ipso hoc promptuario iam sparsim editis, botanicorum attentionem in se vertent. Hic occupatur potissimum in diiudicandis speciebus plantarum nonnullarum: v. c. *Anthericum ossifragum* L. male huic generi associari etc. *Ophydis paludosae* L. peculiaris crescendi ratio. *Caricum* diuisio ratione stigmatum bifidi aut trifidi, nec non spicarum androgynarum

narum et sexu distinctarum; duae huius generis species, forte nouae. *Codyledones* in *polypodio cristato* L. Noua huius generis species, *P. callipteris*. Plura ex cryptogamia, in his musci duo noui, item duae species *iungermanniae* nondum descriptae. *Ricinus fruticantis* L. fructificatio. *Lichenes* et *byssos* non colore discerni debere. Cavitates singulares in fronde inferiori *lichenis sylvatici* L. dubiae indolis. *Lichenes* duo noui.

P. 378. III. EDITOR de *utili connubio valerianae cum acido vitriolico, liquore anodyno e. s. p.* Elixir acidum composuit ex spir. vini rectific. vnciis duodecim, ol. vitr. duabus et valerianae vna; haec isto modo gratior redditur et efficax in debilitate nervorum. Composita etiam est digestio vnciarum duarum cum spir. salis ammoniaci vinosi libra vna per sex dies continuata, vt in pharmacop. Edinb. praecipitur.

P. 380. Ad pharmaciam spectantia: Cl. IO. GE. SCHMIDT, physicus Wunsfeldii; arnicam montanam, lichenem islandicum, ledum palustre et vaccinium vitis idaeae, et Cl. FRID. PHIL. WILlich Goettingae extracta taraxaci et graminis venditant.

P. 385. P. V. Cl. SCHMIDT, de instituto Wunsfeldii per quatuor annos in commodum aegrorum pauperum subsistente. Originem suam symbolis voluntariis debet; marchio tamen Onoldinus fere sextam partem contribuit. Optamus, vt laudabile institutum fundamentum firmum et stabile nanciscatur.

P. 402. Fragmenta de vicissitudine morborum pectoris intra quatuor annos, vna cum epidemica constitutione ab autumno 1783 usque ad ver 1784, adiuncta historia purpurae malignae cum gangraenosis genitalibus a frigore, auctore Cl. A. F. A. DJEL, physico Gladebach prope Gießsam. Primam tantum observationum suarum partem hic exhibet Cl. auctor, iisque considerationem morborum temporum antecedentium

præmittit. Hyeme 1781 ultimos morbos inflam-
matorios simplices vidit, qui sanguinis missionibus
copiosis, et fracto inde morbi impetu, resoluti-
bus denum et vesicantibus cedebant; ultimum au-
tali genus in principio magis nocebat; nec debili-
tas apparens venæsectionem interdicebat. Aesta-
te subsequente calidissima et siccissima ad finem ver-
gente, et durante autumno, dysenteriae et febres
biliosae simplices grassabantur, non tamen periculo-
sae: per hyemem et ver 1782. morbi inflammatorii
peccatoris copiosiores, biliosae tamen magis indolis;
præmissis resolutentibus vomitoria optimos effectus
præstabant, vesicatoria reliquam curationem absolue-
bant. Similem curationis methodum rheumatismi
acuti aequae ac chronici postulabant. (Catarrhi epi-
demici, hac periodo totam fere Europam percurrenti-
us, peculiarem mentionem factam non videmus.)
Versus medium aestatis siccissimae calidissimaeque,
per autunnum, et sub initium hyemis, febres bi-
liosae facile in putridas transeuntes; sub initium
anni 1783. febres pituitoso-biliosae, peccus potissi-
mum afficientes, melius vomitoriis quam venæse-
ctione profligandae, saepe post vomitum vesicato-
rium morbum cito suffocabat. Aestas siccæ eru-
ptionem dysenteriae retardabat, sub finem augusti
denum epidemice grassari incipientis, in aliis bilio-
sae tantum, in aliis bilioso-putridae, in aliis chroni-
cae. Prior tartaro emetico posteaque mucilaginosi-
s et emetici dosibus parcioribus, quae nauseam tan-
tum efficerent, sub finem extracto cascarillae cum
sile mirabili tollebatur; rheum vel nihil præstabat,
vel adeo nocebat. Secunda species, petechiis ple-
rumque erumpentibus, repetitum emeticum non fe-
rebat, multo minus continuatum laxantium usum;
saepe tempestive cardiacis opus erat. Chronica dys-
enteria fere febre carebat, et interdum ad tertium

mensē protrahebatur; optimum remedium erat tartarus emeticus in ea dosi, ut nauseam tantum excitaret, interposita post aliquot dies largiore ad repetitum usque vomitum, iuncto simul infuso florum arnicae, quos aluum apertam seruare, radicem autem magis retardare Cl. auctor obseruauit; relicta sola debilitate, roborantia. Nouembre post dysenterias febres biliosae, scarlatina, tussis conuulsiva, variolae. Scarlatina septembre iam irruebat, saepe sine praegressis signis, iam benignior, soli adeo regimini cedens, iam maligna, potissimum ubi viscera debiliora humoresque impuri erant: in hac summa et vnica spes in vomitorio erat, quod saepe altera vel tertia vice repeti oportebat; si post salutarem ceteroquin eius effectum vires nimis fractae humorumque resolutio putrida mortem minabantur, decoctum corticis, acidum vitrioli, vinum; in conuulsionibus liquor cornu cerui succinatus cum essentia castorei auxilio erant; in delirio et sopore, epileptica; maioris autem vsus fomentationes pedum et oxycrato calido. Metastasis ad parotides omni modo acceleranda erat, saepe tamen, applicato adeo velicatorio, cum funesto euentu euanescent. Haec metastasis appropinquante hyeme magis increbescibat, materia morbifica magis ad atrabiliariam constitutionem accedente. Hydrops scarlatinam excipiens semper neglectui regiminis et medicamentorum, praesertim euacuantium, originem debebat; qui febre carebat, resoluentibus, antimonialibus imprimis, lenique emetico cedebat; febris iuncta praemittendum usum decocti graminis, rubiae, cichorii cum tartaro solubili lenioribusque emeticis postulabat; roborantia dissipatis demum aquis. Tussis conuulsiva frequentior adhuc quam scarlatina; eaque vel simplex, vel cruditatibus biliosis, glandulis visceribusque obstructis, vel tussi catarrhali sociata.

Febris

Febris epidemica inter adultos, pituitoso-putridae indolis, interdum cum, interdum sine eruptione petechiarum aut purpurae; exemplum eiusmodi morbi in viro sano et robusto mediae aetatis, accuratissime descripti: truculentissimus morbus, gangraena genitalium aliisque diris symptomatibus stipatus, tamen indefesso labore et largissimo antisepti-
corum usu intra tres menses superabatur.

Observationes medico chirurgicae, auct. Cl. C. F. P. 431.

K. KNACKSTEDT, chirurgus urbis Brunsvigae. Ossis femoris fractura feliciter sanata. *Observationes super tinea capitis*: interdum incurabilis est, et vnicuique aliud remedium, crinium euulsio, impedire nequit, quo minus recrudescat. De amputatione phalangae primae hallucis ex articulo. De iniectionibus in curatione fistulae lacrymalis, non vbiuis reiciendis. De dentium extractorum repositione instrumentisque ad extractionem idoneis.

Ex litteris ad Ill. ED. T. super versione germanica P. 456.
praelectionum Halleri in medicinam forenses; vitia eiusdem indicantur.

De variis ex aceto praeparatis Parisiis venalibus, p. 462.
auct. Ill. BALDINGER.

Continuatus index auctorum de cicuta, ab EODEM, p. 464.

Cl. GE. PICKEL, prof. Herbipol. varia instru. p. 465.
menta et praeparata pharmaceutica venalia proponit.

Formulae pravae medicamentorum.

P. 470.

Anecdota.

P. 475.

P. VI. *Continuata historia morbi virginis* *) auct. p. 481.

Ab anonymo W. in H. Mire ludit morbus, nimis nervorum sensibilitati procul dubio adscribendus, integris digestionis viis, neque a clysteribus visceribus ullo modo leuatus; extractum hyoscyami multum praestitit, nec non moschus ad drachmam.

Pp 4

in-

*) Vid. Comm. nostr. Vol. XXVI. p. 689.

integram intra sesquidiem exhibitus, qui vero continuato usu spem de se conceptam fefellit; alia autem spasmodica vel nullum vel sinistrum effectum exseruerunt. Naphtha vitrioli vel solus liquor anodynus cephalaeam leuant. Iam per aliquot hebdomadas a medicamentis plane abstinuit, sibi quae et anæsthesiae suae relicta melius se habet. Molimina autem menstruationis negotium nulla hucdum apparuerunt. His III. EDITOR annotationes quasdam subnectit morbum ad genus melancholiae referens, auxiliis vero non proponens.

P. 493. Cl. EHRHART *arbores quasdam commendat, quarum cultura suis in regionibus negligitur*: sunt haec iuglans regia, fagus castanea, prunus avium, cornus mascula, pyrus baccata, morus alba.

P. 504. *De effluvio chronico materiae copiosae mucosae per urinam*, auct. Cl. SÆB. GOLDWIZ, med. Bamberg. Aeger antea infarctibus infimi ventris laborauerat, qui deiectione salutari tolli incipiebant, quae vero intempestine supprimebatur; gonorrhoea tunc affectus curationis methodis multis superstitem indicabat sensum in vrethra durante lotii profluvio, cum parco effluxu materiae albae mucosae, et sedimento albo copiosissimo in vrina. Tandem febre biliosa tentabatur, qua superata reliquiae materiae atabiliariae in abdomine stagnantis sensim euacuabantur, muco tamen in vrina prorsus non mutato; iniectionibus adstringentibus haec excretio supprimebatur, sed insequente post aliquot dies tumore inflammatorio testiculorum et funiculorum spermaticorum; hoc venae sectione, refrigerantibus, laxantibus, somnolentationibus frigidis et suspensorio tractatis aeger cum sanitate perfecte in gratiam redibat. Haec historia morbi vititur Cl. Auctor ad illustrandam eam, quam in P. III. huius voluminis anonymus proposuerat, uti supra indicauimus.

Collegii sanitatis Bernensis mandatum aduersus P. 512.
 aggras, d. d. 6. Sept. 1785.

Annunciatio domus publicae Gottingae grauidis et p. 515.
 parturientibus dicatae.

Annotata quaedam ad ea, quae de pharmacopoeis p. 516.
 utraque officinis monuerat Cl. EHRHART *), ab ano-
 nymo quodam G. in L.

Idem obseruationem de foliorum laurocerasi la-p. 520.
 maceratorum vi haemorrhoides ciendi in se ipso
 hanc enarrat.

Cl. SCHAEFFERI continuatio obseruationum super p. 522.
epidemia biliosa Ratibonensi **). Iunio et iulio 1783

multae tertianae a constitutione biliosa, saepe unico
 vomitorio vincendae: augusto et septembre praeter
 tertianas morbi arthritici, diarrhoeae, colicae. His
 et sequentibus tribus mensibus puerperae motibus
 febrilibus a bile oriundis corripiebantur, i habarbaro
 cum cremore tartari superandis. Nouembre abor-
 tus frequentiores. Usque in februarium 1784 fe-
 briles rheumaticae, imprimis ischias, glandulae colli
 tumentes, tussis cet. passim etiam quartanae perti-
 naces. Morbi isti, leuiiores et excitato vomitu faci-
 le euanescentes, tamen a martio ad iunium inter-
 dum subito in febrem putridam transibant, quae ni-
 si protinus emeticis oppugnaretur, aut alia minus
 apta curandi methodo, aegros in vitae discrimen
 iniiciebat. Insultus febriles irregulares, exhibito
 vomitorio, in febrem tertianam mutabantur, post
 aliquot paroxysmos sponte cessantem; recidivae co-
 piofiores quam anno superiori, sed aequae sine auxilio
 corticis euanescentes. Debilitas nervosa his mor-
 bis imprimis suscipiendis apta; inde frequentiores
 seminis et hypochondriacis. Differebat constitutio
 huius anni a praecedente in eo, quod amarities oris

Pp 5

et

*) Vid. Comm. nostr. Vol. XXVI. p. 685.

**) Ibid p. 696. sequ.

et vomituritio iam ab initio vomitoria postularent, quum anno praecedenti prius resolventibus opus esset; quod maior malignitatis gradus, neglecto in primis vomitorio, adesset, lethalis praesertim in vitis viscerum; quod glandulae magis afficerentur. Crisis nulla, nec ab ullo auxilio bonus effectus expectandus, nisi a vomitorio; venaesectio, licet etiam indicata videretur, tamen noxia. Insuper Cl. auctor aegrorum aliquorum historias, quae haec fatis illustrent.

P. 536. *Continuatus index auctorum de catarrho epidemico.*

P. 540. Cl. HOEPFNER, med. Aschaffenburg. de morbo putridis, carbunculo, petechiis cet. ab esu animalium morbidorum.

P. 541. *Continuatus index auctorum de cortice peruviano,*
ab Ill. EDITORE.

P. 544. *Descriptio plantae a comite Sophia Henrietta Ruthena detectae,* a Cl. SCHRADER, archiatro comitis Rutheni. Multum convenit cum aiuga reptante L. eo tamen in primis discrimine, quod pentandria sit. Semina abortierunt, forte ob transplantationem: sed per stolones se propagatura videtur. Verosimile est, hybridam esse.

P. 547. *Experientiae super usu remediorum ex cupro,* auct. Cl. I. W. I. LIEB, med. Mietauiensi. In ossium fractura domesticum remedium Curonorum est rasum cupri ad aliquot grana aliquoties exhibita, cuius efficacitatem ipse auctor vidit, quum illud cani bis intra octiduum exhiberet, cuius utrumque os cruris curru diffractum erat, quod brevi absque fasciis coalescebat. Aduersus morsus luporum et canum rabidorum intra viginti septem annos a viridi aetate numquam sinistrum euentum vidit, licet non semper vulneris debita cura haberetur; primis temporibus duobus vel tribus granis addebat granum vni turpethi mineralis, postea vero hoc omisso eundem effectum

effectum vidit; fues et canes a sex ad duodecim
grana in pane butyro illito per triduum sumebant,
boves dimidium vel integrum cochlear maius in
aqua solutum per idem tempus. Ulcera cacoethea
decocto radicis graminis, taraxaci, saponariae, bar-
baniae seu similium, cui viride aeris incoctum erat,
in huius decocto solo; cariem ossium aliaque sym-
ptomata luis venereae dimidio vel integro grano
eiusdem cum pulvere glycyrrhizae, enulae vel simi-
libis de die exhibito, epilepsiam tinctura veneris
cum spiritu salis ammoniaco curauit. Efficacia vn-
guentiaegyptiaci.

Observationes duae, communicatae a B — D, p. 513.
altera de febre, praemisso vomitorio pulvere corti-
cis peruiani vestimentis insuto curata; altera de
hummo foetore, excitatis per helleborata mensuis
sublato.

De hernia scrotali per quatrimum incarcerata, p. 555.
operatione feliciter curata, auct. Cl. DiEL. Omentum
cum sacco hernioso coaluerat; corruptum ligabatur
et resecidebatur. Euentus faustissimus erat, aegro
haec iam 64. annorum, ante 40 iam annos morbo
affecto.

Reuisio, concernens locum quendam in MVR. p. 559.
RAYI app. med. a SEEGERO in linguam teutonicam
verbo: monetur simul, tussim ab esu nucis iuglan-
dis non proficisci ab epidermide, sed ab oleo nuci
ipsi inhaerente, quod sub siccatione rancorem con-
trahit.

Symbola ad statum rei medicae optimum, exhibet p. 561.
liquidationem, vt dicunt, curationis a chirurgo prae-
stitae, mendosissime scriptam.

Anecdota, lepida ea satis.

p. 563.

Vol. VIII. P. I. De nosocomio magno Vindobo- V. VIII.
ensi analecta quaedam communicata ab E. — in M. p. 3.

Excer-

- p. 5.   Excerpta ex dissertatione de aerostatum usu medicinae applicando, 1784. Monspeli habitavit LUDOVICO LEVLIER DUCHE.
- p. 9.   Ill. EDITORIS *symbola ad historiam incantationum ab anno 1766. in Bavaria notarum.*
- p. 20.   Cl. THILENII, phys. Lauterbacensis, *instruatio, quomodo cerealia tempestate humida corrupta in salubre alimentum conuertere debeant.* Siccatio, maior cura in molendo, asservatio farinae in loco secco et tepido, commistio cum farina anni praecedentis vel tertia parte hordei, minor aquae et maior fermenti quantitas ad subigendum, maior solito opera in subtractione ipsa, iustus calor in coctione gradus, separatio sollicita secalis cornuti, rubiginis; deprauatio radicum solani tuberosi corrigitur, si primo cum aqua frigida igni admouentur, et haec bulliens effunditur, coctioque cum recenti aqua repetitur. Aromaticum additio magis quam alibi necessaria.
- p. 25.   Ill. BALDINGERI *annotationes super pharmacopoea Wirtembergica, et consilia de pharmacopoea catholica.* haec autem alii loco reseruantur, quum prior lustratio, licet nondum omnia capita complexa iam satis spatii capiat. Neminem non ab Ill. Editoris partibus stare, nobis quidem indicibus certissima res est.
- p. 49.   *Statuta collegii medici Augustani. 1582. inscripta iuxta originale eodem anno typis impressum.*
- p. 59.   *Symbolae ad materiam medicam et medicinam praedicam, observationibus accuratis practicis innixae, auctore B* med. Augustano: hic quaedam de virtutibus tartari emetici non tantum euacuantibus, sed etiam resoluentibus.*
- p. 67.   *Responsio Cl. EBERH. GMELIN ad auctorem semianonymum H — R, Promt. huius Vol. VII. p. 106. cuius supra mentionem fecimus.*

De compositis officinalibus, auct. I. H. S. Iure ta. p. 70.

antur.

Cl. J. B. KEVR *exemplum obstructionis alvinae* p. 77.
de lini ad methodum Cl. GALLESKY *) curatae
 unarrat.

Dira historia viri, qui plures ac denique, quump. 82.
 ob suspicionem summam facinoris commissi carceri
 mandatus esset, se ipsum veneno interemit.

Fida imago medici cuiusdam, ad illustrandam aenip. 85.
 nostri historiam adumbrata ab anonymo: in qua
 verum inscitiam, an arrogantiam, morumque rudi-
 tatem magis mireris, dubium.

Quaedam de hirudinibus, auct. Cl. KNACKSTEDT. p. 91.
 Tertia quaque hebdomade erucarum ad instar exu-
 vias ponunt, neque tunc fugunt. Viuiparae sunt:
 coitum tamen numquam observare potuit Cl. au-
 thor. Plenae cruore, cauda prehendendae sanguis-
 que suctus versus os digitis admotis dirigendus est.
 ut subtili riuiulo protinus effluat; qua ratione men-
 sura eius determinari potest, hirudinesque ipsae su-
 ctioni repetendae aptae redduntur.

Singularis castrationis historia, quam Cl. BIL. p. 93.
 EVER in viro iuvene, qui eam ob gonorrhoeam
 creditam pollutionesque nocturnas expetierit, ad-
 ministrasse dicitur (res similis fictae).

P. II. Quaedam de curatione morborum nervorum, p. 97.

auct. Cl. FRANC. HOEFFNER. Debilitatem nervo-
 rum proprie sic dictam non assumit, sed debilitatem
 et laxitatem fibrae solidae adesse, ubi de priori con-
 querantur aegri: ideoque morbos nervorum sine
 materia negat, sed hanc interdum mire latere asse-
 rit: fontes ipsius vix non semper ex abdomine re-
 peti oportere, omnemque curationis cardinem in
 his resoluendis solutisque materiis eliminandis ver-
 sari: timidius saepe medicos agere, quum salutaria
 natu-

*) V. Comm. nost. Vol. XV. p. 687.

naturae molimina videant, nec satis sustineant: laudes insignes vomitoriorum imprimis; et quae sunt reliqua. Totus enim tractatus repetita lectione dignissimus est.

P. 135. *Continuatio observationum super obiectis singulis medicinae practicae*, auct. Cl. ACKERMANN. Fistula salivalis in viro iuvene, in quo veneri contagii summa erat suspicio, post longam tædique plenam curationem interno calomelanos et corticis peruiani, externo compressionis per lintea vsu penitus fere curata, quum aeger empirico se traderet De vnguenti sasseriani aduersus scabiem efficacitate, eadem propemodum, quae alio loco in his commentariis nostris proposuerat Cl. Auctor *). De virtute caryophyllatae in febribus intermittentibus. Nec maiores antisepticas extra corpus, nec medicatas tantas, quantas Cl. BYCHHAVE **) inuenit, quin febres intermittentes eidem plane non cessisse vidit, nisi quum saturatum decoctum eiusdem cum radice arnicae et herba trifolii fibrini exhiberet, vbi tamen omnino in ancipiti relinquit, vtri horum ingredientium potiores partes tribui debeant. De corticis ulmi aduersus herpes vsu vltioribus experimentis commendando ***).

P. 170. *Exanthematis cutanei descriptio* ab aegro ipso anonymo, ex qua apparet, morbum haereditarium esse, nonnisi vigesimo tertio denum aetatis anno, forte a liberaliori paullum vini vsu, totum corpus occupasse, quum iam nono anno laesis integumentis capitis excoriationem et subsequentem escharam huedum (trigesimo tertio aetatis anno) perdurantem passus esset; exanthema praecedat macula rubicunda quasi a morfu pulicis, pustula media alba sicca,

*) Vol. XXVII. p. 165. seqq.

**) Comm. nostr. Vol. XXVII. p. 113. seqq.

***) Ibid. p. 170.

sicca, sensim incremente, denique decedente, sub qua noua eschara prodiit; si vi separatur, pars subiecta excoriata est, serum acre plorans, sed breui subtili rursus cuticula obducendum. Eiusmodi pusculis totum corpus, praesertim caput et collum, et partes quae calore fouentur, obseritur. Corpus de reliquo praeter dispositionem ad morbos catarrhales satis sanum: medicamenta copiose sumpta parum vel nihil praestiterunt: victus etiam potusque mutationes nullas induxisse videtur. Sub usu quorundam medicamentorum, quorum formulas vero hic desideramus, euauere exanthemata; refrigerium postea corpori aestuanti admotum febrem catarrhalem cum pectoris dolore excitauit, qui materiae ad pectus conuersae metum fecit, transpiratione tamen mota disparentem: iam vero exanthemata cum tussi coniunctim redierunt. Timet aeger in primis malum haereditate in liberos suos transiturum.

Observationes quaedam auctore Cl. I. A. H. ZEL-P. 175.
 a. a. med. Malchinensi in ducatu Megapolitano. Deglutitio difficilis ciborum fluidiorum, quum solidiores aequae ac potulenta cuiusvis generis impedimento non sint, item molestiae sensus quasi ab aere intercepto post protractum sermonem, cantum, a cibis flatulentis; mirus huius vitii consensus cum haemorrhoidibus; febris biliosa, bile per omnia colatoria copiose eliminata, nihil ad leuandum malum contulit; causa videtur esse in debilitate superiorum oesophagi partium. Suffocatio subito saepe ingruens a tumore in cardiae regione, quo succis herbarum cum sero lactis ac deinde resoluentibus gummosis et amaris cum decoctis radicum remediisque externis dissipato morbus denique cessabat, diuturnoque roborantium usu subiuncto non redibat. Partus difficilis ob hydrocephalum enormem

mem, qui separatus a corpore demortui fetus non-
nisi summa cum difficultate extrahi poterat.

P. 182. III. BALDINGERI programma, quum prorecto-
ris munus 2. Ian. 1786 poneret, *de mirandis in
medicina.* Typus morborum; periodicum status
fani et morboſi; idiosyncrasia; affinitas morborum,
inprimis bilis effectus; virtutes medicamentorum;
ſecretionum mechanismus; miasmatum indeoles di-
uerſa.

P. 189. *De febre bilioſo-putrida auſtumno 1785 Brunſui-
gae et Helmſtadii pandemice (!) graſſante,* auctore n.
in H. Cl. BEIREIS in curanda hac febre feliciffimum
fuiſſe abſtinendo ſub initium morbi a vomitoriis,
quae bilem corruptiſſimam copioſiſſimamque mo-
tam magis in inteſtina effuderint quam per os e-
cerint, ideoque plurimis aegris mortem arceſſerint
a reſorpta bile; exhibendoque potius laxantia anti-
phlogiſtica, depuratiſque inteſtinis temperantia et
diapnoica acidis iuncta, tandemque roborantia.

P. 191. *De morbo celeberrimi cuiuſdam eruditi per oſto-
decim annos durante relatio aegri ipſius.* Sub ini-
tium ſaepe pulſum intermittentem ſentiebat, dein
ſubito vomitum inſignem cum palpitatione cordis
experiebatur, qui per viginti hebdomades decima
quaque poſt aſſumta alimenta, inprimis pingua, ho-
ra perdurabat; macies, ſtatus hypochondriacus, do-
lores abdominales nulli; a duodecim abhinc annis
dolor tenſiuus in latere dextro circa flexuram coli,
iam locum mutans, ventriculum inſans, ſed ad la-
tus ſiniſtrum non tranſiens; tumor magnitudine oui
gallinacei, preſſione euaneſcens, quum aeger cor-
pus iam bene nutritum habeat.

P. 193. P. III. *Diſquiſitio fontis medicati ad Vhlennuſſenſem*
prope Verdam, auctore Cl. BRAWE, qui iam ſupe-
riori huius promtuarium volumine, vti indicauimus,
quaedam de eius effectibus propoſuerat. iam tom.

CONF. TRUMPH in historia naturali vrbis Verdae,
Norib. 1744 edita, eiusdem mentionem fecit: ab
eo tempore autem neglectus fere est, donec Cl.
ZHRMART 1784 demum memoriam eius resuscita-
ret. Scaturigo est in fabulo distantiae dimidiaae ho-
rae ab vrbe Verda ad pedem montis arenarii, cur-
susque a meridie versus septentrionem, in regione
moena. Chemicum examen Cl. WESTRUMB in-
stituit, et contentorum proportionem sequentem in
libra vna aquae inuenit: ferri cum acido aereo $\frac{1}{10}$ gr.
salis communis $\frac{1}{10}$ gr. salis mirabilis $\frac{7}{10}$ gr. salis amari
 $\frac{1}{10}$ gr. terrae calcareae cum acido aereo $\frac{3}{10}$ gr. seleni-
tae $\frac{1}{10}$ gr. terrae filiceae $\frac{3}{10}$ gr. materiae extractivae
 $\frac{1}{10}$ gr. Acidi aerei grana duo in libra, in centum di-
gestis cubitis 25, in sedecim 4. Grauitas specifica ad
aquam destillatam 1,0002; 1,1000. Materia rubra
in aqua in aere libero praecipitata continebat $\frac{1}{100}$ ma-
teriae filiceae, $\frac{1}{100}$ calcis ferri, $\frac{1}{100}$ materiae extra-
ctivae, $\frac{1}{100}$ terrae calcareae. Virtutes igitur huius
fontis interne et externe in usum ducti erunt atte-
nuantes, resoluentes, euacuantes, leniter roboran-
tes. Exempla quaedam felicitis curationis eodem
praestitae.

Coxa Lazari, *Symbola ad medicinam miraculosam*, p. 234.

quia olim in sacello miracula praestitit, et huius re-
minis iam professores Gottingenses insistentantur.

Observationes super effectibus quorundam simpli- p. 235.

Tom. a Cl. RVDOLPH, prof. chir. Petropol. Myrica
Gale in infuso aduersus arthritidem et febres sup-
pressas; chenopodium ambrosioides in infuso con-
tra paralyfin; decoctum thuyae occidentalis, cui
tamen orientalem praefarendam putat, in scorbuti-
ca cacochymia et rheumatismis fixis; decoctum py-
ralae minoris et secundae efficacius quassia in ar-
thritide, febribus intermittentibus; infusum eius-
dem

dem in hydropo, imminutis iam per scillam opio et tartaro emetico iunctam aquis.

p. 237. *Descriptio forcipis ad extrahendos polypos narium, aliusque ad polypos faucis*, auct. Cl. JOSEPHUS profect. Gotting. cum tabulis duabus aeneis. Differt forceps a Richteriano *) in eo, quod brachia recta sint, et versus iuncturam in angulum inferius, iunctura ipsa quatuor diuersis locis per foramina hisque immittendas trochleas feminas in altero brachio firmanda, quae trochlea mare exterius applicanda magis adhuc firmatur, ita ut vel totus forceps vel alterum brachium post alterum applicari queant. Forceps ad polypos faucis similis constructio nis est, sed maior, brachiisque incuruis.

p. 241. Cl. BRANDIS edendum a se T. IV. Bibl. med. pract. HALLERI annunciat.

p. 245. *Continuatus index copulatorum, natorum et mortuorum in Pomerania Suecia et Rugia ab initio anni 1784 usque ad finem iunii 1785, cum annotationibus medicis et physicis*, auct. Cl. WILlich. Copulata 645 paria. Nati 1418 pueri, 1258 puellae; ex his extra coniugium 176; mortui 21; gemini 29 paria trigeminorum partus vnicus; partus monstrosus librarum octo, capite duplici, brachiis tribus, manibus quatuor, dorso duplici, pelui fere simplici, pedibus duobus. Mortui sunt 2087: a primo ad decimum annum 761; ab vndecimo ad vigesimum 89; a vigesimo primo ad quinquagesimum 414; a quinquagesimo primo ad sexagesimum 259; a sexagesimo primo ad septuagesimum 313; a septuagesimo primo ad octogesium 148; ab octogesimo primo ad nonagesimum 63; a nonagesimo primo ad centesimum 9; vetulae duae 104 annorum. Mortuorum praeternaturali 36. maximam partem aqua vel fe-

*) A. G. RICHTER *Anfangsgründe der Wundarznei-kunst. Erster Band Götting. 1782. 8. Tab. V. fig. 2.*

gore. Tartarus emeticus in refracta dosi cum scilla et cremore tartari per menses exhibitus praestantissimi usus fuit in hydrope ab obstructis visceribus abdominis, subiuncto simul decocto cremoris tartari; versus finem cortex peruuanus in decocto cum resolventibus iunctus, tandem solus in substantia porrigebatur. Remedium domesticum aduersus arthritidem: pica nec a penis nec ab intestinis purgata cum magna aquae copia in vase clauso fortiter coquitur, iusculumque calidum bibitur. Melancholia et mania in Rugia familiares morbi sunt, nec plebitantum, neque ergo victui adscribendi, nonnumquam haereditarii putandi. Tartari tartarisati maiores, et emetici minores doses efficacissima in mania remedia sistunt; posterior saepe effluuium salinae seu potius pituitae tenacissimae criticum mouet. In incipiente melancholia laudatur sequens Cl. SCHOBELT *) remedium: Salis mir. Glaub. Radicis irid. flor. ana vnc. dimid. sulph. ant. aur. drachm. duae. Rad. Scillae drachm. vna. sacch. can. vnc. vna; omnia trihorio, seu quater de die, quantum cochlear minus capit, ita tamen vt subiecta sensibilia ante prandium parciore dosi vtantur, ne vomitus excusetur. Interdum etiam salis et sacchari proportionem augere conuenit. Idem remedium in aliis morbis infimi ventris debitis cum cautionibus eximii usus est. Scabies optime vnguento Iasseriano a Cl. BUCHHOLZ praescripta methodo curatur, praemisso laetante ex rheo et mercurio dulci, et exhibitum simul decocto radicum graminis, althaeae et lappathi. Febris epidemica in Rugia a Decembri ad Maium vsque grassata, biliosae indolis, rite tractata et bene purgatis primis viis (per laxantia, non emetica; ob nimias congestiones versus pectus et caput)

Qq 2

per

*) CHRISTOPH. HEN. SCHOBELT tract. de hemi-crania. Berol. 1776.

per excreationem diu perdurantem iudicata. Variolis hoc anno mortui sunt 48, morbillis, qui variolas presso pede sequebantur, 29. Infusum florum sambuci, corpore stragulis bene testo, eruptionem iuuabat; diarrhoeam nimiam compescebat saturatio decoctum auenae vel hordei cum paucis gummi arabico, et radicis althaeae et graminis; deliria post eruptionem, nisi acrimonia biliosa in intestinis adesset, opium a sexta ad dimidiam partem grani cum nitro vespere exhibitum. Puerperae 25; quare Cl. Auctor, an dispositio epidemica difficultatem partus efficiat? Ad praecauendas aphthas Cl. auctor recens nato infanti aliquot cochlearia minora vini gallici bonae notae cum aequali portione mellis puri mixta exhibet, osque bis vel ter de die per aliquot hebdomadas linteo tenero, quod aquae partibus tribus et aceti parte vna irroratum est, elui iubet. Morbus recens natae filiae ipsius auctoris, abdomine tenso ac duro, calidissimo, vrina per 16 horas suppressa: clysmata, emollientia exterius applicata, mannata, ac denique vinum antimonii Huxhami intra sex dies morbum sustulerunt, quem Cl. Auctor inflammationem omenti fuisse existimat. Memorandus casus sphaceli a combustionem, qui per totam extremitatem superiorem fere se extenderat; licet aegra cacochymica et epileptica esset, tamen scarificationibus et fomentis ex cortice peruiano et filo ammoniaci cum aqua Goulardiana res eo deueniebat, vt manus sponte decideret, vlna igne tacta exfoliaretur, et aegra intra aliquot menses conualesceret.

p. 273. *Historia morbi*, ab aegro ipso medico contempta, cuius sedem in muco acidae indolis in intestinis accumulato ponit: multa et diuersae virtutis medicamenta assumsit, post vltimum insultum vehementissimum laxantia, et postea amara resoluentibus et purgantibus sociata, a quibus leuatum se sentit.

Inflatio

Inflationem ventriculi, quae molestum sibi symptoma morbi constituit, cuius suis iam fere epidemicam describit, forte fructibus horaeis, anno elapso 1785 maturitatem perfectam non adeptis, adscribendam.

Annunciatio libri novi ex classe eorum, qui iam p. 279. copiose satis in publicum prodeunt, aptissimi ad corrumpendam phantasiam iunioris praesertim aetatis, unde omnino fons vberimus irreparabilium malorum promanat, quod omnes bene animati diu iam questi sunt et hodiernum queruntur.

Tabula nosologica mortalitatis urbis Brunsvigae p. 281. ab anno 1771. Copulata paria 180. Nati 708, inter quos extra coniugium 71. Mortui 801, inter quos mortui nati 21, epilepsia (sine dubio infantes) 168, variolis 80, morbo pectoris (quali?) 117, tabe (*Schwindsucht*) 219, phthysi pulmonali 3 (an haec satis exacte determinata sint, quaeri possit), puerperae 5 cet.

Melancholiae hystericae historia. Virgo 20. an. p. 285. morum post suppressa a refrigerio aestuanti corpori admissa menstrua in morbum periodicum incidebat; mane spasmi varii, prandium cum appetitu sano, meridiatio, postea fletus et sermones sacri in seram usque noctem. Medicamenta nulla sumebat, quum in principio morbi forte nimis usa esset, nisi quavis hebdomade, sed inscia, vomitorium, cuius effectus paroxysmos mitigabat. Auctor huius narrationis vinum medicatum ex hellebore nigri fibris et tartaro tartarificato exhibebat, quod mane sumebat, et decoctum saturatum corticis superbibebat; sitim copiosum inde enatam potu largo aquae fontanae sedabat. Ita post octiduum per urinam humor limbo albo similis acerrimus effluebat: post sex hebdomadas menstrua cum multo sanguine nigro congrumato redibant, et post mensem spasmi et me-

lancholia prorsus cessabant, sanitate integra restituta.

p. 289. *P. IV. Cl. VOLLMAR consilium novae methodi mercurium sublimatum corrosivum exhibendi.* Singulo mane praemisso clysmate ex aqua tepida iniectum curavit aliud ex mercurii sublimati granis sex, opii granis viginti quatuor, in aquae destillatae viciis sex solutis, ad dosin cochlearis dimidii ad detentum ex lign. guaiac. et rad. sarsapar. singulorum vncia dimidia, rad. alth. drachmis duabus, ex dimidia mensura aquae usque ad dimidium coquendis et colandis: quod absque incommodis ad alterum vicum mane retineri se patiebatur. Reliqua remedia, quibus opus erat, simul in usum ducebantur.

p. 297. *Tractationes variae, auctore Cl. BÜCKING.* De selectu remedium instituendo iisque in commo- dum aegrorum praescribendis varia utique scitu necessaria. De vera olei Siree origine et planta camaria *). De temperamento cholero-melancholico Anglorum. De cupri ammoniacalis primo uentore. De vegetatione ab euaporata solutione viridis aeris in spiritu salis ammoniaci. De humore corporis post mortem, illustratio eorum, quae in promptuarii huius Vol. III. P. 1. proposita sunt. De singulari situ utriusque patellae in femina a ne- tiuitate extrorsum, ita quidem, ut sub extensione patella locum debitum occupet, illa vero cessante protinus recedat: incommoda inde nulla, nisi accessus et potissimum ascensus in icalis difficilior;

p. 329. tamen a lapsu pedem fregit. Morbus abstractivus vidua 59 annorum subito vertigine cum leuibus convulsionibus capitis, obliteratione sensuum et alibi xia corripiebatur, pulsu ceterquin extra paroxysmum

*) Vid. NIC. LAUR. BURMANNI Flora Indica Lugd. Bat. 1768. 4. p. 219. comm. nostr. Vol. XVI. p. 31. Vol. XXIV. p. 137.

tardissimo, 24 tantum ictuum intra minutum primum; paroxysmo post breue interuallum finito nigra de reliquo perfecte sana videbatur. Venae-sectiones, antispasmodica et neruina vix quicquam, emetica et purgantia plus praestabant, ab indigestione etiam recrudescere malum; flores zinci leuamen aliquot dierum, et decoctum florum vrticae, materiam purulentam per genitalia euacuans, absentiam paroxysmorum per tres hebdomadas effecerunt: sed omnia iterum in pristinum statum, imo in leuiore epilepticos insultus, relapsa sunt, adeo ut post annum spatium nihil plane mutatum sit.

Cel. GYLLEN *epistola ad Ill. CATHEART de au.* p. 342.

illius submersis et apparenter mortuis ferendis, ex anglico translata. Calor modicus corpori quocunque modo applicandus; intestina aere, fumo nicotianae, aqua tepida, sale et vino seu spiritu vini impraegnata iunissis irritanda; aer per alterutram narium, altera cum ore clausa et inferiore parte tracheae versus oesophagum pressa, ope tubuli vel follis inflandus et pressione pectoris et abdominis iterum eiiciendus: si bronchotomia nullum usum expectat Cl. auctor, si alterna haec inflatio et emissio successu caruerit. Reliqua auxilia, prioribus adiungenda, sunt tempestiua sectio venarum iugularium, caute administranda; spiritus salis ammoniaci causticus naribus admouendus; ingestio parcarum dosium aquae tepidae, aut si artis periti adsunt, vini tepidi per tubulum caryum; optimum irritamentum ori et narium admouendum fumus nicotianae: denique vinum specacuanhae cochlearis minoris quantitate sensim ingerendum. Applicatio eorundem remediorum in strangulatis aut a vaporibus suffocatis.

Cl. BILGVER aduersus maleuolam narrationem p. 358.

de asphyxia a se administrata in ipsius huius Vol. 2. l. se defendit, non quidem optime, si nobis iudicandum

Rr 4

candum

candum esset: aegrum operationem ob metum imminentis carcinomatis vrisse, iam marasmo propinrem, sed peracta curatione intra tres menses sanitati perfecte restitutum.

P. 360. *Nostalgia lethalis in medico iuniore Helvet. Parisiis contracta* ex litteris Cl. HARTENKEIL ad Cl. RICH-
SCHERVUM prof. Gatt. Iure tamen Ill. EDITOR subiungit, animi pathemata plura coniunctim virum, qui magnam spem de se excitauerit, praecipitalle.

P. 364. *De studio medico in academia Ticinensi*, ex litteris Ill. FRANK ad EDITOREM d. d. 25. Ian. 1786. Studiorum numerus, post TISSOTI abitum imminutus, augmenta rursus capit. Theatri anatomici sub SCOPOLI Viri Cl. incrementa. Clinicum sub auspiciis Cel. FRANK ab Imperatore eidem praeposito. Cl. SPALLANZANI per annum Constantinopoli moraturus ad augendum museum. Bibliotheca Halleriana Mediolano Ticinum transferenda. Lectiones atque opera recentiora professorum.

P. 368. *Commentarius in Hippocr. Aphor. IV. 5.* auct. Cl. SPRENGEL. Med. cand. Hallensi, de purgationibus et sanguinis missionibus tempore aestivo vitandis.

P. 375. HIPPOCRATIS *idea exanthematis*, auct. RODEM Arctior, quam nostris temporibus.

P. 379. *Varia*: Cl. IVNGHANS de eotypis plantarum a se exhibendis: specimina transmissa laudat Ill. editor. Defectus rei pharmaceuticae, ab anonymo.

P. 385. *P.V. De mortalitate Holmiae sermo* Cl. IOH. LODHELI ex suecico versus a Cl. Y. D. BRANDIS. Proportionem viuentium ad mortuos ab aliis propositam *) in dubium vocat Cl. auctor, quod inter priores multae classes hominum omissae sint putandae. Praesidia et auxilia sanitatis optima sunt, hic fusius

*) inprimis a Cl. RYNEBERG in actis acad. sc. suec. Vol. XXXVI. vid. Comm. nostr. Vol. XXIV. p. 589

enarata. Intra octo ultimos annos mortui sunt 26, 195, medio numero ad singulum annum 3312. Potiores morbi quot sustulerint, indicatur et cum damno Londini ab iis redundante comparatio instituitur. Prouectioris etiam aetatis homines plures sunt Holmiae, quam Londini, Vindobonae, Berolini. Mortuorum indices in aedibus publicis. Omnibus computatis euincitur, ex 25 vel 26. vnum mori. Relatio aliarum urbium quarundam populorum (quarum plures hic allegatas optassemus) ad Holmiam ratione proportionis natorum ad mortuos. Holmiae est 1000: 1462. Numerum incolarum Cl. auctor 95, 000. assumit. Denique consilia suppeditat ad promouendam salubritatem urbis, tollendasque aut praeuertendas causas morborum.

Symbole ad electricitatem medicam, ad dilucidandam quaeestionem de influxu electricitatis positivae et negativae in arteriarum ictus, ex gallico Cl. VAN MARX*) translata a Cl. SOMMER, Prof. Brunsvig. qui etiam vberiore descriptionem adiunxit. p. 414.

Index copulatorum, natorum et mortuorum Londinae p. 423. gossiffae anno 1785, ex annalibus ecclesiasticis eiusdem urbis.

De epidemia Brunsvigenfi 1785, auct. Cl. CAP- p. 427. vel, qui ipse hoc morbo affectus fuit. Vomitoria adversus Cl. BEIREIS (vid. supra P. II. huius voluminis promtuarii) vindicantur, quod acrius adhuc.

ANONYMVS in tractatu sequente, censura ta- p. 433. men adversus anonymum K. directa, praestat.

Tractatus quatuor minores, auctore anonymo p. 444. w. Canis iracundus vaccas complures momorderat, quae eodem modo, ac si a rabido laesae fuissent,

Qq 5

tra-

*) Description d'une très grande Machine Electrique — pp. 96. 110. Vid. Comm. nostr. Vol. XXIX. p. 658.

tractabantur; ex his tamen post 25 dies duae in furorem incidebant; similes ergo videntur effectum irae cum rabie ipsa; alia species prae alia magna in rabiem prona iudicatur. Ambustionis vehementis exemplum in septuagenario: brachium dextrum, collum et facies in hoc latere ita laedebantur, ut auris corii tosti ad instar decideret, in parte anteriori ossis bregmatis locus 3 pollices latus et 5 longus usque ad diploen destructus; tamen quinta iam hebdomade superuivit. Votum de communicandis in hoc promptuario contentis disputationum praefixi argumenti (quod Ill. EDITOR in edito a se dario medico se praestare et ulterius praestitutum esse spondet). Patroni morborum ex sanctis.

P. 450. *Problema medicum*, ex litteris Cl. SCHERER med. Episcopocellensis. Femina nonum partum aequaleboriosum ut superiores enixa varia incommoda, praecipue insignem fluxum lochiorum cum alui et vrinæ retentione experiebatur: his quarto die leuitis febris cum delirio et virium debilitate succedebat, die vndecimo per sudorem terminata, sed eodem die tumor in femore sinistro apparebat, post tres dies varices duae in genu eodem; interea vires sensim incrementum videbantur, alio tantum inuoluntaria. A die decimo septimo sopor, respiratio variopulsus debilis, deliria per interualla; vigesimo secundo summa virium prostratio, dolores in pede sinistro per interualla; vigesimo tertio mors, magnis ut videbatur praegressis doloribus. Quae ergo huius morbi mortisque subsequutae causae existimant, lectoribus hariolandum relinquit Cl. auctor, solutionem in posterum communicaturus.

P. 453. *Historia rheumatismi articulorum cum febre remittente inflammatoria et miliaris (miliaribus?) alibi* ab anonymo B — in vrbe A - g. Rheumatismus cum febre methodo antiphlogistica tractabatur, neque tamen

tamen minus purpura critica erumpebat. Causam occasionalem non in refrigerio tantum, sed in peculiari aeris constitutione ponit Cl. auctor. Articuli intumescens decocto sambuci et aceto calidis fovebantur, quod auxilium multum usum praestabat, nec eruptiones reprimebat. Salis ammoniaci cum extracto senegae usum eximium in hoc morbo depraedicat, deque hoc remedio in posterum fufius se adurum pollicetur.

Autochirorum Berolini per annum 1785 index. p. 467.

Erant 46, anno superiori 42. Ex illis 27 ex classe militari ($\frac{1}{2}$ vel $\frac{2}{3}$ omnium incolarum) et 19 ex classe civili, octobri numerus maximus (8), proximus huic aprili, iunio, iulio, nouembri (singulis 5), februario et septembri nullus.

Prandium Caroli V. Halae Sueuorum in itinere p. 469.
1541. Vterque articulus ex aliis scriptis periodicis desumptus.

Excerpta quaedam ex biographia Ill. METZGERI, p. 471.
deprompta ex IPSIVS commercio litterario medico.

Anecdota. p. 470.

P. VI. Analysis chemica aquarum nonnullarum p. 481.
mineralium in ditone Moguntina, auct. Cl. AMBURGER, med. Offenbacensi. Aqua frigida sulphurea weilbacensis, duabus horis a Moguntia prope Moenum scaturiens; aqua alcalina Rhingauiensis seu Werkenis haud procul a coenobio Schoenau inter montes schistosos, et alia prope Oberlohnstein.

Nonnulla de curatione scabiei, auct. Cl. KEVP p. 495.
Jasserianum remedium interdum successu caruit, ubi grana viginti mercurii sublimati in uncüs octo aquae soluta, qua solutione loca affecta quotidie lauantur, curationem breui absoluebant. Ill. HOFMANNVS, remedium huius inuentor, internum florum sulphuris usum simul suadet, quem tamen Auctor poster non necessarium inuenit. Saliuationem imminentem
aut

aut euacuans, aut suspensus vsus remedii praeuertit. In scorbuticis, ad saluationem procliuioribus, neque facile mercurialia ferentibus, vnguentum lassarianum praefert. In casu pertinaciori, aut ubi repressa scabies reuocari se non adeo subito patitur, vtrumque remedium combinandum. Ad auertendam reciduiam mutatio vestimentorum necessaria.

P. 503. Cl. HOEFFNER de epidemicis morbis putridae indolis saepe redeuntibus; carbunculis similibusque ab esu carnis bouis morbidi.

P. 513. Cl. CHRISTIAN. HENR. SCREYER, med. pract. Eisenberg. de trismo rheumatico observatio. Refrigerium causa fuit vesicatorio largo in nucha, reuoluentibus, diaphoreticis, euacuantibus, denique roborantibus et vaporibus decocti plantarum aromaticarum et balsamicarum aegra denique restituebatur. *Extispicia phthisi pulmonali exstincti*: pulmones accreti, corrupti, pure, scirrhis, calculis pleni; cor flaccidum, sanguine aequae ac vasa maiora vacuum; libra aquae in cavitae pectoris, maior solito eiusdem copia in pericardio; corpusculum osseum in latere dextro diaphragmatis inter partem aponeuroticam et musculosam, cordiforme, fere trium pollicum longitudinis et trium linearum crassitiei; mensurae circa quatuor aquae in abdomine; peritoneum paene prorsus consumptum, aequae ac omentum, hocque coloris nigri; ventriculus flaccidus et corrugatus, pylorus induratus; hepar magnum, corruptum, flaccidum; vesica fellea contracta, vacua; intestina expansa, vacua; glandulae mesenterii et pancreas indurata; lien flaccidus, prorsus corruptus; renes corrupti, pleni pure.

P. 534. Cl. HOEFFNER *Symbola ad hydrophobiam*. Canis rabidus duos pueros laeserat, quorum alter curationem prophylacticam admittebat et incolumis seruabatur, alter elapsis demum octo mensibus morbo dirissi-

diffimis symptomatibus stipato corripiebatur, cui post 44 horas succumbebat.

Cl. SCHREYER de *hypochondriaci*: narratio ab p. 542. aegro ipso, concionatore pagi, facta symptomatum variorum, quae subinde passus est, et quae ad illud rogendum vel leuandum aliquid contulerint. *Balsm ex fode corticis quercus, quo coriarii vtuntur* (Lob.), efficacitas, exemplo in puero a morbillis non bene superatis atrophico euicta.

Ex libro Cl. DE WENZEL iun. *Traité de Cataracte*, à Paris 1786. 8. notatur, huius patri deberi inuentionem cultelli, quo Ill. RICHTER in curanda cataracta vtatur. p. 550.

Cl. BÜCKINGII fratres, alter chirurgus vrbis Guelferbyti, alter medicus, varia a Cl. KNACKSTEDT superius Vol. VII. P. V. huius promptuarii de instrumentis ad extrahendos dentes proposita corrigunt et curatius definiunt. p. 551.

Dira historia per litteras publicas diuulgata sectionis caesareae in femina iam per octiduum doloribus ad partum excruciatu peractae, fetu iam putredine tacto; elapsis viginti quatuor horis accessit (vel potius praefens antea manifestius in gangraenam transit) inflammatio, tertio die mane morte finita. p. 558.

De vniuersitate Bonnenfi, quantum medicinam spectat, anonymi relatio acriori omnino calamo conscripta. p. 562.

Quaedam in laudem fomentationum frigidarum ab A. W. chirurgo, vsum earum potissimum in apoplexia sanguinea, vbi tamen nec reliqua auxilia neglecta sunt. p. 565.

Anecdota. Vol. IX. P. I. *Symbola ad doctrinam de apoplexia*, in litteris ad Cl. SCHÄEFFER a Cl. BECKER, physico Augustano. Historia apoplexiae in viro 67 anno. p. 572.

annorum, ante aliquot annos arthritico, de reliqua
gulae indulgentiore, sub prandio morbo correpto,
sanguinis missione, clysteribus, fotu frigido capitis,
solutione tartari emetici et postea sale ammoniaco
cum succo et syrupo limonum curatae. Causam
non adeo saepe congestionem sanguinis in capite,
sed potius aut mechanicam compressionem, aut irri-
tationem neruorum, ab acrimonia in primis viis, vel
humoribus ipsis haerente esse, congestionemque san-
guineas post mortem inuentas saepius effectus do-
mum eiusmodi irritationis dici oportere: caute igitur
in mittendo sanguine versari debere medentes,
cet.

p. 20. *Observationes duae*, auctore anonymo s—w, me-
dico in w. Virgo nobilis inter saltandum exaestuat
corpore fluxum menstruum frigore suppresserat,
et inde anginam in suppurationem transeuntem con-
traxerat. Interiecto dimidio anno auxilium aucto-
ris nostri implorabat, quum iam sumtis multis me-
dicamentis primae viae debilitatae corporisque to-
tius vires fractae essent. Tentabatur rheum mar-
tium a Cl. ACKERMANNO *) inuentum, quodam-
modo sensim dosi aluum non soluebat, nisi exigua quan-
titate sulphuris antimonii aurati addita; continen-
tum tamen eius vsum repudiabat aegra, praecipue
ob excitatam diarrhoeam admodum debilitantem,
quam decoctum corticis peruuijani et radices salp-
tollebat. Ita sensim restitutis viribus, ad restitu-
endum fluxum menstruum tinctura melampodii a GRA-
DIO tantopere laudata, sed frustra, exhibebatur.
Vlcera faucium denique consolidabantur, nec, ut
antea, redeunte tempore quo menstrua fluere de-
bebant, inflammationis signa recurrebant, et iteru-
to demum rhei martiati cum sulphure antimonii
vfu et sinapismis lumbis bis per hebdomadam im-
positis

*) Comm. nostr. Vol. XXV. p. 480.

positis menstrua post biennium cum sanitate redierant. Altera observatio chronicum effluuium maris mucosae per urinam a morbis venereis praegressis, concomitante tumore duro in perinaeo, qui pluries in abscessum transierat ac denique disparuerat, concernit; morbus adhuc subsistit, quem auctor noster, quum debilitatem solidorum eundem inprimis louere putet, per aestatem balneis frigidis aggressurus est, multis iam incassum tentatis remediis.

De medicastro quodam in pago Tigurino.

*Observationes super effectibus aquae marinae in p. 30.
scorbuto et scrophulis, additis nonnullis argumentis, p. 33.
cur balnea aquae frigidae balneis in mari sint anteferenda, ex diario anglico, quod virorum ingenuorum promptuarium audit (Gentlemen's Magazine) translatae.* Primarium momentum in eo ponitur, quod aquae marinae tantus gradus frigoris non sit, quantus a balneis frigidis poscitur.

Observationes variae, auctore Cl. PAVLIZKY. p. 41.
Paralysis in viro prouectioris iam aetatis a terrore, quum in rheda vectus a praecipiti loco in fluuium deiceretur, excitato largo sudore leuata. Rheumatismus chronicus, remediis consuetis non cedens, balneo frigido datoque protinus in lecto sale cornu cerui, hisque remediis aliquoties iteratis, sublatus. Debilitas nervosa ex nimia profusione seminis, excitato post medicamentum temperans largo haemorrhoidum fluxu ac deinde in usum vocatis roborantibus externis et internis curata. Pulvis ad partum ex secali cornuto ad drachmam dimidiam, cuius tamen efficacitatem tantum ex relationibus femellarum cognitam habet Cl. Auctor. Selenites ex rhabarbaro; virtus antiemetica tincturae rhabarbari alkalinae, praesertim post euacuatam bilem acidam. Princeps quidem Germaniae mane subita morte extinctus.

stinctus inuentus, et non exploratis mortis genere aut certitudine elapsis paucis horis sectus!

p. 47. *Nosocomium Stralsundae 1784. recens exstructum* describit Cl. HAKEN. Inter complura laudanda consideratur tamen hortus et area pro conualescentibus, et opportunitas impuritatum protinus remouendarum.

p. 65. *Historia morbi cum annexis quaestionibus*, auctore Cl. KEVP. Quinquagenarius, habitus phlegmaticus, a viginti annis doloribus dentium obnoxius, septem abhinc annis Arthritide correptus, iam per quadriennium dolore in maxilla (superiore an inferiore?) lateris sinistri post dentem euulsum vexatur, nulli remedio cedente, sola interdum masticatione fugando, sed post aliquot dies redeunte. Quamvis Cl. auctor, an materiae arthriticae seu rheumaticae originem debeat malum, et quibus remediis ad eiusdem curationem insistendum sit, potissimum an stillicidio aquae frigidae?

p. 70. *Sarcomatis exstirpati historia* descripta a Cl. PHIL. IAC. PIDERIT, medico praesidii militaris Castellis. Per viginti annos prope trochanterem maiorem femoris sinistri gestatum fuerat, a magnitudine scutini phaeoli sensim usque ad magnitudinem capiti hominis adulti increfcescens; nonnumquam hic illic rumpebatur et saniem plorabat, foetorem etiam interdum spargebat: denique ligaturis tribus sensim arctius contractis, adiuncto interno et externo corticis peruiani usu, tollebatur, aegerque iam sexagenario major restituebatur. Ponderis sarcomatis, iam multum imminutum, erat adhuc quinque librarum cum semisse.

p. 76. *Observationes pharmaceuticae*, auctore Cl. C. H. PÄRPENBRING, Pyrmontano. Color viridis olei caieput a cupro, oleo vitrioli adfuso detegendus, si ne dubio ab alkali seu cinere plantarum inter deshilandum

lundum ex vasis cupreis addito pendet: ad vsus medicos ergo rectificatione indiget. Terrae foliatae tartari praeparatio additamenti nullis opus habet, modo sal tartari purus satis sit et acetum vini, frigore antea concentrandum; lente destillatum fuerit. Pulveris antispasmodici color ruber optime obtinetur additione terrae foliatae tartari. Rhei et jalappae radices protinus, antequam in usum ducantur, in pulverem redigi oportet, ne tempore virium scissuram patiantur. Flores salis ammoniaci martiales parantur, si solutioni salis ammoniaci debita quantitas ferri (ad libram salis vncia) adiicitur, et coctio addita semper ea quantitate aquae, quae evaporatione abit, usque ad perfectam ferri solutionem continuatur; dein filtratur, ad siccitatem euaporatur, et sicca massa sublimatur.

Historia maniae, proposita ab anonymo w. in R.p. 83. Causa omnino in primis viis latuisse videtur.

Continuata historia morbi sui ipsius, quam medi-p. 93. eius anonymus superiori volumine huius promptuarii p. 273. tradiderat. Icterus vere subsisterat; tandem euacuatis post clyisma copiosis scybalis copiosissime exierunt faeces virides foetidissimae, sensimque vires redibant, quas vero post febrem catarrhalem soporosam et breui dein post prandium motam iram et esum fragorum excitata cardialgia tollebat; sed iterad thermas Emsenses, et earum posteaque schwalbacensis et pyrmontanae aquae vsus sanitatem restituerunt.

P. II. Iudicium Cl. ZELLERI super eodem, de p. 97. quo iam retulimus, morbo. Simili seipsum morbo olim laborasse ex materia arthritica ad ventriculum vicinasque partes delata: causam praesentis mali indicandam esse congestionem materiae catarrhalis accrescentis ad pylorum et partem intestinorum tenuium; frustraneum adeoque noxium esse usum stoma-

machicorum, antacidorum, opiatorum, salinorum, cet. magisque suadenda resoluentia, antispasmodica, deriuantia exterius et interius adhibenda, posteaque roborantia, iuncto accuratiore vitae regimine.

- p. 104.** *Observationes quaedam ex medicina practica, auct. Cl. PFÜNDEL:* Emeticorum incertus effectus: interdum exhibenda esse, etsi lingua eorum necessitatem non indicet. Extractum corticis quercus, terra foliata tartari sociatum febrem quotidianam aduersus alia amara et roborantia rebellem feliciter profligauit. Violae tricoloris usum in crusta lactis multum perspexit; urinae odorem felinae similis non a materia morbosa, sed a medicamento ipso oriri. Magis efficacia inuenit ptisanam ex herba niperi, radice sarsaparillae et graminis, et mane et vespere grana decem rhei et totidem florum sulphuris matri lactanti, infanti que omni biduo vel triduo in mam rhei maiori vel minori dosi exhibita; aut si ab lactatus erat, puluerem ex rheo, magnesia et floribus sulphuris, addito interdum pauco sulphuris antimonii aurato, per partes sumendo, cum decocto graminis et seminis foeniculi lacte remixto, vel cum sero, quo interdum manna soluebatur.

- p. 120.** *Haemorrhagiae uteri eiusque curationis historia auct. anonymo m. in h. descripta.* Opiatis et nitro viri solidorum fractae humoresque resoluti fuerant: curationem absoluebant elixir acidum Halleri cum decocto h. dei, adiunctumque decoctum mercurii corticis peruiani, tandemque rheum. Litem in nostrum auctorem et medicum, qui ante aegram curam habuerat, iam nostram non facimus.

- p. 134.** *Observationes minores miscellae, auct. x —* Rubefaciens celerrimi effectus ex puluere zingiberis super quo spiritus vini accensus deflagrauit, cum plasmatis instar applicato. Suppositorium ex vitello oui cocti, butyro salito et salis tantillo cum lacte

in nodulum formato, ab HEVRNIO iam propositum. Fluor albus curatus venæsectione in pede ob congestionem versus superiora et pulsum plenum ac durum, ptisana ex china, sarsaparilla et bardana, tinctura martiali alkalina a Cl. NIETZKY inuenta bis die ad 60 guttas exhibita, vesperi portione pilularum ex extractis cicutæ, saponariæ et millefolii, opone veneto et limatura martis, et balneis ex vegetabilibus carminatiuis, amaris et antispasmodicis in cubiculo durante balneo abdomini impositis. Tinctura martialis, præparatio hæc est: limaturæ martis pars vna cum nitri partibus tribus in crucibulo pendente sensim detonans in massam compactam limaturatur, priusquam refrigerit in mortario ferreo comminuendam et in cucurbita calefacta cum spiritu vini rectificatissimo infundendam et digerendam; hæc digestio ter repetitur et postea miscetur. De morbo feminae, a Cl. BÜCKING in promptuarii huius vol. octauo p. 329. enarrato: an ab irritatione cerebri, forte metastasi arthritica? an ab ulcere chronico siccato? an ab hydrope particulari cerebri? Tenamen cum vesicatoriis in nucha, setaceis, fonticulis, purgantibus et diureticis instituendum.

Sectionis viri, qui apoplecticus mortuus dicebatur p. 139. Historia ab anonymo KR. in BL. Vestigia laquei, qui cuti affixus reperiēbatur, in collo, subiectis cuti musculis et larynge, vasa super vestigiis sanguine turgida, strangulationem euincebant; vtrum autem mortuus sibi ipsi violentas manus intulerit, an ab aliis occisus fuerit, non liquebat. Internae cavitates examini subiectæ non fuerunt.

Anonymus H. Stralsundæ respondet ad annota. p. 146. Vol. VII. p. 111. huius promptuarii propositas singulari phaenomeno medico, pilularumque, quae colorem nigrum cutis produxerint, analysin chemiam exhibet, quæ omnino dimidiam earum partem argento acido vitrioli soluto consistere docet. Ad-

duntur quaedam de diuersitate externae formae medicamentorum a diuerso praeparationis modo pendente.

p. 154. *Additamenta ad febrem bilioso-putridam*, auctore 1785. in huius promptuarii Vol. VIII. p. 189 descriptam, auctore Cl. BÜCKING. Vomitus spontaneus insignis leuamen afferebat, arte excitatus non aequum sed euacuantia cum acidis plus praestabant. Simul quaedam de epidemia per aestatem et versus autumnum 1775 Guelferbyti grassata; typum tertianae seruabat, cui tertio paroxysmo plerumque sopor cum aliis apoplexiae prodromis, venesectionem necessariam reddentibus, accedebat. Mutatio in tertianam simplicem bona, in tertianam continuam facile fatalis. Languor, oedema, diu post superatum morbum subsistebant. Acida et nitrum praecipue durante morbo, post eum cortex peruanus curationem praestabant.

p. 160. *Observationes quaedam de masturbazione*, auctore Cl. GOTTFR. HENR. FIELIZ, urbis et orphanotrophaei Luckauensis chirurgi. Feminae aliquot in ergastulo detentae variis symptomatibus vexabantur nullis remediis cedentibus, donec eorum caussa in masturbazione detegeretur: quae reliquas seduxerat, misere conuulsa et desperabunda moriebatur. Peruersa medela in ictibus virgarum ad nates quaesita, quibus potius pruritus augetur. Fistula fistulalis curationem nonnisi quum hoc vitio abstinere aegra admittens; dolores ad partum ob clitoridis ex eadem caussa iusto maiorem longitudinem et sensibilitatem impediti, ophthalmiae rebelles; defectus lactis, aliaeque incommoda ex eodem fonte.

p. 168. Cl. SCHAEFFER *super inoculatione variolarum* sui ipsius filiabus ad methodum Cel. INGENHOFII instituta, quam propriis huius verbis fusius sumit tradit.

Anonymus M. de canis rabidi morfu: cantharides p. 176.

antieris actualibus et potentialibus praefert, cum fructu etiam, quum initia morbi iam se monstrarent, emeticum exhibuit. Incantatus creditus puer, anthelminticis curatus: sic etiam chorea S. Viti in puella, emeticis et anthelminticis sublata.

Annotationes super noua editione formularum me. p. 187.

Annalium nosocomii Parisiensibus sollemnium, quae

1780 prodit, ab Ill. BALDINGER.

P. III. Observationes, auct. Cl. BERENDS. Vir. p. 193.

plethorica post leuiore passim recurrentes paroxysmos catalepsi per octodecim horas durante corripiatur: durante insultu sanguis mittebatur, vesicae suris imponebantur, clysteres acres et antispasmodici alternis vicibus iniiciebantur; finito paroxysmo emetica, quotidie aucta dosi, quae tandem per granorum 40 tartari emetici erat, interpositis digestiuis, diluentibus, clysteribus, balnea frigida et propinquantibus menstruis semicupia tepida cum frigidioribus ad femora et sinapismis ad crura, curationem praestabant. Puella abscessu ad parotides tempore aperto, nullis symptomatibus terrentibus, exorta haemorrhagia sine dubio a corrosis vasis et oesophago, mortua; sectio non mittebatur.

Cl. SCHLICHTING chirurgus de oculo biliario p. 210.

abscessu in regione iliaca dextra extracto. Antea abscessus duo in eadem regione lateris sinistri aperti et consolidati fuerant; hos subsequebantur in latere dextro duo alii, quorum alter incisus nullo modo curationem admittebat, donec alter sponte rumpebatur, qui dilatatus sub panniculo adiposo durum corpus continebat, difficulter extrahendum, cuius vero exactior descriptio hic desideratur. Aetatis 71 annorum feliciter sanitati restituta est.

Inoculationis historia enarrata a Cl. FRITZE. In. p. 213.

anno minor inter ludendum fabas duas deglutierat,

tierat, unde vesperi eiusdem diei, qui duodecimus ab inoculatione, tertius ab eruptione erat, febris accedebat, cuius causa altero demum die secedentibus per aluum istis seminibus patebat: salutare monitum, ne accidentia similia inoculationi ipsi tribuantur!

p. 216. *De fonte frigido asphaltico sulphureo prope Gräfen-Endorf in comitatu Schaumburgico, auct. Cl. SCHROETER, prof. Rintel. Aquarum harum inventio facta est in opere periodico Berolini prodiente **), recentiusque a Cl. EHRHART in promissorio Hanouerano ac Baldingeriano, in his ipsis Commentariis nostris etiam memorati **), et sub auspiciis regnantis iam Hassiae Landgrauii spes est eodem diu neglectas attentione, qua dignae omnino videntur, maiori excultum iri. In perscrutanda scaturigine verum asphaltum aquae innatans et in interstitiis lapidis calcarei suilli haerens inuentum sunt adsunt quoque copiose pyritae sulphurei. Sub lapide calcareo stratum ex argilla nigra ponderosa, petroleo foeta. Copia aquae quouis anni tempore eadem licet admodum frigida, tamen numquam glaciat et quamquam in aere libero principium sulphureum sensim auolat, tamen bene clausa per sex annos seruari se passa est. Examen eius, quousque institui adhuc potuit, sulphuris in eximia quantitate praesentiam cum sensibus externis, tum pellicula in superficie eius formata et corpora immersa obducendo se manifestat, ex qua satis magna copia sublimari potest.

*) *Schriften der berlinischen Gesellschaft naturforschender Freunde, I. Band S. 389: vii indicum in Comm. nostr. Vol. XXIV. p. 664. et III. Band S. 408. Vid. etiam relationem Cl. PIEPERHAGEN in CRELLS chemischer Annalen I. Band, Hildesheim und Leips. 1787. 8. S. 56.*

**) Vol. XXVI. p. 687.

potest, veri etiam flores sulphuris ad superficiem inferiorem vasorum et ad epistomium adhaerent, si quiesce reponitur. Libra vna aquae continet alcali mineralis saliti $\frac{7}{8}$ gr. magnesia salitae $1\frac{1}{8}$; materiae bituminosae $\frac{3}{8}$; magnesia vitriolatae $3\frac{1}{8}$; alcali mineralis vitriolati $1\frac{1}{2}$; selenitae $7\frac{7}{8}$; terrae calcareae aeratae $2\frac{1}{4}$; magnesia aeratae $\frac{1}{2}$; terrae siliceae $\frac{1}{2}$. De viribus harum aquarum, potissimum a sulphure et petroleo repetendis. Multas iam in morbis externis aequae ac internis, asthmate, cachexia, chlorosi, menium et haemorrhoidum vitiis, arthritide cognatisque malis, vlceribus, morbis cutaneis, glandulis obstructis, sub interno et externo vsu probauit.

Continuatus index copulatorum tet. in Pomerania P. 250.

Socia et Rugia a 1. Iul. 1785 — 30. Iun. 1786,
et Cl. WILlich. Copulata 552 paria. Nati 1316
pueri, 1257 puellae; ex his extra coniugium 150;
mortui 15; gemini 33 paria. Mortui sunt 1865:
innatiuitate ad decimum annum 697; a decimo ad
vigefimum 80; a vigesimo ad quinquagesimum 356;
a quinquagesimo ad sexagesimum 202; a sexagesimo
ad septuagesimum 231; a septuagesimo ad octo-
gesimum 173; ab octogesimo ad nonagesimum 74;
a nonagesimo ad centesimum 17; decrepiti 105,
vetulae tres 101, 102 et 104 annorum. Morte
praeternaturali 35, ex his 20 submersi. Atrophia
145, phthisi 125. Infusum lichenis islandici reme-
dium vulgare est; phthisici etiam decocto anthemi-
dis cotulae L. quotidie cum leuamine vtuntur. Puer-
pera post febrem puerperalem feliciter superatam
ab ira febrem biliosam sibi contrahebat in vlcus pul-
monum transeuntem; abscessus in mamma forma-
tus denique aperiebatur, multumque substantiae
pulmonum cum insigni quantitate puris emittebat;
aegra tamen conuenientibus remediis integrum se-
re adhuc annum vixit, donec tandem prorsus ema-

ciata peribat. Tussis autumnalis causa abusus adipis anserini. Tinctura anodyna LENTINI cum dimidia parte essentiae corticum aurantium dimidia quaque hora ad 40 vel 50 guttas cum infuso charmaemeli exhibita insigne remedium in colica flatulenta: tincturam autem hanc iam fortiorem parare solet Cl. LENTIN, vncia vna valerianae ad quatuor liquoris anodynii per quatuordecim dies digerendis. Maniaca ex ira ob fractam amantis fidem, et in ipso paroxysmo homicida, tamen venae sectionibus, emeticis et his sociatis purgantibus breui restituta. Optima methodus iniectionum in morbis colli et faucium: aeger supinus decumbat, lingua manubrio cochlearis deprimatur, syringa huic usque ad postrema faucium applicetur et tunc lente absque vehementi pressione euacuetur. Vermes, potissimum lumbricos, facillime luna decrecente eici. Tumor ingens per totum dorsum ab ossibus ischium usque ad scapulas se extendens, sine dubio a tumore cystico profectus, incisione feliciter curatus.

- p. 271. Cl. STAUDT *descriptio et icon simplicis et apti persarii ex ramusculis salicis fissis et inter se complicatis, dein filis gossypinis obuolutis ac cera obductis.*
- p. 278. *Mandatum senatus Francofurti ad Moenum de sectione caesarea in mortuis protinus instituenda, d. d. 13. Iun. 1786.*
- p. 281. P. IV. Cl. DIEL *continuatio fragmentorum constitutionis epidemicae 1783 - 1784, quorum initium superius Vol. VII. p. 402. seqq. exhibuerat. Vberior descriptio febris epidemicae biliosae vel leuoris, in aliis iam septimo, in aliis decimo quarto demum die sudore leni terminatae, sed tertia denuum vel quarta hebdomade redeunte perfecta sanitate, vel secundi gradus, grauioris iam symptomatibus a putredine oriundis, iam malignitate, iam inflammatione stipatae. Quantum in iis a suppressa actio-*

no nervorum redundauerit, proluxe docetur. Vfus
 anæsteticorum, præmissis vbi opus erat digestiuis,
 cardiacorum, antisepticorum cet. noxii effectus ve-
 nesectionis. Eodem tempore a decembri 1783
 usque ad martium 1784 puerperae simili morbo,
 sæpius exitiali, corripiebantur: auxilia eadem. Ve-
 re subsequente pleuritides spuriae; iunio usque in
 augustum tertianae duplicatae, in aliis post vsum
 remediiorum prorsus disparentes, in aliis, vbi antea
 paroxysmi simplices fuerant ac dein duplicati, non-
 nisi his iterum simplicibus redditus. Salicis pentan-
 dae vires in hoc morbo corticem peruuiianum su-
 perfluum reddebant: in aegro, spirituosio potui as-
 sueto, recidivas aliquoties redeuntes arnicae radices
 vociae duae per vices exhibitae fugabant. In ex-
 plicanda harum febrium theoria, in qua multus est
 Cl. Auctor, eum, licet omnino vellemus, sequi a
 breuitate nostra alienum arbitramur.

De instituto curandorum aegrorum pauperum Ha- p. 323.
nouae reatio Cl. GE. LVD. HANSEN. Olim duobus
 medicis haec cura demandata erat: iam vero secun-
 dum diuersas vrbis partes quinque, qui anno 1785
 aegrorum 525 curam habuerunt; anno 1786 hic
 numerus ad 566 increuit; ex priore numero sani-
 tati restituti sunt 451, ex posteriore 484.

Viso virginis BOVRIGNON, generationem hominis p. 329.
concernens, ex eius vitae descriptione excerpta ab Ill.
 EDITORE.

De flora nouëboratensi manuscripta cum figuris p. 332.
calamo exaratis a filia Cl. quondam CADWALLADER
 GOLDEN, quam Ill. Editor a Perill. DE WANGEN-
 REIM dono accepit.

Formulae medicamentorum diiudicatae ab EODEM. p. 341.
 Cl. VOLLMAR iterum de usu mercurii sublimati p. 348.
in morbis venereis: methodum Cl. ROYER *) sibi,

Rr 5 quum

*) Comm. nostr. Vol. XVI. p. 460. Dec. II. Suppl.
 p. 525.

quum superius in huius promptuarii Vol. VIII. p. 389. suas experientias communicaret, nondum innotuisse; necessaria adminicula ad curationem ex fonte diaetetico et pharmaceutico (balneis et potui diluenti minus fauet Cl. Auctor); ante applicationem clysteris vnus vel duo ex aqua, lacte cet. iniiciendos; clyster mercurialis ipse ex vno ad quatuor cochlearibus granorum duodecim in aquae destillatae libra solutis et filtratis cum decocto mucilaginoso, e. g. rad. taraxaci vncia et althaeae drachmis duabus in aquae quantitate ad colaturae libras duas sufficiente coquendis; donec assuescat aeger, isti solutioni addenda sunt grana duodecim vsque ad viginti opii. Vtilitatem huius remedii non ad venereos tantum morbos restringit, sed in omnibus morbis nervosis a pituita tenaci seu materia atrabiliaria primas vnde obsidente clysteribus antihystericis et antihypochochriacis longe praefert.

P. 358. *Commercium litterarium inter LEIBNITIVM et CONRINGIVM, nondum publici iuris factum; inter alia plura de origine motus cordis et sanguinis et machinae animalis vniuersae, deque vsu respirationis; irritabilitatem cordis LEIBNITIVS probe per spectam habuit.*

P. 374. *Ill. KAESTNERI iudicium super his epistolis.*

P. 375. *Continuatio observationum botanicarum, auct. Cl. EHRHART, potissimum ex cryptogamia.*

P. 381. *Anecdota.*

P. V. Cl. DE MEDERER, Prof. Friburgensis, adversus Cl. MEDERER, consil. aulicum, (in promptuarii huius eodem vol. p. 176.) praerogativam cante- rii actualis et potentialis prae cantharidibus adversus morsum canis rabidi defendit.

P. 404. *Continuatio observationum botanicarum, auct. Cl. EHRHART. De discrimine inter species, subspecies, varietates et monstra.*

Primat

Primae lineae instructionis de tractando tetano in p. 411.
coloniae Americae endemio, iussu ministerii consignatus a societate regia medicorum Parisiensi, subscriptis Cl. POISSONNIER, GEOFFROY, DESPERRIERES, ANDRY, CARRERE et THOVRET, in *germanicum* versae a Cl. MEZLER, physico Gengenbaccensi, qui et subinde annotationes adpersit. Primo descriptio morbi: opisthotenos et emprosthotonos ad eundem referendi sunt: tetanus adultorum, et differentia febris criticae et symptomaticae eundem comitantis; trismus infantum, a luxatione maxillae inferioris per pressionem articulationi applicatam inducta, quae ex testimonio Cl. BARADAT, medici regii insula S. Domingo satis frequens est, probe distinguendus; morbus quidam in Viuaresia recens natus frequens, ad trismus accedens, ex descriptione Cl. MADIER. De causis tetani adultorum: irritatio nervorum ob omnibus assumitur, quae vel a laesionibus externis, potissimum sub formatione cicatricis absque praegressa larga suppuratione, vel a suppressis transpiratione aliisque evacuationibus morbisque cutaneis, vel a vermibus aliisque impunitatibus primarum viarum, vel ab ebrietate pendet; exemplum tetani lethalis post herniotomiam a Cl. MEZLER adductum. Dispositio ad hunc morbum potissimum in qualitate aeris ponenda videtur, cui nigritae plus expositi sunt quam Europaei in America viuentes. Eadem nervorum irritatio, ab iisdem maximam partem causis profecta, trismus infantum efficit; an resectio funiculi umbilicalis huc referri possit? dubium; nisi aut accessus aeris, aut suppuratio in putredinem transiens hic in censum veniat. De prophylaxi, causis cognitis accommodanda. Indicationes ad curationem: remedia generalia, narcotica, antispasmodica, sed in largiori, quam in aliis morbis, dosi; balnea, et quidem frigida

da a Cl. CVLLEN commendata, larga dosi opii protinus post earum usum exhibita, aut tepida ab aliis, et maiori quidem cum spe felicitis successus, in usum ducta; topica emollientia; cardiaca; diaeta. Indicationes speciales aduersus causas morbi: vomitoria et laxantia; venae sectio in suppressis euacuationibus sanguinis, pulsu pleno, viribus aegri validis, quam in reliquis casibus Cl. CVLLEN damnat; hirudines in haemorrhoidibus suppressis, e. s. p. resicatoria vel setacea in retrogressis exanthematibus; diaphoretica interna et externa, potissimum balnea vaporum, frictiones; cicatricis solutio ferro, igne, causticis praestanda. Mercurii usus dubius; pilulae barbadensis nondum satis euictus.

P. 477. Cl. ARNEMANN *super noua methodo saponem ialappinum praeparandi*. Resinae ialappae partes quatuor et saponis veneti tres, aut vtriusque partes aequales, in sufficiente quantitate spiritus vini solutae, post euaporationem praebent massam coloris nigro-fusci, consistentem, tactu saponaceam, odoris spirituosum, in aqua solubilem nec praecipitandam; ad scrupulum vnum duae drachmae aquae vel minus requiruntur. Vsu medico respondet resinae ialappae, exhiberi potest cum syrupo, modo is non acidus sit, cum mercurialibus, mixturis purgantibus aliisque salinis, in puluere, solutione aquosa vel spirituosam, pilulis.

P. 481. P. VI. *Historia rheumatismi arthritici chronici*, auctore anonymo. Tum per duos annos aeger cum morbo hoc conflictatur, cum tumore albo genurasmum minante: quatenus adhuc adhibenda sunt remedia, quaerit medicus.

De regis Sueciae ADOLPHI FRIDERICI (1. 12. Febr. 1771) morbo lethali et extispiciis relatio concepta et subscripta a nouem membris regii collegii medici et octo doctoribus aliis medicinae. Ant
plura

plures iam annos rex serenissimus dolores ad dorsum et colicos senserat; ante decem annos hemicrania pertinaci cum haemorrhoidum fluxu afficiebatur, quae incommoda hirudinibus et aquis lokensibus lenari visa a dolore grauatiuo in scrobiculo cordis cum doloribus ad os sacrum, aluo iam clausa iam liquida, colica et borborygmis exoriebantur, vna cum peculiari sensilitate circa vmbilicum et cephalalgia plerumque in nucha, sudoribus nocturnis leuanda. His incommodis sensim adsuescebat rex, neque motui in aere libero, neque cibis solidioribus se subtrahebat. Per hyemem acriorem saepius refrigerio capiti pedibusque admissio, die supra dicto tribus post prandium lautum solidumque horis cardialgia spasmisque infimi ventris grauissimis corripiebatur, adeo vt apoplexia serosa hora inter octauam et nonam vespertina expiraret. Sectio, ab Ill. Archiatro SCHÜTZERCANTZ administrata, obtulit omentum magnum et crassum, maximam partem ante et super hepar et ventriculum sursum ductum, in parte sinistra vehementer compressum; ventriculum cibis a prandio non plane subactis repletum, visis sanguine turgidis; intestina tenuia itidem sanguine plus minus farcta, crassa, sana; extremitatem minorem pancreatis colore sanguineo et nigro variegatam; partem superficiei inferioris lobi dextri hepatis coloris obscurioris; venam cauam et auriculam cordis dextram sanguine scatentes; ventriculos cerebri, dextram potissimum, sero turgidos, cerebrumque ipsum ac cerebellum madida.

Quaestiones quaedam ad medicos de applicatione p. 492.
hirudinum ad partes arthritide affectas, ab anonymo.
 Morbum ab hoc remedio mirum quantum mitescere in duobus subiectis plethoricis vidit auctor, quod vero alius medicus ob metum apoplexiae sanguineae strenue interdicit: quare quaeritur, num metus iste iustus

iustus sit, nec ne? (quem quidem nos in eiusmodi statu omnino superfluum iudicaremus).

p. 496. *Observatio* ab anony^mo communicata de puer^o, qui penem taeniola constrinxerat, adeo ut ligata pars fere prorsus demortua et separata esset: Fotibus aromaticis, incisione in vrethram, qua urinae exitus parabatur, balsamicisque intra quatuor menses curatio perfecte absoluebatur.

p. 498. *De adulteratione aquae selteranae*, auctore r. n. in G. Consilia, quomodo ex parte summi magistratus electoratus Treuirensis eadem praeuerti possit.

p. 500. *Tractationes variae*, auctore Cl. KEVP. Vir 53 annorum, robustus, ob vitae rationem oedema pedum, dein totius corporis contraxerat, accedente postea ascite; variis incassum adhibitis remediis abstinebat a medicamentis, et largius poto vino romano sanitatem recuperabat. Hac occasione etiam excerpta ex libro Cl. WITHERING *) traduntur Consilia ad morbum p. 65. huius voluminis promtuarium ab alijs medicis communicata: alter in simili malo a cicuta et externo olei caieput vsu aliquem, sed maiorem effectum a remedijs, quae obstructions infimi ventris soluerent, vidit; alter, praemisso emetico, suadet elixir acidum Halleri, et per aestatem aquam martialem, et loco stititidii aetherem parti affectae applicandum.

p. 515. *Singularis morbus pharyngis in femina nobili*, ab aegra ipsa Ill. EDITORI communicatus, qui cum alij in promtuarium Vol. VI. communicato **) admodum similem pronunciat. Morbus sponte enatus iam per biennium durat, sedem quidem mutasse visus, sed tamen, potissimum ob tussim noctu imprimis accedentem doloresque subinde, praecipue ab

*) An account of the foxglove — by WILL. WITHERING, Birmingham 1785. 8.

**) Vid. Comm. nostr. Vol. XXVI. p. 699.

assimto victu animali vel acidulo, recrudescentes, admodum molestus.

Analysis arcani cuiusdam, quod sub titulo specie-p. 529.
rum vlyssipponensium pro infuso theiformi diuenditur.

Duae viciae praeter puluerem antimonii crudi et alia continebant ligni guaiaci drachmas tres, sassafras vnam, radicis sarsaparillae tres, stipitum dulcamarae quatuor, et corticis mezerei vnam cum dimidia. Ultimo remedio antisiphiliticae etc. vires primario adscribendae sunt.

Disquisitio urinae admodum albae turbidae homi-p. 524.
nis odontalgia et angina saepe affecti: continebat selenitem phosphoreum, post refrigeria crebrius quam in statu perfecte sano deprehendendum.

Symbola ad salem aereum: Massabruna, magis p. 515.
humida quam sicca, saporis falsi, odoris debilis vri-
apoli, quam Baro ab HIRSCHEN iam loco medica-
menti fluidi vendere dicitur, eadem fere principia
offerebat, quae viri Cll. KARSTEN, KLAPROTH et
NEYER in fluido iam dicto detexerunt: salem ama-
rum, forte etiam alium adhuc salem, selenitemque
phosphoreum, praeterea vero etiam quicquam an-
timonii.

QVAEDAM SUPER RHEO PALMATO L. auctore p. 528.
Cl. BVCHHOLZ. Optimo cum successu Vinariae
cultum est, et radix externis dotibus aequae ac viri-
bus rheum indicum et rossicum aequauit, nisi quod
pulvis colorem aurantium huius non perfecte obti-
neret, fuscesceret et humiditatem aeris attraheret.

De pulvere marchionis et specifico cephalico Mi-p. 531.
chaetis, auctore Cl. C. A. HOFMANN Vinariensi. In
priori solum viscum efficax est: alterum prorsus in-
ers: paeoniae enim radicis siccae vis nulla. Si
igitur pulvis similis requireretur, alium commen-
dat Cl. auctor ex magnesia, rheo, visco, foliis au-
rantiorum et auri paucis foliis; et ad specificum
Micha-

Michaelis obtinendum addi iubet cinnabarin fasciam.

P. 538. *Tractationes quaedam minores*, auctore Cl. BÜCKING. Additamenta ad symbolam Cl. MOERCK ad materiam medicam et pharmaciam, Vol. VII. p. 53. huius promtuarium exhibitam: extracto tanacetum vere vim specificam anthelminticam inesse. De viscerum mediorum in obstructione a scybalis crassa in intestino recto, haerentibus. Incalescentia spontanea olei lini aerugini ad usus pictorios superflua. De venae sectione, inutili imo noxia adversus vomitum cruentum remedio. De mortis genere, quo gloriosissimus LEOPOLDVS Brunsvigenfis obiit: miramur, Cl. BÜCKING visum repertum de sectione non obuenisse, quod tamen Vol. IV. collectionis Pylinae insertum est *). De medicina superstitiosa quaedam. De causis ascensionis machinarum aërostaticarum. De viribus medicamentorum quorundam, gentianae, chamaemeli, arnicae, huius potissimum in morbis pectoralibus.

P. 564. *Quaedam super mercurio*, auct. Cl. HEGER. Difficultas solutionem gummosam Plenckianam praeparandi: huius loco commendatur mercurius praecipitatus dulcis seu cinereus, ex mercurio dulci et aqua calcis parandus (vnciarum octodecim aquae ad drachmam unam mercurii proportionem); praecipitatum, decantata aqua, ficcandum, plus phlogistini quam reliquae calces mercuriales possidet, ideoque mercurio viuo proxime accedit.

P. 567. *Amuletum ab empirico Augustano 1586 editum.*

P. 568. *Symbole ad historiam aquarum mineralium in itinere Hunnorum*, auctore Cl. PAVLIZKY. Recensentur nonnullae aquae martiales, salinae et sulphureae, curatiore indagatione omnino non indignae.

*) Vid. Comm. nostr. Vol. XXIX. p. 150.

II.

CAM PLINII SECUNDI Naturalis historiae cum interpretatione et notis integris IOH. HARDVINI, itemque cum comment. et adnotationibus H. BARBARI, GRONOVII et variorum, recensuit varietatemque lectionis adiecit I. G. F. FRANZIVS, Lips. impensis Guil. Gottl. Sommeri, CIOIIOCLXXXVIII. Vol. VIII. 8. maj. pagg. 797. 8 m.

Egregii huius operis Editor Cl. iam ad finem prope-
rat, atque in hoc volumine L. XXVII. usque
XXXIII. comprehensus est, caeterum eodem, quo
in reliquis voluminibus versatus est, modo, ita ut ea
quae alias diximus hic repetere non libeat. Hoc
tantummodo monemus, Vol. IX propediem esse pro-
dium.

III.

Observations on the nature, Kinds, causes et
prevention of insanity, lunacy or madness
by THOMAS ARNOLD, Vol. II. containing
observations on the causes and prevention
of insanity, Leiceſter 1786. 8. 541. pagg. *)
i. e.

*) Prodiit cura CL IOH. CHRISTI. GOTTLIEB
ACKERMANN Teutonica huius libri versio, sub ti-
tulo: D. THOMAS ARNOLDS *Beobachtungen über
die Natur, Arten, Ursachen und Verhütung des
Wahnsinns oder der Tollheit, zweyter und letzter
Theil, welcher Beobachtungen über die Ursachen und
Verhütung des Wahnsinns enthält.* Leipzig bey
Fiedr. Gotthold Iacobäer, 1788. 8. 372 S.
Tom. XXX. Pars IV. Sf.

Observationes circa insaniae naturam, species, causas atque praeservationem, Vol. II. doctrinam de insaniae causis et de praecauendis ea complectens.

Alibi *) iam de primo volumine Cl. auctoris disseruimus, et alterius, quod paulo serius ad nostras peruenit manus, nunc eo lubentius facimus mentionem, quo magis perspeximus omnia, quae ad veram naturam insaniae spectant, diligentissime de Cl. auct. in hoc altero eoque ultimo volumine congesta atque probe explicata esse. Non tantum propriis observationibus insaniam illustravit, sed etiam optimos consuluit scriptores, eorumdemque animaduersiones in suos lectorumque transtulit vsu, et omnes paene causas huius morbi indagavit, atque omni fide proposuit, ulteriusque probare instituit, ut plane nihil amplius ad huius operis perfectionem desiderari videatur. Primo autem loco, quae ex sectionibus cadauerum innotuere dilucide proponit, et quale illis pretium sit statuendum, qualis auctoritas in quamplurimorum morborum sedibus accensis cognoscendis iisdem sit tribuenda, docuit. Imprimis vero extispicia multum conferre posse ad intimiorem naturam morborum perscrutandam docuit. Studiose autem omnia, quae BONETVS, MORCENIUS atque HALLERVS in cadaueribus obseruauerunt iusto ordine atque concise digesta atque explicata sunt. Quibus rite explicatis progreditur Nollus ad causas insaniae, circa quas maximus est inter doctores ipsos dissensus ac confusio, et veteres in tantummodo assentiuntur, quae ab Aristotele et Galieno sunt proditae, et ob subtilitatem quidem in-

P. 84.

*) Vide Comm. Vol. XXV. p. 699.

niolae satis sunt, minime tamen in vniuersum pro
 veris reputandae. Quamquam a recentioribus prin-
 cipes diuisiones causarum in praedisponentes, oc-
 casionales et proximas vsu receptae et inre ciuitatis
 quasi donatae sint, mauult tamen remotas tantum
 et proximas admittere. Remotarum autem duae
 sunt classes, videlicet corporeae et morales. Ad p. 153.

corporeas referuntur a) causae internae, quae in
 cerebro ipso, eiusque vasis ac membranis sedem ha-
 bent, b) externae causae, quae in cerebrum mecha-
 nica agunt. c) causae in vniuersum corpus afficien-
 tes atque producentes insaniam, directe agendo in
 cerebrum, aut alterationem per gradus increscen-
 tem producendo in corpore, qua tonus naturalis
 minuitur, debilitas inducitur, irritabilitas prae-
 ternaturalis ac sensibilitas fit, et sensibus ingratis etc.
 dispositio ad insaniam procreatur. d) Causae quae
 propriam quandam partem occuparunt, aut eam
 praecipue et cito affecerunt, et inde insaniae occa-
 sionem praebent, dum citissime cerebri turbant fun-
 ctiones vel per consensum, vel materiam morbo-
 sum ibidem deponendo, aut *lente* ita corporis mu-
 tant constitutionem, vt inde proueniat insaniam. Cau-
 sas vero in ipsa mente hae sunt: a) studia littera p. 291.

rum cum contentione tractata ac immoderata, om-
 nes animi contentiones, atque omnia cuiuscunque
 generis negotia, quae magnam attentionem in vnum
 obiectum idemque requirunt, ita vt animus sine vl-
 la remissione semper intentus sit. b), animi affectus
 vehementiores, subitanei, lenti, ac habituales,
 quorum et affectus excitantes et deprimentes refe-
 runtur. Diuisit autem affectus in sua genera aequae
 species. Genera constituunt, curiositas, gau-
 dium, desiderium, taedium, metus, reliquae affe-
 ctiones species efficiunt. c). Imaginationis nimia
 virtus. d). Mentis infirmitas. Ex quibus omnibus
 Si 2 diuersae

diuersae insaniae emergunt species, quae diuisiones
 p. 452. insaniae efficiunt. Ex mutationibus itaque ab his
 causis factis immediate et proxime mentis alienatio
 sequitur. In insanis autem distincte ac dilucide ta-
 les mutationes cogitatione comprehendi ac obseruari
 posse sequentibus probare studet. 1) Saepe enim inde
 proficiscitur insania, si arteriolae cerebri in statu ni-
 mis actiuo sunt, ob eumque turgentes compressio-
 nem atque inflammationis initia producant. 2) Ori-
 tur insania, si cerebrum comprimitur a sanguine
 qui in venis ac sinibus eiusdem ita congeritur ut
 que accumulatur, ut arteriarum actio non aequali
 intendatur tenore. 3) Insania quoque fit, si aquae
 aut alia praeternaturalia corpora, locum quendam
 in cerebro praeter naturam occupant, quem non
 deberent occupare, aut si partes per morbum ex-
 pansae dilatando nimium replent spatium, atque
 premendo medullarum substantiam eandem male
 afficiunt. 4) Mutationes in interiori atque insubili
 textura cerebri, imprimis in substantia medullari in-
 esse possunt, quae animi actiones variis turbare mo-

p. 507. dis ac insaniam producere valent. In praecauenda
 autem insania quacunque, de qua ultimo differet
 loco, commendat, temperantiam et frugalitatem in
 cibo, ac potu, somno atque coitu, exercitii corpo-
 rit eorumque usum legitimum, imperium in animi
 affectus eorumque moderationem iustam, attentio-
 nem accuratam in imaginationem et effectus rerum
 eiusdem, et studium praecipuum retinendi eandem
 a nimia actione et nimis viuida rerum representa-
 tione, indefessum studium in viribus animi emen-
 dandis, et auersatio omnium causarum animi vires
 debilitantium, cogitationum profundarum ac longae
 continuatarum, et simul vni rei intensarum ac inuasi-
 xarum, vigiliarum nimis protrectarum fugam, ac
 omnium causarum, ex quibus insania oritur, diligen-

tem quantum fieri potest remotionem, de cultu dei
ac religione sana principia, a superstitione, enthu-
siasmo, desperatione, et a recentiorum deliriis de
politiori doctrina introducenda, remota. Tandem-
que probum ac fidum officiorum doctrinae christianae
exercitium, quod tranquillitatem animi parit, et ad-
uersus eiusmodi mala vnumquemque sinit esse tu-
tum. Ordo, quem seruauit in rebus proponendis,
et argumenta, quibus suas obseruationes firmauit,
hunc libram reddunt vtilissimum.

IV.

Philosophical Transactions of the Royal Socie-
ty of London. etc.

h. e.

Acta Societatis Regiae Londinensis Vol. LXXIII.

a. 1783. P. I. et II. Prostant Londini apud
Lockyer Dauies et Petr. Elmsly Soc. Reg.
typographos, 1783. 501. pagg. Vol. LXXIV.

a. 1784. P. I. et II. p. 506 Vol. LXXV. p.
I. et II. pagg. 504. 4.

Pergimus ex hoc opere ea seligere, quae ad rem Vol.
medicam et historiam naturalem spectant. LXXIII.

3. RICH. KIRWAN *experimenta et Obseruatio-* P. I.
nes quibus acidorum mineralium affinitates et attractio- P. 15.
nes electricae illustrantur. Particula posterior. De
his alio loco ad lectores retulimus *).

4. J. P. SCHOTTE *Dissertatio de Sarcocoele enormis* p. 85.
magnitudinis in Aethiope obseruata. Tumor iste, sine
inflammatione ortus, viginti quinque annorum spa-
tio intantam molem excreuerat, vt duorum circiter
pedum cum semisse longitudinem, pollicumque
duode-

Sf 3

*) V. Comm. nost. Vol. XV. p. 687.

duodeuiginti latitudinem haberet. Pondere, quinquaginta libras superare videbatur. Cutis in seroto admodum densa et durā erat, multisque exesa viceribus, praesertim in media parte, qua per amplissimam aperturam vrina effluebat. De prima tantum mali origine et causa nihil ab auctore commemoratur. In prouincia Senegalensi, quae Galam dicitur, Sarcocelen endemium morbum et optimatibus imprimis familiarem esse, noster a Marabutis Aethiopum sacerdotibus comperit. Primaria causa haereditaria quaedam labes esse videtur. Aliquid fortan tribuendum est, Capsico annuo, quo Aethiopes cibos suos, libidinem excitandi gratia, immodice con-
diunt.

P. 106. 8. H. CAVENDISH *de noua Eudiometri forma.* De nouo hoc inuento, cum quale sit, sine descriptionis adiumento recte intelligi nequeat, malumus nihil quam obscure dicere.

P. 136. 9. RICH. LOVELL EDGORTH *Experimentum remissum aeris illustrantia.* Demonstratur machina ad hoc iuuentae auxiliis, aerem plana variis modis configurata ferientem diuersa vehementia illidi, cuiusque rei causam esse aeris circa centra planorum fluctuationem.

P. 169. 11. GVIL. HAMILTON *De terrae motibus inter mense Februarii in m. Maium a 1783. in Italia obseruatis.*

P. 209. 12. FRANCISCI COMITIS HIPPOLYTI *Epistola ad GVIL. HAMILTONVM de terrae motu, quo Calabria d. 28. Martii a. 1783. deuastata fuit.* Cum horrenda ista terrae concussio tum in Ephemeridibus publicis tum in aliis libris, quos alibi recensuimus, descripta fuerit, nolumus, ea repetendo, quae Hamiltonus et Hippolytus hac de re commemorarunt, in prolixitatis nimiae reprehensionem incurrere. Multa certe notatu dignissima ab HAMILTONE narrantur,

qui tamen ipse hunc commentarium seſſante ca-
lamo ſe ſcripſiſſe fatetur.

13. GVIL. MARSHALL *De erucis nigris raparum* p. 217.
culturam in ducatu Norfolkienſi infeſtantibus. Eſt eru-
cae ſpuriae genus, cuius forma videtur ad Tenthre-
dinum cenſum pertinere.

14. EDVARD. NAIRNE *Obſervatio de filo me-* p. 223.
tallico, fulgure illapſo decurtato. Notum eſt electri-
ci ignis exploſione fila metallica breuiora reddi. Idem
in hoc exemplo a fulgore accidit filo ferreo, quod
obici cubiculi afferruminatum erat, a fulgore acci-
dit, ita vt, cum laxum illud antea fuiſſet, nunc, ad
complures pollices diminuta longitudine, velut pon-
dere appenſo adſtringeretur. Hoc etiam memora-
bile fuit ferrum a fulgore tactum, acidis minerali-
bus adfuſis non amplius efferueſcere.

15. SCHWEDIAVR *de Ambra.* Tanta et olim p. 226.
et recentioribus temporibus fuit de ambrae origine
ſententiarum varietas, vt ab aliis ad animalium
ab aliis ad vegetabilium, a nonnullis denique ad mi-
neralium cenſum materia illa referretur. Recte ob-
ſervaffe veteres, qui animalis proſapiae et belua-
rum marinarum excrementa eſſe perhibuerunt,
SCHWEDIAVRI relatione liquido demonſtratur. Is
enim, multas grandesque ambrae maſſas examinan-
do, ſingulis fere innumera Sepiae octopodiae roſtra
impacta eſſe cognovit. Praeterea a mercatoribus
in Oceano ſeptentrionali piſcaturam facientibus re-
latum tulit, in *Phyſeteris macrocephali* inteſtinis ſter-
cora haud raro colligi et indurare, eaque vel exſecta,
vel in mari natantia, ſuavem odorem mora paulla-
tim indepta, ambram griſeam conſtituere. Ab ea-
dem belua, nec ab alia vlla ex cetaceorum genere,
obtinetur quod Sperma ceti vulgo appellari conſue-
uit. Pinguedo autem eſt, ſeu potius ſebum in cauo
ſi 4 triangu-

triangulari ossæo inter cranium cerebrumque collo-
ctum.

Pars II. 18. 105. WEDGWOOD *Experimenta cum Ochra*
p. 284 friabili nigro fusca DA COSTAE, quæ a metallifosso-
ribus comitatus Derbyensis Black Wadd' vulgo dicitur,
instituta. In 22. huius lapidis partibus insunt a
terrae micaceæ acidorum connubia respuentis, i
plumbi, $9\frac{1}{2}$ ferri, totidemque magnesiæ nigrae.

p. 288. 19. Ducis DE CHAVLNE'S *Commentatio de optima*
methodo sal fusibile urinae acidumque phosphori purum
sine notabili materiae deperditione præparandi. Vt
Sal commune, cuius insignis copia humori obiceo-
no inest a sale fusibili separetur, vrina euaporando
inspissata dum calet adhuc, per cribrum subtiliter
textum transfundenda est. Sic enim sal culinaris,
in cribro retinetur, sal fusibile autem liquore calen-
te adhuc solutum, nec nisi sub refrigerio spissescens
per foramina coli depluit. Sed repetita percolatio-
ne opus est, quo separentur salis culinaris reliquiae,
quas liquor transfusus secum abstulit. Semper autem
calor adhibendus est sub filtratione, ne sal fusibilis
in filtro solidescat, et cum sale culinari denuo con-
fundatur. Sordes in sale iam crySTALLISATO resistan-
tes spiritu viri commodissime diluuntur. Mox alte-
ra vice sal solui et crySTALLISARI debet, quo, quod re-
liquum in eo est sordium et salis culinaris deponat.
Quod cum hætenus non sine notabili materiae iactu-
ra, secundum HAVPTII, MARGGRAFFIQUE metho-
dum fieri potuerit, Noster aliud artificium quaesivit
et inuenit, quo laboris compendium haberi et nihil
disperdi possit. In eo præcipuum hoc est, vt so-
lutio salis paucula aqua parata dum per filtrum trans-
mittitur collocata in infundibulum phiala aqua fer-
uente plena, calida seruetur et in excipulum pariter
calefactum destillet. Sic sal fusibile obtinetur purissi-
mum

mem, ex quo acidum vitrioli superfusum nullum aci-
di muriatici odorem extricat.

20. TH. HVTCHINS *Experimenta quibus frigo* P. 303.
ri gradus definitur, quo ad congelandum hydrargy-
rum opus est.

10. H. CAVENDISH *animaduersiones ad HVT* P. 303.
CHINSII experimenta.

11. GAR. BLAGDEN *Historia experimentorum* P. 329.
ad hydrargyri congelationem spectantium. Per ar-
gumenti quod in his commentationibus pertractatur,
naturam haud licet, breuiter quae traduntur recen-
sere. Videant, quorum haec scire interest, com-
mentationis ultimo loco nominatae versionem ger-
manicam in: *Sammlungen zur Physik und Naturge-*
schichte B. III. St. 3. et 4.

22. IOS. PRIESTLEY *Commentatio de Phlo* P. 398.
gisto et aquae in aerem transmutatione. Minium pro-
be vstum et exsiccatum, in aere inflammabili puro
conclusum admoto ignis calore aeris magnam par-
tem absorbet, metallicamque naturam recuperat;
quod superest aeris, vt antea inflammabile est. Idem
sere in aere alkalino (cui magna cum inflammabili
similitudo intercedit) obseruatum fuit, relicto tamen
post plumbi regenerationem aere phlogificato.
Bismuthi, stanni et argenti calces ab inflammabili
aere sub combustionem absorpto eodem modo metal-
lico splendori redduntur: aes, ferrum, regulusque
cobalti parumper, antimonii autem, arsenici, zinci,
magnesiaque reguli plane non ex calcibus suis ad-
dito aere inflammabili regenerantur. Sequitur men-
sura aeris inflammabilis quem calcis cuiusque metal-
li singulae vnciae, dum reuiuiscunt, absorbent. Ita-
que plumbum 100, stannum 377. aes 403, 640,
1909, Bismutum 185, ferrum 890. mensuras vn-
ciales aeris inflammabilis absorbet. Phosphorus ex
acido phosphori, aer nitrosus ex vapore nitroso, sul-
phur,

phur ex acido vitrioli, hepar sulphuris ex tartaro vitriolato in aere inflammabili conclusis admisso in excipulum igne solari parari possunt. Carbones lignorum *in vacuo*, solaris ignis percussione toti in aerem inflammabilem conuertuntur nihil praeter paucillum cinerem relinquentes. His fere experimentis, notatu sane dignissimis PRIESTLEYVS phlogiston vere in rerum natura esse contra LAVOISIERII aliorumque dubitationes asserit, aeremque inflammabilem phlogiston ipsum esse demonstrare conatur. Addit duo experimenta, quibus effici ipsi videtur aerem fixum ex aere dephlogisticato et inflammabili mixtum esse. Altera dissertationis pars ad aquae in aerem conuersionem spectat. Videtur nempe PRIESTLEYVS ex aqua calci admixta et igni in vasis fictilibus exposita, nec non ex aqua per tubos fictiles igne candentes transmissa aerem atmosphaerico fere similem magna copia nasci. Nec tamen hanc veram esse aquae in aerem conuersionem, sed aerem externum per vaforum fictilium raritatem intus penetrare, et in excipulum sic abire, aqua simul per poros exhalante, ex aliis experimentis constat. Cum enim retorta fictilis calce humectata plene fundus in excipulo vitreo super hydrargyro concluderetur, rostro eius per excipuli cololum prominente, ignis solaris lente vitrea collectus et in retortae fundum directus id effecit, vt aer qui in excipulo esset, siue communis siue alius esset, euanesceret, et per retortae rostrum ad apparatus pneumaticum properans ibi colligeretur. Interea hydrargyrus in excipulo altius adscendit et aqua ex retorta transsudans super illo confluit.

P. 435. 23. TIB. CAVALLO *Nova antliae pneumaticae forma adiectis nonnullis experimentis in illa institutis. De his, cum sine figurarum delineatione dilucido*

licide explicari nequeant, hoc loco nihil referre possumus.

Index dissertationum mathematicarum et aliarum quas nostri instituti ratio fusius commemorare vetuit.

1. GVIL. HERSCHEL *Epistola de Sidere Georgio* p. 1.
(Planeta quem nostri Vranum dicunt.)
2. IDEM *de Diametro et magnitudine sideris Georgii; cum descriptione Disci obscuri et lucidi et micrometri peripherici.*
3. RAMSDEN *Novus apparatus lentium ocula- rum ad Telescopia instrumentis mathematicis subser- uientia.*
6. MARMADVKE TVNSTALL *Observationes* p. 100,
aliquot Iridum Lunarium.
7. IOH. LLOYD *de terrae motu.* p. 104.
10. ALEX. WILSON *de maculis solaribus commen- tatio, qua maculas illas specus in solis luminoso globo excavatos esse, aduersus. DE LA LANDII Obiectiones de- monstratur.* p. 144.
16. TH. BARKER *Diarium meteorologicum Lyn- donense.* p. 242.
17. GVIL. HERSCHEL *de motu proprio solis et systematis solaris.* p. 247.
24. IAC. AVGVSTI HAMILTON *Epistola de transitu mercurii per Discum Solis d. 12. Nou. 1782.* p. 453.
25. NICOL LANDERBECK *Methodus inuenien- di lineas curuas ex proprietatibus curuaturae.* p. 456.
26. IOH. GOODRICKE *Observationes quibus periodi mutationum luminis in Stella Algol capitis Me- dusae determinantur.* p. 474. Vol.
1. Variatio luminis stellae. ALGOL (caput Me- dusae) distae, obseruata et communicata in literis a Dno ENGLEFIELD cum Dno PLANTA. p. 1. LXXIV.
2. PALITCHII observationes, quae obscuratam stellam p. 4.

stellam ALGOL spectant. In literis a Comite de BRVHL communicatis cum Dno BANKS.

- P. 5. 3. EIVSDEM *ulteriores observationes stellae Algol.*
- P. 6. 4. PAGII *descriptiones regionum putorum in Sheernes Landguard-Fort et Harwich; communicatae a RAINSFORDIO. Cum figg. aeneis.*
- P. 20. 5. PIGOTTVS *cometam detexit et in literis ad MAGELLANVM datis descripsit.*
- P. 21. 6. HUTTONI *consilium de noua aliqua diuisione Quadrantis; in literis ad Astronomum Regium, MACKELYNVM, datis.*
- P. 35. 7. IO, MICHELLI *varia methodus detegendae distantiae, magnitudinis, etc. stellarum fixarum, pro ratione deminutae velocitatis luminis earundem, si quae forte eiusmodi deminutio in vlla earundem locum sit habitura; una cum aliis eiusmodi observationibus, huius rei necessario atque egregie inferuentibus; in literis ad HENR. CAVENDISH.*
- P. 58. 8. IOANNIS ATKINS *diarium meteorologicum anni 1782. exhibitum Mineheadii in Somersetshire; communicatum a Dno BANKS.*
- P. 108. 9. *Descriptio meteor, quod obseruauit TIBERTVS CAVALLO, d. 18. Aug. 1783.*
- P. 112. 10. ALEX. AVBERTI *observatio meteor, d. 18. Aug. et d. 4. Octobr. 1783. c. fig. aen.*
- P. 116. 11. GVILIELMI COOPERI *observationes super meteoro quodam commemoratu dignissimo, quod apparuit d. 18. Aug. 1783. Communicatae in literis ad D. IOSEPH. BANKS.*
- P. 118. 12. *Observatio meteor, d. 18. Aug. 1783. quam Dno BANKS transcripsit EDGEWORTHVS.*
- P. 119. 13. *Experimenta cum aëre; instituta ab HENRICO CAVENDISH. Haec experimenta in hunc potissimum finem instituta sunt diligentissime, vt quae sit causa*

causa deminutionis aëris communis, vario modo phlogificati, et quid tandem fiat cum aëre hac ratione per-
dito vel condensato, inueniatur. Fuerunt multi, qui
contenderent, aërem fixum aut generari aut sepa-
rari ab atmosphaerico aëre, phlogificationis ope,
cui quidem rei, tanquam causae, eiusdem quoque
obseruatam deminutionem esse adscribendam. Iam
quum omnes tum animales tum vegetabiles substan-
tiae fixum suum, quem continent, aërem comburen-
do, destillando et putrefaciendo reddant, ex expe-
rimentis quidem in quibus aër, illarum substantia-
rum ope, phlogisto fuit impraegnatus, nihil conclu-
di potest. Vna itaque methodus, quam ne vlli qui-
dem obiectioni obnoxiam noui, cernitur in calcina-
tione metallorum, in combustione sulphuris vel
phosphori, in commixtione aëris nitrosi, et in ex-
plosione aëris inflammabilis. Hac itaque via expe-
rimenta capta in vniuersum docent: quod quamuis
omnino extra omnem dubitationem positum non sit,
aërem fixum in quibusdam operationibus chemicis
produci haud posse, hoc tamen certum esse, eius-
modi effectum non in vniuersum aëris phlogifica-
tioni esse adscribendum, vulgarisque aëris deminu-
tionem nullo modo pendere ab inde facta genera-
tione vel separatione aëris fixi.

In experimento illo, num, vti ex PRISTLEYI ex-
perimentis videbatur, dephlogificata aëris vulgaris
pars, phlogificationis ope, transmutari possit in
acidum nitrosum aut vitriolicum? nil neque nitro-
si salis, neque alius substantiae obtinebatur, excepto
selenite.

Ex phlogificato quoque aëre vulgari cum he-
p. 124,
pate sulphuris, et ex eodem fere experimento cum
dephlogificato aëre ex praecipitato rubro repetito,
ne minima quidem acidi nitrosi particula obtine-
batur.

p. 125. Salia neutra, cum acidis phlogisticatis facta, digna omnino sunt, quae a chemicis diligentius quam huc usque factum est, disquirantur. Videtur enim natura eorum quam maxime differre ab aliorum cum acidis in suo naturali statu praeparatorum. Sic nitrum ex phlogistico acido nitroso perquam differt a nitro vulgari; eadem fere ratione, qua sal polychrestum a Tartaro vitriolato.

p. 126. Neque etiam sensibus percipienda quantitas aeris vulgaris cum aëre nitroso commixti atque phlogistici conuersa erat in acidum vitriolicum.

Iam ab his experimentis minus in hanc rem succedentibus Auctor ad alia progressus est, quae rei explicandae penitus atque cum satisfactione inferiunt.

p. 128. Ex quarto horum experimentorum cum aëre inflammabili ex metallicis substantiis, et inprimis ex Zinco, apparet; quadringentas viginti tres mensuras aeris inflammabilis plerumque sufficere ad perfecte phlogisticandas mille mensuras aeris communis, ita, vt, in hac proportionem inter se commixta atque explosa, omnis fere aer inflammabilis, et quinta circiter pars aeris communis, elasticitatem perdat suam, et in roscidam quandam substantiam, omnem vasis vitrei superficiem ambientem, fuerit conuersa; quae quidem roscida materia nil, nisi mera aqua est.

p. 133. Iam ex alia experimentorum serie apparet: ex commixtione aeris inflammabilis cum dephlogistico, eiusdemque explosione facta, in ea quidem proportionem, vt aer inflammatus parum fuerit phlogisticatus, condensatum liquorem parum acidi, semper quidem nitrosae indolis, continere; ex qua tandem substantia dephlogisticatum aerem tuum obtinueris. Contra ea, si ea fuerit proportio, commixtionis vtriusque aeris, vt inflammatus aer penitus

ta fere fuerit phlogificatus, liquor condensatus
profus nihil acidi continet, sed pura puta aqua es-
se videtur. Et quum, commixtione in hac quidem
proportionem facta, perexiguum aeris post explosio-
nem remaneat, omnisque fere condensatus fuerit,
sequitur, quicquid fuerit inflammabilis et dephlo-
gificati aeris, id omne fere in meram aquam fuisse
conuersum.

Aër phlogificatus nihil aliud esse videtur, quam p. 135.
acidum nitrosum phlogisto vnitum. In deflagratio-
ne enim nitri cum carbonibus, acidum penitus fere
conuertitur in hanc aeris speciem. Id quod egre-
gie apparet in vulgari illa operatione chemica, in
qua sic dictus clyssus nitri obtinetur; vbi si nitrum
et carbonum puluis sicca fuerint, vix quicquam in
vasis pro condensandis vaporibus obtinebis; quod si
vero humida fuerint, parum liquoris colligitur, qui
quidem nihil aliud est, quam aqua, in materiis an-
tea contenta et cum pauco alcali volatili impraegna-
ta, quod haud dubie obtinetur ex imperfecte com-
busto carbonum puluere et pauco alcali fixo, nimi-
rum quadam nitri alcalisati parte, quod caloris at-
que vaporis aquei ope transseendit. Ex superiori p. 137.
his necessaria conclusione sequitur: aërem dephlo-
gificatum vere nil esse aliud, quam aquam dephlo-
gificatam, vel aquam phlogisto suo priuatam; vel
aliis verbis: aquam constare ex aëre dephlogificato
cum phlogisto vnito; aëremque inflammabilem vel
esse purum putum phlogiston, vti PRISTLEYO et
KAWANO videtur, vel esse quoque aquam cum phlo-
gisto vnitam; siquidem, ex hac quidem suppositione,
vtraque haec substantia, sibi inuicem vnita, puram
putam aquam reddit. Contra ea quoque sequitur;
ex alia quidem explicatione: aërem dephlogifica-
tum constare ex aqua cum pauco acido nitroso vni-
ta et phlogisto suo priuata, ita tamen, vt acidi ni-
tro-

trofi in eadem semper minima sit quantitas, siquidem reperimus, aëris phlogificati, in quem nimirum conuersum est istud acidum, perparum esse, in comparisonem quidem cum aëre dephlogificato. Quae quidem posterior explicatio omnium maxime nobis vera esse videtur.

P. 142. Ex haftenus dictis sequitur: minus recte vulgo dici aërem phlogificatum vel dephlogificatum, quouis demum id fiat modo; sed pressius atque accuratius aërem dici vel priuatum vel impraegnatum aëris dephlogificati quadam particula. Prior tamen dictio, omnino recepta nec prorsus inepta, retinenda esse videtur.

P. 144. Mercurius calcinatus nihil aliud esse videtur quam argentum viuum, quod in praeparatione sua absorpsit aërem dephlogificatum ex atmosphaera; siquidem adhibito sufficiente calore, aër dephlogificatus iterum expellitur, et argento viuo forma sua est restituta. Inde mercurius calcinatus et praecipitatus ruber, quamuis diuersa ratione praeparatus, vnum tamen fere idemque esse videntur. Ex his sequitur: praecipitatum rubrum et mercurium calcinatum eandem phlogisti copiam continere, quam argentum viuum, cuius quidem praeparata sunt, continet. Sed quum, siue aërem dephlogificatum cum metallo quodam vnias, siue idem aliqua parte phlogisti sui priues, atquam simul addas, eodem redeat; argentum viuum semper tanquam phlogisto suo priuatum considerari potest. Imperfecta enim metalla, durante eorundem calcinatione, non aërem solum dephlogificatum absorbere videntur, sed vere quoque priuari aliqua phlogisti sui particula, siquidem, quamuis vel maxime aër dephlogificatus fuerit expulsus, pristinam tamen formam suam metallicam non acquirunt.

Multi sunt res circumstantes, quae docent, lu. p. 233.

es vim prorsus singularem esse in corpora, vt apta
fant ad absorbendum alius corporis phlogiston.
Id quod vel SENEBIERII experimenta cum vegetabi-
libus instituta egregie demonstrant. Spiritus nitri
dephlogisticatus etiam flauum acquirit colorem et
phlogisticatus redditur expositus solis radiis *) Et
experimento instituto inuenimus, aërem in vase, in
quo exponitur nitri spiritus, contentum reddi de-
phlogisticatum, vel aliis verbis, incrementum aëris
dephlogistici capere. Id quod docet: mutatio-
nem in acido factam non esse adscribendam solis ra-
diis phlogiston cum eodem communicantibus, sed
potius isti eorundem virtuti, qua acidum illud ap-
tum reddunt, vt possit phlogiston ex aqua in ipso
contenta absorbere, et hinc aërem producere dephlo-
gisticatum.

Vegetabilia maximam quidem partem constare
videntur ex fixo et phlogistico aëre, coniuncto
cum magna phlogisti et aliqua aquae parte; siqui-
dem in aëre libero combusta, vbi ipsorum phlogi-
ston cum dephlogistica atmosphaerae parte sese
muit et aquam format, maxima sui parte in aquam
et vtramque hanc aëris speciem resoluta videntur.

Iam

*) Si spiritus nitri calore perquam lento destillatur,
transgressa pars maxime est colorata et fumat; id
vero quod remanet prorsus excolor minusque fu-
mans apprehenditur, quam quidem aliud eiusdem
fortitudinis acidum nitrosum; ipsique fumi absque
colore sunt. Hic spiritus nitri vocatur dephlogisti-
catus; vere enim phlogisto hac operatione priva-
tus apprehenditur. Cuius quidem praeparandi
modum non minus quam ipsius virtutem recupe-
randi colorem flauum, si luci exponatur, docuit

SCHÉELE in *Cömmensariis Holmiens.* 1774.

Tom. XXX. Pars IV.

Tt

Iam plantae in sola aqua sine terra crescentes nutrimentum ex sola aqua et aëre capere possunt, adeoque sine dubio phlogiston suum ex aqua ut absorbent necesse est.

- p. 154. 14. *Adnotata in CAVENDISHII experimenta cum aëre. In literis a Richard. KIRWAN. ad Joseph. BANKS datis. De calcinatione metallorum.* Attribuebat deminutionem aëris in calcinatione metallorum, conuersae dephlogisticatae parti communis aëris in aërem fixum; propter huius quidem coniunctionem cum phlogisto metalli. Omnes enim vno fatentur ore, omnium imperfectorum metallorum calces, sufficienter candefacti, aërem praebere fixum. Id quod CAVENDISH tanquam rem facti omnino concedit, fixum tamen in iisdem reperundum aërem attribuerè mauult longiori eorundem expositioni ad atmosphaericum aërem, in quo, contendit, fixum iam praeeexistere aërem. Hunc vero aërem fixum in communi aëre ea quidem copia iam exstare, quae attentione quadam digna sit, vel ex eodem in certa quadam quantitate, quae commemoratione digna sit, produci posse, auctor harum literarum vehementer negat, nixus quidem variis experimentis.

- p. 161. *De decompositione nitrosi aëris commixti cum aëre communi.* Vbi auctor docet, falsum esse CAVENDISHIVM si contendat, in eiusmodi experimentis aërem communem deminutionem pati, quum secundum ipsum, nihil quidem contineat, quod ab aqua absorberi possit.

- p. 164. *De communis aëris deminutione per scintillam electricam.* Omnium experimentorum de artificiali productione aëris fixi, ope coniunctionis phlogistini cum dephlogisticata parte aëris communis, nullum forsitan est, quod magis conuincat, quam quidem illud, dum scintilla electrica in aëre communi excipitur

pitur super solutione laccae musicae vel aqua calcis. Aër enim communis quartam circiter partem deminuitur; lacca musica rubedinem acquirit, et aqua calcis praecipitatur. CAVENDISHIUS quidem hanc laccae musicae rubedinem attribuit aëri fixo, qui ex decompositione partis cuiusdam succi huius vegetabilis producat. Hanc vero decompositionem locum habere non posse, in sequentibus docet auctor, grauioribus vsus argumentis.

De diminutione aëris communis in amalgamatione p. 165.
mercurii et plumbi. Hanc diminutionem Auct. attribuebat phlogisticationi aëris communis ope amalgamationis, indeque necessariae productioni et absorptioni aëris fixi. CAVENDISHIUS vero contra ea admonere studet: mercurium vario modo inquinatum esse substantiis metallicis aliisque impuritatibus, easdemque in pulueris forma deponere, indeque aërem fixum suam habere originem. Cui quidem auctor hic respondet: PRIESTLEYVM adhibuisse postea in hanc rem mercurium studiose praeparatum, fixumque aërem non potuisse procedere ab ulla impuritate; siquidem mercurius in currente quidem forma sua, cum nulla, nisi metallica substantia, sese vniat, quam semper, vti alia menstrua, ex parte dephlogisticet.

De imminutione aëris respirabilis combustionis ope. p. 166.
Persuasum est auctori aëris respirabilis imminutionem, in comburendo sulphure et phosphoro, magna ex parte etiam esse a productione et absorptione aëris fixi, tanto quidem magis, quo magis acidi phosphorici pondus inde augetur. In comburendis vegetabilibus substantiis fixum formari aërem tum ex suis tum ex PRIESTLEYI experimentis ipsi vero similis videtur. Quum vero in metallicis substantiis, magna quamuis aëris imminutione facta, nullus repe-

riatur aer fixus, ex CAVENDISHII experimentis edoctus sibi persuadet, vere aquam tunc produci.

- p. 170. 15. HENR. CAVENDISHII *responsio ad KIRWANI adnotata in experimenta cum aere*. In hac refutatione omnia fere redeunt ad diuersitatem in capiendis experimentis, neque rei certitudinem sed solam probabilitatem spectant, atque diuersam ex eisdem rebus argumentationem.
- p. 177. Hinc auctor concludit: quod, quamuis impossibile non sit, aerem fixum in nonnullis chemicis operationibus generari, certum tamen esse videtur, hunc effectum non esse in vniuersum phlogisticandi aeris, imminutionemque aeris communis, phlogisticationis ope, nullo modo adscribendam esse generationi vel separationi aeris fixi.
- p. 178. 16. RICHARD. KIRWANI *responsio ad CAVENDISHII responsionem*. In qua disputatur de modo et causis generationis et absorptionis aeris fixi in variis substantiis.
- p. 181. 17. FRANCISC. WOLLASTON *de methodo describendi varias positiones et magnitudines stellarum fixarum inter se inuicem; una cum aliis astronomicis observationibus*. Cum figg. aen.
- p. 201. 18. CAROL. BLAGDEN *M. D. literae ad IONKIN BANKS de nonnullis meteoris igneis; una cum observationibus*.
- p. 233. 19. GVILIELM. HERSCHEL *de singularibus planetae Martis apparitionibus in regionibus polaribus, de eiusdem axis inclinatione, de ipsius polorum positione eiusdemque figura sphaeroide; una cum nonnullis indiciis veram ipsius diametrum atque atmosphaeram spectantibus*. Cum tabb. aen.
- p. 274. 20. GVILIELMI ANDRE, Chirurgi, *Descriptio dentium Lupi Anarrhichas LINN. et Chaetodon nigricantis; una cum disquisitione, in qua probare studet, piscium cartilaginosorum dentes perpetuo renouari*.

Communicat. a IOSEPHO BANKS. Cum tabb. aere incis.

Insignis est varietas dentium in piscibus, non solum ratione formae, quae in aliis tuberculata, in aliis triangularis, in aliis denique tenuis et flexilis reperitur; sed et ratione substantiae, ex qua dentes compositi sunt, quae in nonnullis cornea et polita, in aliis ossea, in aliis vitrea quasi et encausto obducta, in aliis denique aspera, magis minusue transperens et crystallina apparet. Quae tandem varietas non minor observatur in situ et collocaione dentium. Multi enim pisces non solum in mandibulis suis, sed et in lingua; in palato et circa fauces dentes habent.

Dentes piscis, *Lupi Anarrhichas* dicti, (Seewolf) p. 277. sunt ex duriori quadam ossea materia, quae substantia quadam vitrea non est obducta. Collocati sunt hi dentes non in alveolis, sed ita, ut cum mandibulis connectantur uti epiphyses cum corpore seu diaphysi ossium iuniorum animalium.

Piscis *Chaetodon nigricans* paucos habet dentes p. 278. ex crystallinae indolis materia, et in vna serie collocatos. Ex qua dentium descriptione hic piscis male collocatus esse videtur in LINNAEI Systemate Naturae.

Cartilaginosorum piscium dentes commode dis. p. 281. pelci possunt in actiuos et passiuos. Actiui quidem anteriores sunt cuiusque seriei, cum apicibus suis sursum directi. Passiui vero dentes, seu remanentes, imbricatim sibi inuicem impositi sunt, cum apicibus quidem suis deorsum.

21. *Specimen diarii ex obseruatione barometri, p. 283. thermometri et pluuiæ, Lydoni in Rutland, anni 1783, Autore Thom. BARKER. Communicat. a Thoma WHITE.*

p. 287. 22. *Litterae Ioannis GOODRICKE ad Antonium SHEPHERD Astronomiae Profess. Cantabrig. de periodis mutationum lucis in stella, Algol dicta.*

p. 293. 23. *Experimenta et observationes de TERRA PONDEROSA etc. Auct. GVILIELM. WITHERING, M. D. Communicat. a RICHARD. KIRWAN.*

Sett. 1. Terra ponderosa aërata. Haec rarior substantia, de qua sagacissimus BERGMANNVS (scigraph. regni min. edit. Lips.) ita iudicat: „Terra ponderosa nitrata forte alicubi natiua occurrit, a nemine tamen adhuc inuenta, quod etiam valet de aërata „; inuenta fuit ab auctore in mineris plumbi Alston Moor in Cumberland, qui partim ab externa eius forma, partim ex magno eius pondere recte suspicabatur esse illam sic dictum spatum

p. 294 ponderosum. Magis in sensus incurrentes proprietates ipsius sunt: vt perquam magnam similitudinem habeat cum frusto quodam aluminis, compositum tamen ex tenuioribus arctioribusque spiculis, magis minusue diuergentibus. Ope cultri discindi potest. Efferuescit cum acidis et funditur ope tubi ferruminatorii. In fumo fusorio calori moderato expositum in crucibulo cooperto transparentiam amittebat suam, crucibuli lateribus adhaerebat et quaedam fusionis signa exhibebat, neque vero pondere suo deminutum, neque linguae tactu causticum, neque denique cum acidis efferuescendi proprietate priuatum apparebat.

Ex institutis experimentis apparet, centum partes huius substantiae continere:

Terrae ponderosae purae 78, 6

Marmor. metallic. — — 16

Aëris fixi — — — 20, 8

100.

Señ. II. Terra ponderosa vitriolata. BERGMANN. p. 302.

Syngraph. §. 58. 89. Variet. Gypsum ponderosum.

Marmor metallicum. CRONSTEDT Min. §. 18. 2.

19. *C. Magis obuiæ proprietates: alba, fere trans-*
parens, composita ex laminis crystall. rhomboidal-
in igne decrepitat. Ex experimentis cum ipsa insti- p. 305.

tutis apparet: 1) marmor quod continet metalli-
 cum compositum esse ex acido vitriolico et terra
 ponderosa. 2) Hanc compositionem, quamuis, uti
 videtur, in aqua solubilis sit, tam parum tamen so-
 lubilitatis habere, ut fere vel subtilissimis experi-
 mentis chemicis sese subducatur. 3) in acidis vulgo
 obuiis eam non dissolui, penitus vero in summe con-
 centrato acido vitriolico, ex quo iterum penitus nec
 mutata obtineri potest, affusa sola aqua. 4) Non
 decomponi posse via humida ope alcali fixi blandi.
 5) Decomponi posse via sicca ope alcali fixi vegeta-
 bilis. 6) Decomponi eam ope materiae inflammabi-
 lis acido ipsius unitæ et sulphur formantis; solius
 tamen caloris ope eam decomponi non posse. 7)
 Centum partes huius substantiæ continere;

Vitriolici acidi puri   32, 8

Terræ ponderosæ puræ   67, 2

100.

Señ. III. Terra ponderosa vitriolata. Variet. p. 307.

Calx Marmor metallic. CRONSTEDT Min. §. 18.

Magna eius copia in mineris Derbyshire,

Obuiæ magis proprietates: albidi vel rubei co-
loris; crystallisata in laminis rhomboidal. intermix-
tis et confusis. Parum vel nihil ponderis amittit
candefacta. Ex experimentis apparet: centum par-
tes huius substantiæ continere:

Marmor. metallic.   99, 5

Ferri calciform.   , 5

100.

Tt 4

Ita

Ita tamen vt particulae magis rubentes plures quoque ferri contineant.

p. 309. *Señ. IV. Terra ponderosa vitriolata. Variet. Calce radiata.*

Gypsum crystallifatum capillare, CRONSTEDT Min. §. 19.

Magis obviae proprietates: splendescens vt sericum, ex flauo albescent, opaca; composita ex tenuioribus spiculis arctius cohaerentibus et ex communi centro excurrentibus. In quibusdam particulis circuli inueniuntur concentrici semipellucidi substantiae fere corneae. Non adeo friabilis est; ope cultri potest radi; parum vel nihil ponderis amittit candefacta. Eodem modo, vt superior, experimentis disquisita, centum eius partes continebant:

Marmor. metallic. 97, 7.

Ferri calciform. 2, 3,

100.

p. 311. *Observationes generales.*

Terra ponderosa videtur sibi locum vindicare inter terras et calces metallicas. Veluti priores enim non eo potest perducere, vt metallicam assumat formam; eodem vero modo, vt posteriores, ex acido potest praecipitari ope alcali phlogificati. Quoad multas proprietates conuenit cum calce plumbi, in aliis vero similis est terrae calcareae communi, ita tamen, vt semper nouum aliquod genus constituere videatur, id quod egregie apparet ex sequentibus rebus circumstantibus: *Terra ponderosa*, in aqua soluta, addita vel minima particula acidi vitriolici, praecipitatur. *Terra calcarea*, in aqua dissoluta, addito acido vitriolico non praecipitatur. *Illius* igitur gypsum non est solubile, *huius* vero gypsum solubile est. *Illa* cum acido nitroso et marino crystall.

crystallos format non deliquescentes; haec vero cum iisdem acidis salia format adeo deliquescentia, ut in crystallos redigi nequaquam possint. Illa decomponit salia vitriolica via humida; haec vero non. Nomen terrae ponderosae accepit a magna gravitate specifica gypsi sui, quanquam terrae ipsius substantia non adeo ponderosa esse videtur.

24. IO. GVILIELMI WALLOT *Observationes transf.* p. 312.
Mercurii per discum solis d. 12. Noubr. 1782.
factae in observatorio Regio Parisiensi etc. Communi-
cata a Iosepho PLANTA.

25. *De partibus constitutivis aquae atque aëris de* p. 329.
phlogificati quaestiones; una cum serie experimento-
rum. In literis a Dno James WATT, ad Dnm DE
IVE datis.

Secundum auctorem hunc varia experimenta p. 333.
 docent: aquam compositam esse ex aëre dephlogi-
 ficato et ex phlogisto, priuatis aliqua parte latentis
 sui vel elementaris caloris; porro: aerem dephlo-
 gificatum seu purum, constare ex aqua phlogisto
 suo priuata, et vnita cum elementari calore et luce,
 quae quidem in eadem quiescunt et latent, ita, ut
 neque a thermometro aequè ab oculo percipi pos-
 sint. Quodsi vero lux est sola quaedam modificatio
 caloris, vel constitutiua quaedam aëris inflammabi-
 lis pars; tunc certe aër purus siue dephlogisticatus
 ex aqua phlogisto suo priuata vnitaque cum elemen-
 tari calore, compositus sit necesse est.

Notatu dignissimum est, nulla huc vsque exsta- p. 344.
 re experimenta, quae doceant, aërem dephlogisti-
 catum produci posse ex salibus ex acido muriatico
 formatis. Acida, quae salia ad hunc finem apta
 producant, omnia magnam cum phlogisto habent
 affinitatem; acidum vero marinum vel parum
 habet cum eodem affinitatis, vel iam cum eo-
 dem est saturatum, eatenus saltem saturatum

quatenus inde ineptum redditum fuerit, ad illud ex humido quidem attrahendum.

P. 352. 26. *Continuatio quaestionum de partibus constitutivis aquae et aëris dephlogisticati. In aliis literis a James WATT ad Dnm DE LVC datis.*

In iis experimentis, in quibus aër dephlogisticatus destillandus est ex communi nitro vel ex nitro cubico, haec salia antea, quantum quidem fieri potest, perfecte sunt purificanda, partim ab aliis salibus, partim quoque a quavis materia phlogistica; alias aëris nitrosi quid, vel flavos fumos producunt, qua quidem re quantitas et forte etiam qualitas aëris dephlogisticati imminuitur. Quodsi enim nitrum perfecte purum est, flauorum fumorum quid percipi non potest, nisi tum demum cum pars alcalina in retortam vitream agere incipit, quamvis et tum valde parum flauescant. Quodsi itaque ex retortis terreis magna aëris quantitas ex nitro destillatur, eius quoque actio in retortam vehemens est, ita, vt magna eius parte dissoluta, valdopere alcalinus reddatur, nec nisi parum sui acidi retineat. Quapropter, nisi forte retortae ex vera apyræ et compacta terra porcellana factae ad manus sint, vitreae retortae, probe quidem loricatae, ad hunc usum semper sunt praeferendae.

P. 356. Acidum nitrosum phlogisticatum, alcali saturatum, in crystallos redigi non potest, et, vel in ipso aëris calore, expositum ad euaporandum, iterum alcalisatur, id quod exiguum eius ostendit affinitatem cum alcali in aqua dissoluto. Cuius rei testimonium quoque est hoc, quod omnis acidi, vel ipsius aceti vini, ope iterum ab alcali expellitur; id quod Cel. SCHEELE observauit. Porro ab auct. observatum fuit, laccam musicam non probare saturationem huius acidi cum alcali; infusio enim laccæ musicae, addita eiusmodi miscelae, euadit rubra: quam.

quantumvis liquor vel maxime alcalinus appareat, dum additus infusionibus violarum, rosarum, et quamplurimis aliis rubro colore conspicuis, easdem reddat viridescentes. Neque vero hoc debetur maiori sensibilitati infusionis laccae musicae erga acidorum praesentiam, prae aliis liquoribus probatoriis. Detexit enim nuperrime liquorem quendam probatorium (cuius quidem praeparationem breui publici viri facturus est) qui magis sensibilis est in detegenda acidorum praesentia, quam ipsa lacca musica, qui tamen in eadem solutione nitri phlogisticae, quae laccam musicam reddit rubram, viridis euadit. Quae quidem res circumstantes quamvis parui momenti videri possint, tamen cautum omnino atque dubium ipsum fecerunt in accipienda illa sententia, tanquam omni dubitatione vacua: scilicet nihil acidi intrare compositionem aëris dephlogisticati; quantumvis haec propositio probabilitate sua non prorsus carere videatur.

27. *Iosiae WEDGWOOD periculum comparandi et p. 358. connectendi thermometri ignis fortioris causa, descriptum in Vol. LXXII. Act. philosophic. cum istis vulgaribus mercurii ope constructis. Cum tabb. aen.*

28. *EDVARD. WARING, M. D. de summa colle. p. 358. Haec seriei, cuius generalis terminus determinata quaedam functio est $18z$, distantiae a primo seriei termino.*

29. *Litterae IO. CVLLVM ad IOSEPH. BANKS datum, de penetrabili quodam frigore die 23. Iun. 1783.*

Acutum istud frigus atque extraordinaria haec atmosphaerae mutatio, eo quidem anni tempore aestivo, circiter fere horam tertiam matutinam coepisse videtur, ita ut tunc omnis terra pruina cooperita appareret, et aqua adeo singulari hoc gelu ita esset indurata, ut crassius monetae anglicae, coronae distae, non nisi circiter horam sextam matutinam iterum

iterum liquefieret. Multa quoque vegetabilia huiusmodi gelu tanquam igne adusta apparebant.

— Penetrabile frigus aduritur

P. 419. 30. *De noua methodo praeparandi liquoris cuiusdam probatorii ad detegendam praesentiam acidorum et alcalinorum in chemicis mixtionibus. Auctore JAMES WATT. Communicat. a Dno JOSEPH. BANKS.*

Quum syrupus violarum, princeps alias liquor probatorius in detegendo puncto saturationis commixti inter se acidi atque alcali, chemicis hodiernis non amplius sufficiens satisque aptus ad hunc quidem usum videretur, in eius locum substituerunt infusum Heliotropii, vel illius artificialis praeparationis, dictae Laccae muscae. Quae posterior infusio, commixta cum fluidis alcalinae indolis, quum colorem coeruleum suum non mutet, adeoque neque neutra neque alcalina alicuius liquoris indolem detegi possit, ut aceti vini tantum addatur, quantum sufficiat ad infusionem laccae muscae rubram reddendam necesse est; tunc enim commixta cum liquore aliquo alcalino statim coeruleus eius iterum reddit color. Coerulea laccae muscae infusio etiam probat praesentem in aqua aërem fixum, quicum, veluti cum aliis acidis, rubra euadit. Neque vero magnus sensibilitatis gradus huius liquoris probatorii alium quemuis magnopere faceret necessarium, si modo semper punctum saturationis acidorum atque alcalium cum certitudine indicaret. Id quod auctor secus inuenit atque obseruauit: mixturam acidi nitrosi phlogificati cum alcali quodam, ope laccae muscae examinata, apparere acidam; quum contra ea alii liquores probatorii, e. g. infusio petalorum rosar. scarlatinar. iridis coerulei, violarum, aliorumque florum, alcalinae indolis esse illam aperte doceant; quippe quae cum iisdem commixta viridis reddebatur. Sed quum omnes isti flores ad

hunc

hunc quidem vsum non nisi recentes adeoque ipso tempore aestiuo apti sint, inter hientalia vegetabilis auctor noster eiusmodi liquorem quaerebat, eumque omnium optime inueniebat in *brassica rubra*; cuius tenuiores quidem foliorum partes minutim confectae et per aliquot horas cum aqua calida digestae liquorem coeruleum praebent, qui statim in hunc vsum adhibitus magnum sensibilitatis gradum ostendit. Sed quum hic liquor fermentationi perquam sit obnoxius et tunc ineptus euadat; eiusdem usus fieri potest cum mixtura quadam ex acido vitriolico et aqua, ita, vt non nisi gradum aciditatis aceti vini acquirat; et haec pro necessitate neutra reddi potest vel ope calcis, vel ope fixi vel volatilis alkali, ita tamen vt alkali non excedat, alias color sine correctione flauescens euaderet; quapropter ad imprimis animaduertendum est, vt color exacte coeruleus, neque in viridem vergens, reddatur.

31. *Thomae WOODWARD descriptio nouae plantae, ex fungorum ordine. Communicat. a Dno JOSEPH BANKS. Cum tabul. aen.* p. 423.

Radices paucae; tenues; albae.

Volua ouata, duplex, mucilagine interposita: subalbida. Stipes, e volua interiore surgens, subligulosus, cauus; cortice lacerato vestitus; subfuscus.

Capitulum, stipitis summitati insidens, reflexum; foveus campanulatum, glabrum; superne puluerulentum, et e pulueris crassitie, globiforme; voluae ruptae summitatem, minime adhaerentem, in se gerens.

Pulis sphaericus; semipellucidus; luteo-fuscus.

HUMPHREYSVS omnium primus hanc vere extraordinariam plantam detexit, in statu vero imperfecto, ita vt describi atque diiudicari vix posset. A nonnullis putabatur agaricus abortiuus; quae quidem sententia statim reiciebatur ab omnibus, qui hanc

hanc plantam in statu suo recenti atque perfecta viderant.

- P. 428. 32. *Experimenta ad inuestigandam variationem caloris localis*, a JAMES SIX; communicat. a FRANCIS WOLLASTON.

- P. 437. 33. *Observationes quaedam ad inuestigandam constructionem coelorum*; a GVILIELMO HERSCHEL. Cum tabb. aen.

- P. 452. 34. *Descriptio nouae speciei arboris Corticem largientis repertae in insula St. Luciae*. Autore GEORG. DAVIDSON; communicat. a DONALD MONRO, M. D. Cum tab. aen.

Est omnino quaedam *Cinchonae* species, neque vero *Cinchonae officinalis* LINNAEI; differt enim ab hac essentialiter ratione corticis sui. Possidet qualitatem emeticam, prorsus alienam a vero cortice. DiffRACTUS hic cortex magis lignosus et acutus apparet, gultuque magis est nauseosus. Eius decoctio est coloris obscurioris vini Burgundici; extractio vero magis conuenit cum amaro *Gentianae*, quam *Chinchinae* extracto.

- P. 453. *Botanicus character Corticis St. Luciae*: *Cinchona* floribus paniculatis, glabris; laciniis linearibus, tubo longioribus; staminibus exsertis, foliis ellipticis, glabris.

- P. 455. GEORG. DAVIDSON *descriptio Corticis arboris in insula St. Luciae*: Corticis arbor huius insulae exterius fere conuenit cum ceraso; raro crassior semore, fatisque recta; lignum leue est atque porosum, ne quicquam habet amaritudinis et adstringentiae ipsius corticis. Amat loca umbrosa regionemque vallium septentrionalem et occidentem, sub altioribus arboribus, in vicinia currentis aquae in medio valle.

Folia sunt lata, oblonga, opposita et plana, amara sicut cortex. Crescere solet in terra compacta argillosa rubra. Cortex ipse dilucius rubescit, quam

quam ille hinc transmissus in nosocomium sub nomine *Corticis rubri*; magisque conuenit cum colore cinamomi. Amaritudine et adstringentia superat omnes reliquos cortices.

Infusus hic cortex cum aqua frigida, vel aqua calcis, uti solet; perquam rubram largitur tincturam, eamque valde amaram atque adstringentem. Paucae guttae tincturae florum martialium concitant huic infusioni perquam nigrum colorem et copiosam depositionem nigri cuiusdam sedimenti; id quod etiam euenit cum tinctura spirituosa. Cum spiritibus eximie grateque rubentem praebet tincturam.

35. *Descriptio meteori cuiusdam obseruati d. 18. p. 457.*
Aug. 1783. In literis a NATHANIEL PIGOTT ad NEVIL MASKELYNE datis.

36. *Cometa obseruatus anno 1783. In literis ab p. 460.*
EDVARD PIGOTT ad NEVIL MASKELYNE datis.
Cum tab. aen.

37. *Experimenta circa commixtionem auri cum p. 463.*
Jan. In literis a STANESBY ALCHORNE ad PETR. WOYLFE datis. Communis omnium metallurgistarum opinio est, stannum cum auro fustum atque commixtum, vel in minima quantitate, imo vel in sola vaporum forma, destruere auri ductilitatem. Auctor vero noster in hac re valde dubius experimenta decem instituit, ex quibus apparet; neque stannum purum, neque cuprum cum auro, sine puro, siue cum aliis metallis iam commixtum, fustum, ductilitatem eius destruere. Quodsi vero hoc accidit, tunc certe stannum cum arsenico adulteratum fuerit necesse est. Alia enim experimenta auctorem docuerunt: duodecim grana reguli arsenici, iniecta in quotlibet auri puri uncias, id prorsus reddidisse inmaleabile.

38. Quo.

38. *Quomodo directio Machinarum aerostaticarum perfici possit. Auctore comite de GALVEZ; Communicat. a Dno IOSEPH BANKS. Cum tab. aen.*

p. 471. 39. *Casus extraordinarius hydropis ovarii, cum adnotationibus quibusdam. Auctore chirurgo, PHILIP. MEADOWS MARTINEAU; communicat. a IO. HUNTER.*

Hic morbus coepit in paupercula annorum 27. post abortum, qui ex prima impraegnatione accidebat. Inde debilitata intumescerebat sensim sensimque in vno latere in eam quidem amplitudinem, ut abdominis circumferentia faciem ceterasque corporis partes omnes obscuraret. Puncturae operatio primum fiebat anno 1757. et vsque ad annum mortis 1783. repetiebatur octuagies, ita, ut omnino 6631. mensurae aquae ab ea detraherentur.

p. 477. 40. *Methodus inueniendi lineas curuas ex proprietatibus variationis curuaturae. Auctore NICOLAO LANDERBECK, Mathes. Prof. in Acad. Vpsalensi Adiuncto. Communicat. a NEVIL MASKELYNE.*

Vol. *Astronomo Regio.*

LXXV. 1. ERASMI DARWIN, M. D. *Descriptio artificialis fontis aquae.*

p. 1. 2. 10. LIGHFOOT *descriptio avis cuiusdam anglicae ex Motacillarum genere, huc vsque nondum observatae ab Ornitologis anglicis. In literis ad Dno IOSEPH BANKS datis. Cum icon.*

Secundum LINNAEVM haec auicula nominanda videtur; Motacilla (*arundinacea*) supra oliuaceo-fusca, subtus albida, loris et orbitis fusco-albescentibus, angulo carpi subtus luteo-fuluo, cauda subcaeneata fusca, plantis luteo-virescentibus.

p. 12. SEPP in suis *Nederlansche Vogelen* videtur mentionem eius fecisse sub nomine: *Turdus arundinaceus minimus* in Hollandia: *Karrakietje*.

3. *Descriptio montis, in insula St. Vincentii*, MOR-p. 16.
 NE GAROV dicti, una cum descriptione vulcani in eius
 summitate. In literis a JAMES ANDERSON, chirur-
 go, ad hortulanum regium in Kensington, FORSYTH,
 delis. Communicat. a Dno GEORGE YONGE. Cum
 tabb. aen.

4. *Supplementum tertiae partis scripti de summa* p. 32.
 sione infinitae seriei, in *Actis philosophicis* anni 1782.
 Auctore S. VINCE; communicat. NEVIL MASKELY-
 NX, *Astronom. Regio.*

5. *Descriptio plantae Asam foetidam largientis*. p. 36.
 In literis ab IO. HOPE, M. D. ad Dnm JOSEPH
 BANKS. Cum tabb. aen. *Asa foetida*. Planta um-
 bellifera, tripedalis, erecta, ramosa, glauca, flore lu-
 tesco. Radix perennis. Folia radicalia sex, procum-
 bentia, trilobo-ovata, multoties pinnatim diuisa;
 foliolis incis, subacutis, subdecurrentibus; petio-
 lo communi superne plano, linea eleuata longitu-
 dinaliter per medium decurrente. Caulis bipeda-
 lis, erectus, teretiusculus, annuus, leuiter striatus,
 glaber, nudus praeter vnā circa medium foliorum
 imperfectorum coniugationem; petiolo membrana-
 ceo, concauo. Rami nudi, patuli; quorum tres
 inferi, alterni, sustinentur singuli folii imperfecti
 petiolo membranaceo concauo. Quatuor interme-
 dii verticillati sunt. Supremi ex apice caulis octo,
 quorum interni erecti. Omnes hi rami summitate
 sustinent umbellam compositam sessilem termina-
 tam, et praeterea 3 - 6 ramulos externe positos,
 umbellas compositas ferentes. Hoc modo rami in-
 teriores sustinent 5, raro 6 ramulos; intermedi
 3 vel 4; superiores 1 et 2.

CAL. *Umbella uniuersalis* radiis 20 - 30 constat.

— — *partialis* flosculis subsessilibus 10 - 20.

Umbella composita sessilis conuexo-plana.

— — — *pedunculata* hemisphaerica.

Involucrum uniuersale nullum.

— — *partiale* nullum.

Perianthium proprium vix notabile.

COR. *uniuersalis* vniformis.

❖ Flosculi *umbellae sessilis* fertiles.

— — — — *pedunculatae* plerumque abortiunt. *Propria* petalis quinque aequalibus, planis, ouatis: primo patulis, dein reflexis, apice ascendente.

STAM. *filamenta* 5, subulata, corolla longiora incuruata.

Antherae subrotundae.

PIST. *germen* turbinatum, inferum.

Styli duo, reflexi.

Stigmata apice incrassata.

PER. nullum: fructus oblongus, plano compressus, vtrinque 3 lineis eleuatis notatus est.

SEM. duo, oblonga, magna, vtrinque plana, lineis eleuatis notata.

Planta odorem alliaceum diffundit. Folia, ramus, pedunculi, radix, truncus, secti succum fundunt laetum, sapore et odore Asae foetidae.

p. 40. 6. *Catalogus stellarum duplicatarum.* Auct. WILLIAM HERSCHEL. Cum tab. aen.

p. 127. 7. *Obseruationes nouae cuiusdam stellae variabilis.* In literis ab EDUARDO PIGOTT ad H. C. ENGLAND. FIELD.

p. 137. 8. *Obseruationes astronomicae.* In duabus litteris a FRANC. de ZACH, Profess. Mathem. etc. ad TIBERIO CAVALLO. Cum tab. aen.

p. 153. 9. *Obseruationes nouae cuiusdam stellae variabilis.* Auct. IO. GOODRICKE. Communicat. a Dno H. C. ENGLAND. GLEFIELD.

p. 165. 10. *De motu corporum frictioni expositum.* Auct. SAMUEL VINCE. Communicat. ab ANTONIO

SHEPHERD. *Astronom. et Physic. experiment. Profess.*
Cantabrig. Cum tab. aen.

11. *Observationes et experimenta circa lumen cor.* p. 190.
 porum combustioni expositum Auctore MORGAN;
 communicat. a RICHARD. PRICE. Haec disputatio
 continet seriem factorum et conclusionum exinde
 et ex sequentibus propositionibus non sine diligen-
 tia formatarum.

1. Lumen est corpus, quod, vti reliqua corpo-
 ra omnia, legibus attractionis est subiectum atque
 obnoxium.

2. Lumen est corpus heterogeneum, in cuius
 diuersas partes eadem vis attrahens agit cum diuer-
 so virium gradu.

3. Lumen ex combustibilibus, calore vel alia
 quavis ratione decompositis, ante quam exibat, con-
 stituita harum substantiarum erat particula.

In corporibus combustioni expositis radiorum
 lucis ii, qui sunt coloris, indigo dicti, omnium pri-
 mi apparent et exeunt. Increfcente vero caloris
 gradu color violaceus cum indigo mixtus comparet.
 Semper adhuc sine intermissione augescente calore
 huic colorum commixtioni additur et coeruleus co-
 lor atque viridis; donec tandem caloris gradus in-
 tenditur eo, quo omnes lucis radii vno eodemque
 momento simul exeunt, atque combustibilis rei flam-
 mam prorsus albam reddunt. Praeter incremen- p. 194.
 tum vero caloris eiusque decrementum alii quoque
 dantur modi retardandae atque accelerandae com-
 bustionis corporum, qui examinaendis illustrandis-
 que superioribus inseruiunt:

1. Candela accensa rapidius splendidiusque com-
 buritur in aëre dephlogistico.

2. Coeruleus color flammae sulphureae in puro
 aëre transmutatur in album, oculos perstringentem.

Vv 2

3. Flam-

3. Flamma aëris inflammabilis commixti cum aëre nitroso, est viridis. Commixti cum aëre communi, apparet alba, vehementer tineta cum indigo colore atque violaceo; Cum aëre vero dephlogisticato commixti vel circumdati, flamma eiusdem omnium maxime est pulchra atque splendescens.

p. 198. *Experimenta circa lumen electricum.* Vt in tot huius rei hypothefibus aliquam nobis comparemus certitudinem, generales hae ex experimentis deductae conclusiones multum omnino efficere possunt:

1. Non datur corpus, neque fluidum, neque solidum, per quod transiens electricum fluidum non possit reddi luminosum.

p. 199. 2. Difficultas quantitatem quandam fluidi electrici in corpore quodam reddendi luminosam, increfcit eatenus, quatenus vis conductrix eius corporis increfcit.

p. 200. 3. Fluidi electrici in aliquo corpore luminoso reddendi facilitas augetur, aucta eiusdem corporis raritate.

p. 202. 4. Electrici fluidi corpus aliquod tranfeuntis splendor femper increfcit imminuenda eiusdem corporis dimensione.

p. 203. 5. In phaenominis electricis aequae atque in comburendis corporibus accidere folet, vt non omnes radij lucis aufugiant, ita quidem, vt maxime re- fracti radii omnium primi iidemque facillime exeant.

p. 204. 6. Diuerforum mediorum vis in lumen electricum analogae est eorundem vi in lumen solare, ita, vt nonnullis singularibus phaenomenis explicandis inferuiat.

p. 208. *Obferuationes circa lumen phosphoreum:* 1. Corpus phosphoreum, quamuis in certo quodam caloris gradu omne suum lumen femper perdere solet; nunquam tamen amittit vim atque potentiam suam, iterum assumendi naturam phosphoream, modo an-

tea sufficienter refrixerit. 2. Qua quidem in re quam maxime differunt a corporibus combustionis in cineres mutatis, quippe quae phaenomena ante combustionem sua nunquam iterum exhibere possunt. Sic v. c. nulla vnquam vis cineribus potest reddere phaenomena ardentis carbonis. 3. Obseruatu dignissimum est, quae corpora omnium pulcherrime phosphorescant, ea ipsa omnium maxime igni resistere.

12. *De constructione coelorum.* Auctore WIL- p. 213.
LIAM HERSCHEL. *Cum tab. aen.*

13. *Observationes circa specificas grauitates in di-* p. 267.
uersis caloris gradibus, vna cum facili methodo easdem
reducendi ad commune aliquod pondus. Auctore Dno
RICHARD KIRWAN.

14. *Experimenta electrica, facta ad demonst-* p. 272.
randam facultatem non conductricem vacui perfecti, etc.
Auctore WILLIAM MORGAN; *communicat. a* RI-
CHARD PRICE. *Cum tab. aen.* In capiendis obser- p. 275.
uandisque hisce experimentis admiratione dignissi-
ma est facillima ista atque celerrima tubi omni aëre
exhausti repletio cum fluido electrico.

15. *Experimenta et obseruationes circa aërem et* p. 279.
aquam. Auctore IOSEPH PRIESTLEY. Hisce ex- p. 280.
perimentis denuo probatur confirmaturque Cel.
KIRWANI sententia: inflammabilem aërem nil ali-
ud esse, quam purum phlogiston in forma aëris, sal-
tem cum elemento caloris; fixumque aërem con-
stare ex dephlogistificato et inflammabili aëre.

Omnium operationum phlogisticarum simpli-
cissima est illa, quando metalla igniuntur in aëre de-
phlogistificato. Experimentum cum ferro institu- p. 283.
tum ostendit, durante ignitione atque fusione aërem
purum absorberi, ita vt inde ferri pondus supra vnam
tertiam partem ponderis sui naturalis augeatur.
Omnia vero phaenomena experimentorum cum fer- p. 287.

ro ulterius institutorum docent: phlogiston vera
tanquam partem aliquam constitutivam in corpori-
bus debere assumi.

p. 288. Idem fuit euentus atque successus experimen-
torum cum *cupro* institutorum.

p. 296. Ex nuperrimis experimentis atque observationi-
bus constanter apparet: fixum aërem atque aquam
easdem habere partes constituentes, nimirum: aë-
rem dephlogisticatum atque inflammabilem.

p. 311. 16. *De motu rotatorio corporis cuiuscunque for-
mae, circa axin quandam sese reuoluentis sine resisten-
tia, ita ut axis in centro suo gravitatis sit constituta.*
Auctore IO. LANDEN. *Cum tab. aen.*

p. 333. 17. *Descriptio novi cuiusdam animalis marini. In
litteris ab EVERARD HOME, chirurgi, ad IO. HUN-
TER datis; Una cum HUNTERI postscripto, anatomi-
cas observationes de eodem in se continente. Cum
tab. aen.*

p. 346. 18. *Descriptio novi cuiusdam systematis filorum
metallicorum in foco telescopii, ad observandas compa-
ratiue rectas ascensiones et declinationes obiectorum
coelestium; una cum methodo easdem inuestigandi, ob-
servatas ope Rhombi, quamvis forte non in vere aequa-
toria positione. Auctore* FRANC. WOLLASTON. *Cum
tab. aen.*

p. 353. 19. *Relatio de cerui capite atque cornubus, repa-
tis Alporti in parochia Toulgreave, in comitatu Derby.*
In litteris a ROBERT BARKER *ad* IO. IEBB. *M. D.*

p. 356. 20. *Relatio de sensitiua qualitate arboris AVER-
RHOA CARAMBOLA. In litteris a* ROBERTO BRV-
CE, *M. D. ad* Dnm. IOSEPH BANKS. *Averrhoa Ca-
rambola* LINNAEI, arbor, in Bengalia vocata Cam-
rue vel Camruna, possidet facultatem quandam,
similem illis Mimosae speciebus, quae plantae sen-
sitiuae vocantur; quarum folia factu commoueri se
perciipiuntur. In Mimosa quidem haec sese mo-
uendi

mouendi facultas extenditur vsque ad ramos, id quod propter ligni duritiem in arbore Camrunga expectari non potest. Folia sunt alternatim pinnata cum impari, et per diem quidem eorundem positio communis est horizontalis. Tactu irritata, deorsum mouentur, in tanto saepius gradu, vt bina opposita fere se inuicem attingant in superficie sua inferiore. Cuncta vnus pinnae folia vna et simul mouentur, dum irritatur ramus cum vngue digiti, vel duriore quauis alia substantia. Singulum vero quoduis folium mouetur, impressione quadam facta non vltra folii terminos, ita vt vnus lateris folia, vnum post alterum, possint moueri, lateris oppositi foliis ne minimum quidem mutatis.

In vltiori facultatis huius mouendi examine p. 357. sedes tum sensus tum actionis reperta est in petiolo; qua quidem vario modo irritato, varia quoque ratione mouentur folia.

Post solis occasum folia eunt dormitum, deor. p. 359. sum sese mouendo ita, vt in superficiebus inferioribus se inuicem contingant. Lentis conuexae ope collecti solis radii supra folium, ita vt perureretur, ne minimam quidem folii commotionem efficiebant. Quodsi vero hoc experimentum cum petiolo instituebatur, commotio aequae subito oboriebatur, atque a forti quadam compressione; quamuis radii non eum in gradum collecti erant, in quo manus dorso applicati dolorem efficere potuissent. Neque vero textura petioli inde vllam perpessa erat mutationem, qua proximo die vel ab externa sua forma vel a mouendi facultate sua ab aliis foliorum petiolis, experimento non obnoxiiis factis, distingui forsan potuissent.

Ab electrica quoque percussione, ea vel leuiss. p. 360. ma, folia valde atque celeriter commouentur.

Dantur adhuc duae aliae plantae, quarum, tanquam huius generis specierum, mentionem fecit LINNAEVS. Altera est Auerrhoa Bilimbi, quam quidem videndi occasionem non habuit. Altera vero, Auerrhoa Acida, ipsi non ad eandem classem pertinere videtur, neque vero folia eiusdem vllam proprietatem Carambolae sese mouendi possident. Generica Auerrhoeae descriptio LINNAEI, vti aliarum quamplurimarum plantarum huius regionis, quas quidem recens videndi potestatem non habuit, non omnino diligens esse videtur.

p. 361. 21. *Relatio quorundam experimentorum circa decrementum ponderis corporum igne fusorum, vel ignitorum. In literis a GEORG. FORDYCE, M. D. ad Dnm IOSEPH BANKS datis.* In omnibus omnino experimentis in hanc rem ab auctore nostro institutis quamuis nulla contradictio locum habuerit, nullum tamen magis rem ipsam, decrementum scilicet ponderis, determinare, omniumque minime fallaciae cuidam obnoxium, adeoque magis commemoratu dignum visum est, quam quidem illud experimentum cum glacie calefacta atque resoluta in aquam.

p. 364. Ex his auctor prae ceteris obseruauit: calorem certo diminuere attractiones cohaesionis, chemicas, magneticas atque electricas. Quodsi forte et attractionem grauitationis deminueret; auctori ne vlla quidem superest haesitatio, quin calorem tanquam qualitatem deminutionis attractionis consideret; id quod hac certe in re omnibus eius effectibus responderet atque satisfaceret.

p. 366. 22. *Delineationes atque descriptiones trium simplicium instrumentorum, ad optice delineanda opera architectonica atque mechanica. Auctore JAMES PEARCOCK; communicat. a ROBERT MYLNE.* Cum tabb. aen.

p. 374. 23. *Experimenta circa aërem. Ab HENRICO CAVENDISH.* Cum tab. aen. Auctor hic mutat opinionem

nam suam atque conclusionem, quam alio loco atque tempore formauerat atque professus erat. Scilicet: quamuis in eo rectus fuerit, quod supposuerat, phlogisticationem aëris non procedere a phlogisto ipsi communicato (in illo quidem experimento) ope scintillae electricae, nullamque aëris partem conuerti in aërem fixum; veram tamen deminutionis aëris atmosphaerici causam quam maxime differre ab ea, quam tunc assumerit, atque pendere reconuersione aëris phlogistici in acidum nitrosum. Quod si v. c. scintilla electrica transibat per aërem p. 374. communem, inclusum in columnis breuioribus solutionis laecae musicae, solutio acquirebat colorem rubrum, et aër deminutus erat, ita, vti obseruaue-
rat Cl. PRIESTLEYVS.

Aër communis constat ex vna parte aëris dephlogistici, commixti cum quatuor aëris phlogistici partibus; vt itaque miscela ex quinque partibus aëris puri dephlogistici, et ex tribus partibus aëris communis, eadem sit ac miscela ex septem partibus aëris dephlogistici et tribus partibus aëris dephlogistici, et tribus partibus aëris phlogistici.

Nitrum valde phlogisticatum cum solutione ar. p. 378. genti praecipitationem efficere solet; vt itaque nulla ratio subsit concludendi, ortum hoc modo praecipitatum ab alia quadam causa pendere, quam a nitri phlogisticatione. Haec nitri phlogistici proprietates omni chemicorum attentione digna est; ne alias in errores abduci se patiantur, in inuestiganda praesentia acidi marini in solutione argenti. In detonatione nitri cum carbonibus acidum conuertitur in aërem phlogisticatum, h. e. in substantiam quandam, quae omnes proprietates aëris phlogistici in atmosphaera nostra possidere videtur. Hinc quidem concludit: aërem phlogisticatum esse nil aliud, quam acidum nitrosum cum phlogisto vnitum. Hinc p. 379.

itaque aer phlogisticatus necessario debet reduci in acidum nitrosum, priuatus nimirum suo phlogisto. Quum vero aer dephlogisticatus sit sola aqua phlogisto priuata, necessario sequitur: quod si aer dephlogisticatus corpori cuidam addatur, hoc idem esse, ac si phlogisto priuetur et aqua ipsi addatur; ut itaque aer phlogisticatus etiam reduci debeat in acidum nitrosum, si, ope chemicae cuiusdam combinationis, cum aere dephlogisticato vniatur; hac sola inde orta differentia: ut acidum, hac quidem via formatum, magis dilutum sit, quam si aer phlogisticatus simpliciter suo priuetur phlogisto. Id quod magis adhuc confirmatur, quod, quantum quidem percipi possit, nulla fiat aeris deminutio, dum scintilla electrica peruadit vel purum aerem dephlogisticatum, vel aerem perfecte phlogisticatum; luculento indicio necessariae combinationis vtriusque huius aeris ad producendum acidum.

p. 380. Ex superioribus auctoris experimentis alia eiusdem confirmatur opinio atque conclusio iam alio facta loco: aerem nimirum dephlogisticatum posse priuare aerem phlogisticatum suo phlogisto, eundemque reducere in acidum, ope scilicet scintillae electricae; ut itaque extraordinarium quid prorsus non sit, si idem eueniat ope caloris per explosionem excitati.

p. 384. In omnibus denique experimentis hisce, diligenter ab auctore institutis, nihil reperitur, quod opinioni istius faueat: aerem omnino deminui per phlogiston cum ipso communicatum ope scintillae electricae.

p. 385. 24. *Relatio de dimensione basear cuiusdam in*
HOVNSLOW-HEATH. *Auctore WILLIAM ROY, Ma-*
ior General. Cum tabb. aen.

p. 481. 25. *Compendium indicis Barometri, Thermometri, et pluviae Lyndoni in Rutland, 1784. Auctore*

THOM. BARKER. *Item pluviae in South Lambeth, Surrey; et Selbourn Fyfield in Hampshire. Communicat. a THOMA WHITE.*

V.

Recherches sur les maladies Vénériennes chroniques, sans signes evidens; c'est à dire, marquées, dégénérées, ou compliquées par M. CARRERE, Conseiller medecin ordinaire du Roi, Professeur royal émerite en Médecine etc. à Paris, chez Cuchet 1788. in 12. de 204 pages.

i. e.

Disquisitiones super morbis venereis chronicis, absque signis evidentibus existentibus, auctore Cl. CARRERE.

In hoc volumine, molis quidem non magnae, at tamen ob rerum propositarum praecisionem atque ordinem maximi momenti ac pretii, insigni cum delectu omnia studiosissime congesta sunt, quae apud veteres aequae ac recentiores auctores, quorum tanta est copia, ut eorum omnium comparandorum studium immensis prematur difficultatibus, reperiuntur, atque singulari prorsus doctissimaque ratione a Cl. auctore sunt tradita, omnia siquidem cognitu necessaria de hac lue hic proposita cernuntur. Va. p. 16.
rias autem hi morbi induunt formas atque larvatis in conspectum veniunt speciebus, etenim propululant sub erysipelatum, impetiginum, herpetum, exanthematum, pustularumque facie, doloribus ichthiacis, nocturnis, catarrhalibus, rheumaticis varias partes corporis infestantibus sese produnt, interdum phthiseos pulmonalis aut nervosae, febris hecticae, ac nervosae, et in vniuersum omnium mor-

morbis systematis nervosi naturam induunt, se transformant in pertinacissimas ophthalmias et quamplurimos oculorum morbos. Ab illis produci videmus intumescencias et indurationes glandularum, scirrhusque, qui remediis communibus non abiguntur. Procreant ulcera ac vulnera prauissimae saepiuscule indolis. Obstructiones viscerum generant, quae omnem aperientium usum eludunt. Inde proveniunt artuum tremores, varia ventriculi vitia, quorum causa non statim patet, mensium fluxus inordinatus saepiuscule funestus, tussis siccae aut humidae, perpetuo aegros infestantes aut post intervalla ac remissiones redeunt, quae interdum sunt convulsivae et saepissime pro tussibus habentur catarrhalibus. Migrant interdum in varias morborum difficiliorum aequae ac funestorum species, in cachexiam, hydropem, dysuriam aliosque vesicae affectus, paralyin, epilepsiam, apoplexiam e. i. p.

P. 17. Complicatos saepissime eosdem videmus cum vitis gangraenosis, scrophulosis, rachiticis, scorbuticis, serpiginosis, arthriticis, lacteis, rheumaticis etc. hisce aliisque morbis iuncti magis magisque exacerbantur, novasque accessiones et incrementa capiunt, quo vehementius furere valeant. Interdum ob nexum et combinationem cum aliis corporis humani vitiis, proprios ac prorsus singulares efficiunt morbos, quorum character vagus est atque incertus, qui nullum servant typum, absque vilo progrediuntur ordine, atque in suo progressu tardo minusque cognito atque evidente et in sensus incurrente insidias struunt dolosas saevasque, totque edunt strages, tantasque clades, quibus omnes functiones corporis humani turbantur, atque eius firma ac integra constitutio pervertitur, omnisque sanitas pessumdatur et destruitur. Praeterea quamplurimi ita sunt comparati, ut oculos animumque attentissimi observatoris circum-

veniant

veniant atque fallant, ideoque minime admittant
curam, quoniam ignorata morbi causa, et ipse ef-
fectus tolli nequit. Quibus in morbis latet simul p. 18.
causa interitus multarum familiarum, atque respu-
blica ipsa inde capit detrimenta, cum propagationi
generis humani obsint, destruendo tot homines at-
que eorum vires animi corporisque frangendo ac
debilitando, eosque ita eneruando, ut inutilibus ter-
ris sint accensendi ponderibus. Igitur Noster de
genere humano egregie promeritus est, cum tam
egregie huius mali indolem descripserit, atque omnes
obscuritates nebulasque densissimas dissipaverit, veras-
que causas non tantum indagaverit, sed etiam ap-
pulsissima atque efficacissima praescripserit remedia.
In primis principium illud omnibus bene commen-
dat a principibus artis medicae usu et experientia
comprobatum ac firmatum, quod, si morbus pro-
pris resistat remediis, tunc suspicandum timendum-
que esse aliquid venerei concurrere, aut ipsam luem
veneream causam principem huiusce morbi consti-
tuere. Nam per plurimos annos virus illud in cor-
pore latere ac remanere potest. AC IOHANNES
DE VIGO commemorat multos morbos oculorum
chronicos a se sanatos, a malo venereo obortos, quae
quidem exempla indicio nobis esse possunt quam
rationem ingressus sit noster in hoc morbo descri-
bendo, et quomodo ex celeberrimis practicis maio-
rem evidentiam ac summam auctoritatem illi procura-
re conciliareque studuerit. Sic quoque se nubem te- p. 47.
stium producere posse profitetur, qui nos longa sua
experientia instruant et vno fateantur ore, non solum
fieri posse, sed etiam reuera contingere, ut sese
communicent et abscondant morbi venerei absque
ullo evidenti signo externo. Huiusque rei causa
laudat I. ETTMULLERVM affirmantem virus vene-
reum posse intrare corpus in eoque per longissimum
tem-

- tempus residere, antequam se prodatur. 2. SYDEN-
HAMVM declarantem multas feminas probae ac in-
tegrae sanitatis signa posse prae se ferre, quae ta-
men nihilo secius in corpore vitium venereum alant
ac sustineant. 3. BLEGNV asserentem virus illud
ita sese insinuare in corpus et non protinus ab eo
pustulas produci variolasque, quid quod nullum in-
diciū appareat, de eius contagio, inuasiōe ac
p. 48. penetratione. 4. VCAY confirmantem venenum
istud posse per plurimos annos in sanguinea com-
morari massa, absque vllō incommodo in sensus in-
currente, absque vllō indicio eius praesentiam pro-
dente. 5. VAN SWIETEN firmiter persuasum lūem
veneream sese in corpus humanum posse insinuare
sine vlla laesione externa partium, per quas intraue-
rit. 6. FRACASTORIUM obseruantem illud vitium
p. 49. nonnunquam se duobus, tribus aut quatuor mensi-
bus, postquam intrauerit corpus, manifestare, cui sen-
tentiae et TOMITANVS obseruationibus suis calen-
p. 50. lum addit. 7. TVRNERVM commemorantem mili-
tem quendam suscepto hoc malo per decem annos
illud fouisse in corpore suo, absque vllō signo ex-
terno, et VAN SWIETEN similes sibi obuēnisse ca-
sus testatur. 8. MASSA huius morbi saepiusculum
praesentiam detexit, cum tamen nullum symptomā
in partibus genitalibus in conspectum veniret, et
eandem obseruationem pluries quoque PETIT fe-
cit. 9. SANCHEZ nos instruit, se vidisse quampluri-
mos hoc malo infectos, in quibus ne minimum in-
flammationis appareret vestigium, nullum vulnus,
neque aliud signum in partibus genitalibus, ex quo
colligi aliquid potuisset. Et 10. CL. CARREBA, cui
nos multis nominibus obstrictos esse sentimus, et-
iam propter obseruationes hasce egregias, his sus-
fragatur atque similes producit casus, qui nos de ve-
ritate minime dubitare sinunt. In primis in me-
dium

dum producit feminam per quindecim annos hac labe iam infectam, quae neque signum aliquod in corpore, huius labis praesentiam innuens, habuit, sed quae ne quidem sibi persuaderi patiebatur, quod sit illa labe timenda. Praecipue vero studium Nostri praefatur in eo, ut demonstret, quatenam incommoda ac mala gravissima inde oboriantur, si Empiricis et agyrtis medela horum committitur malorum, qui illud illotis quod aiunt adgrediantur manibus, neque penitorem huius morbi notitiam, neque causarum cognitionem sibi acquisuere. Aequè damnat, et quidem argumentis gravissimis adductus, mercurialium medicamentorum ac imprimis mercurii sublimati corrosivi usum in morbis chronicis venereis luvatis. Finit autem Cl. CARRERE hasce praestantissimas disquisitiones decem observationibus selectissimis, quibus ratio redditur, quomodo in percussis hisce morbis latentibus versatus sit, et quibus magis magisque veritas harum disquisitionum firmatur. Quod reliquum est, et in hoc libro praeterea accuratorem et doctrinae exquisitae copiam, quibus alia huius doctissimi Viri scripta sunt referta, etiam studium prorsus singulare perspeximus fragilitati humanae naturae subueniendi, eamque liberandi ab incommodis quae felicitati ipsius admodum aduersantur. Caeterum hoc scriptum utique dignum translatione in nostram censemus linguam, quo a quamplurimis legi et cum fructu consuli queat.

VI.

Lettres à un Newtonien, sur le mécanisme de la nature par M. l'abbé LADELOT, de l'ordre de Malte. A Londres et se trouve à Nancy chez Haener 1788. in 12. de 98 pages.

h. e.

Litterae a Cl. Abbate LADELOT datae ad quendam

dam Newtoni assecclam super mechanismo figurae.

CL. LADELOTI systema, cuius principia theoretica, quibus superstructum est, superiori anno prodire, *) excitarunt attentionem quamplurimorum physicorum atque laudem promeritam sibi compararunt. Secundum illud siquidem planetae agitando sese vniformem seruant modum, qui nos iubet parum aut nihil hypothefibus de numero rotationum eorundem, aut de causis motuum irregularium tribuere; cum ad maiorem euentiam ac certitudinem iam haec res euecta sit. Atmosphaerae illorum, de quorum vera existentia nullus amplius dubitandi relinquitur locus, et ex quibus omnia phaenomena, quae nobis sese offerunt, optime explicari possunt, sistunt nobis verum atque genuinum mechanismum totius vniuersi. Omnes enim massae gyrautes primariae ac secundariae systematis nostri solares, sua densitate communissime in terram agunt et vnusquisque peculiariter planeta et priuatim seruat suam propriam actionem ita, vt nihil prorsus de reliquis omnibus videatur participare, prouti videlicet vnusquisque exclusiue omnes suos regit satellites etc. Non possumus omnia seorsim examinare ac recensere, quae his Cl. Abbatis continentur litteris, quae plures res complectuntur quam verba quibus illae descriptae sunt; hoc tantummodo adiungimus, quod obseruauimus, ad nostra vsque tempora, non tam egregias atque amplissimas de elementis physicis prodiisse obseruationes, quaeque simul coelum ipsum tam exacte atque perfecte repraesentauerint, et totam naturam eodem modo proposuerint.

VII.

*) V. Comm. nost. Vol. XXIX. p. 523.

VII.

Specimen Bibliothecae criticae magnetismi sic dicti animalis scripsit PAVLVS VSTERI, Tigurino-Heluetus, Gottingae 1788. in 8. pagg. 44.

Nobiscum omnes studium, industriam ac diligentiam Cl. A. laudabunt certe, qui historiae literariae notitiam medico praeprimis necessariam, etiam atque iucundam rationibus grauissimis permoti cognoscunt, et qui simul nobiscum conqueruntur, nostris temporibus perpaucos tantummodo reperiri, qui hocce studiorum genus, quod vere artem medicam ornat ac nobilitat, colunt atque suis qualibuscunque studiis augere allabōrant. Igitur gratias maximas nos debere Cl. A. ingenue fatemur, quippe qui neglectum illud studium suscitare suoque exemplo alios ad imitationem excitare atque prouocare molitus est, ac hoc argumento, quod pro impetrandis in arte medica honoribus ad disceptandum proposuit, maioris operis de hac re edendi spem nobis fecit. Imprimis vero Cl. RAHNII exemplo, qui eiusmodi historiae conspectum in dissertatione altera de sympathia exhibuerat, incitatus animum ac manum hanc specimini admouit, atque se tanto praeceptore dignum exhibuit discipulum. Duabus autem ab-
p. 20.
soluitur haec scriptio partibus, prior antiquitates magnetismi animalis suae earundem ineptiarum apud veteres exempla recenset. Religio autem ipsi fuit in tradendis his antiquitatibus, quibus animum pascere atque oblectare voluit, deliriis fanaticorum, somniatorum ac impostorum chartas conspurcare, aut audis librorum titulis attentionis turbare circulos, potius fontes ipsi placuit allegare purissimos limpidissimosque, quibus sitim curiositatis restringere penitus queant lectores. Qua quidem in re ita se gessit, ut et attentum ubique eius animum, diligentem
Tom. XXX. Pars IV. X x tem

tem inuestigationem et limatum iudicium criticum
 p. 32. deprehenderemus. Posterior pars tractat *phaeno-
 mena magnetismi mirabunda in statu hominis sano et
 aegroto, illaque explicantur sine absconis illis magneti-
 starum hypothesebus.* Prouocat hic ad scripta egre-
 gia RAHNII, HOFFMANNI, ELSNERI, BERT-
 NI, MORITZII aliorumque, atque hisce finit hoc
 specimen, quod cum voluptate ac dulcedi-
 ne legimus, atque eundem sensum cum utilitate
 coniunctum lectores quoque percepturos esse con-
 fidimus.

VIII.

Animaduersiones in hernias incompletas casu
 singulari illustratae, quas praeside ADOLPHO
 MURRAY M.D. etc. publicae censurae propo-
 nit DAVID LVNDDAHL Smolandus d. XXIV.
 Maii MDCCCLXXXVIII. Vpsaliae ex prelo di-
 rect. Ioh. Edmann. 4. pagg. 39. c. tab. aen.

Merita in rem litterariam et inprimis in medici-
 nam Cl. A. omnibus iam dudum perspecta et
 cognita, maiora quotidie incrementa capiunt, cum
 semper talia ad scribendum eligere atque tractare so-
 leat argumenta, quae etiamnum difficultatibus pre-
 mantur suis, atque vberiore indagatione ac explica-
 tione indigere videantur. Felicissime autem sem-
 per nodos Gordios soluere atque clarissima luce, qua
 omnia perlustrare solet, densissimas atque adeo Cim-
 merias dispellere studet tenebras, quod et in hac
 dissertatione factum esse impense laetamur. Herniae
 siquidem incompletae et ingenium et artem exerci-
 tatissimorum virorum exercent, atque ita implicitae
 ac velatae sunt, vt interdum perspicacissimus falla-
 tur, ac in denia ducatur. Igitur quam maxime ne-
 cessaria, atque vtilissima eiusmodi tractatio est con-
 sulta,

et nostram de hac re spem conceptam non
 illum impleuit Noster, sed multum superauit. O-
 mnia autem tribus complexus est sectionibus, qua-
 rum 1. *difficultates eruit in diagnosi herniarum incom-* p. 3.
pletarum passim occurrentes. Hernias autem incom-
 pletas, quae minores et perstrictorias quidam ap-
 pellare amant, in eo a ceteris discrepant, quod non
 intestini diameter, sed quaedam tantum illius
 particula limites transit, et ea ex causa talis est re-
 munda, quod tumor herniosus saepissime adeo
 exiguus, vt omnem detegentium aciem deludat,
 tamen interdum prius, quam veram suam decla-
 rat praesentiam, interitum aut aerumnas morte
 citius acceleret. Molestiae, quae quamcumque her-
 niam intestinale comitantur, omnia peruertunt, at-
 que grauissima procreant pericula, quae quidem gradu p. 5.
 differunt, quoad loci viscerisque elapsi naturam. Her-
 niae ventrales, et inprimis ventriculares, multa et
 intoleranda incommoda gignunt, attamen ventra-
 les non tam facile constrictionibus sunt obnoxiae, et
 in situ viscerum atque nexu intelligitur, ventricu-
 lum in specie — quum is ligamenti suis ad partes
 adjacentes retrorsum et sursum alligetur, in utroque
 gastrici latere externe margine costarum spuria-
 tum eleuato obualletur, in statu inanitionis media
 parte, pone sinistrum lobum hepatis se retrahat,
 quacumque repletionem vero, antrorsum arcum ma-
 gnam propellens, colon transuersum cum adcreto
 mmento ante quasi protrudat, aequaliter simul ex-
 tendatur, et in quacumque sua functione fere nul- p. 6.
 lus, vel imperceptibiles motus edat — has omnes
 rationes difficilius rimari, si qua inter fibras ten-
 dineas musculorum abdominalium locum habuerit,
 attingere illamque penetrare posse. Etsi igitur ven-
 triculi elapsus in quadam hernia negari nequeat, co-
 lon tamen communiter tumorem externum constat.

- Huius vero incarcerationio multo lentius fatalem inducit terminum, Herniae itaque partiales, quae annulum abdominalem vel cauum a chorda obliqui externi tendine obiectum penetrant, frequentius occurrunt, et in
- p. 7. sinistro aequae ac dextro fiunt latere. Et si annuli exteriorum marginem leuiter tantum sunt transgressae, vel, intra illum latitantes, oras eius extrorsum vnice expanderunt, facile, quando pinguedo subcutanea exuberat, perlustrantium oculis et manibus se subducunt. Sic quoque huius herniae in cauum inguinali inter musculos sub chorda abdominali nidulantis inuestigatio, quo magis pinguedo et tela cellularis aucta est, atque glandulae turgent, eo difficilior fiet. Praeterea fieri potest, vt duplices sacculi herniosi, ex eodem annulo elapsi, tumores
- p. 8. formam communem valde immutent. Duplices tales diuersae indolis herniae eodem tempore identus, sed diuerso loco corripere possunt, et vtramque, vel illam, quae in profundo iacet, incarcerationem subire, qua fieri potest, vt operatio imperfecte tantum absoluat, et perdurante leuissimum symptomatum atrocitate, sero licet de hac rerum complicatione certiores fiamus. Pariter sacculus herniosus, etsi insignior, fallit, si insuetum colorem peregrinamque formam induit, et molem vni cum elatere vicissim mutare videtur. Porro si praecise loco, vbi hernia clanculum subiacet, tumor quidam diuersae indolis effloruit, hicque eo in statu esse videtur, vt oborta symptomata ipsi non minus quam herniae perstrictae quadam ratione
- p. 9. ne adscribi possint. Ita quoque herniae omentales, quas leuiores per se comitantur symptomata, periculo non vacant, si in sinu suo simul incompleta fouent hernias intestinales. Insuper si nec tumor ipse, nec incarcerationis locus potest indagari, difficultates producit maximas, singulares nempe in alia ductio

ductione varietates, utpote quae interdum a communi incarcerationis signo adeo declinant, ut ad ultimos usque vitae halitus aperta maneat, alio vero tempore, libera licet sit via, pertinacia tanta laborat, ut nullis sollicitari possit pharmacis. Solutaep. 10.

huius causa nulla alia est, quam quod, dum ab una tantum parte intestinum sit constrictum, vel naturalis quaedam morbose intestini pronata productio littriana compressa propendat, contenta tamen libere per reliquum tubum propagari queant, et deorsum educi. Obstructionis autem causa indagatu paulo difficilior est. Irritationi intestinum lacescenti, ut inflammatio longe lateque se diffundat, multum est tribuendum. Tubus enim totus humorum affluente turgidus fit et arctior; sique intestini motus peristalticus eo affluxu exstinguitur vel languidior evadit, non potest non materiae contentae propagatio impediri. Verique simile est, si forsan e contrario vis contractilis irritatione continua augeatur, motum peristalticum obortum versus locum irritatum, quo obstaculum intestino iniectum, tollatur, dirigi, non vero pro more deorsum. Neque absonum est, violentiore contractione spasmoque in fixo quodam loco id effici, ut reliquus tubus vel irritationem minus fortem veluti spernat, vel contractionis impositus sit. Quo violentius igitur aliquis locus irritatur, eo magis motus peristalticus, qui sursum fuit directus, in reliqua parte sopiri videtur. Et cum intestina tenuia crassis sint sensibilia, adeoque gravius irritatione damnum contrahant, ab illorum graui laesione alui obstructions facile oriri possunt. Tri-p. 11.

Aplici ex principio celeriores et fortiores herniae incarcerationem deducendam arbitratur Noster, ex ipsa nempe eius nascendi ratione, partibus porro delapsum viscus ambientibus, atque etiam ex communiter propendentis visceris propria cuius notiffi-

- ma indole. Plerumque sub virium fortiore contentione et inde partibus illata violentia, adeoque sine praecedente ac velut praeparante partium solidarum labefactione, quae maiorum herniarum accedente quadam causa occasionali ortum promouebit, oboriuntur.
- p. 12. Non tamen simpliciter elasticae vi hic constrictionis effectus est adscribendus, sed etiam naturali annuli conformationi, quae varia est. Praeter modum enim annulus iam arctior fuit, et, vt tota aponeurosis, ex fortioribus fibris conflatus, iam vero ex laxis tenuioribus fibrillis, hiatum adeo magnum relinquentibus, vt digiti immisionem admitteret, dum in priore statu, praeter funiculum, ne quidem crassius specillum sine difficultate potuisset recipere. Communiter superior, et exterior, vt et nonnunquam inferior et interior annuli ora fibris circumuagantibus, sed maxime obliquis et transuersis incedentibus circumscribitur, quarum copia, directio ac firmitas admodum discrepat. Columnae ipsae nonnunquam ita dehiscunt, vt fibrae carnae obliqui interni hac in regione transluceant et aponeurosi destitutae appareant, atque adeo annulus quoque consuetos suos limites, formamque solitam amittat. Accidit quoque, vt annuli ratio tam magnitudine, quam firmitate in utroque latere diuersa sit.
- p. 13. Proinde Cl. HEBERDEN adstipulatur Noster reiicienti spasticam constrictionem annuli tum propriam, tum aliam a musculo obliquo pendentem. Omnis enim pressio ac restrictio annuli tum ab elastica partium tendinosarum vi, tum ab ipsius hiatus varia magnitudine et firmitate pendet. Nam, quantum structura permittit, impulsioni annulus cedit, demum vero resistit, tumque, auctaque per ipsam inflammationem angustia, eo efficacius premit, quo firmioris sit texturae. Sique praeter modum amplior est, admodum fero, vel nunquam annulus herniae

herniæ perstrictionem promouebit, si autem arctior
 fuerit, id, quod ipsi præter naturam fuit immissum,
 latius retinet, et pro gradu irritationis et turgescen-
 tiæ diuerso, in minores maioresue elapsam partem
 coniecit angustias. Perstrictio herniarum incomple-
 tarum ab annuli angusti resistentia et elastica con-
 tractione non vnice promouetur; sed interdum ma-
 xime ab obliqui interni et transversalis copiosa car-
 ne, pone superiorem annuli oram, atque adeo supra
 loci herniosi collum incedente, et formato suo
 modo cremastere, lineae albae, et spinæ tuberique
 pubis sese affigente. Constrictoriam vim hos mu-
 sculos in saccum exercere posse tum situs partium,
 tum etiam phaenomena in constrictione spasmodica
 obseruata indicare videntur. Sacco nempe hernio-
 so versus hocce duplex planum carneum pressio, il-
 lud constringi intestinumque simul fortius perstringi
 necesse est. Spasmi tamen in herniis minoribus adeo sa-
 miliares, non solum partem affectam, sed totum corpus
 adgrediuntur, vt tum respirationem, tum circulatio-
 nem perturbent, eoque mortis aduentum accelerent.
 Hernia sub chorda vmbilicali omnem illam ab auersa
 parte experitur pressionem, quam subiecti fortiores
 musculi, lacunar illud quam maxime angustantes,
 exercere valent; vnde non potest non inflammato-
 ri in intestino produci irritatio, et citatiore humo-
 rum affluxu incarcerationis periculum adaugeri. In
 utroque incarcerationis loco insequens inflammatio
 concretionem inter intestinum et saccum tempe-
 stine promouet, quum ex membranarum superficie
 per irritationem non solum congestus lymphaticus
 liquor exsudet, qui congelatur et partes inuicem ad-
 glutinat, sed etiam tela cellularis efflorescat, quæ
 nonnunquam ab intestino ad saccum et vinculum
 ambiens ipsam inflammationem promouebit. Du-

p. 14.

- p. 15. plicem scilicet fingit A. modum, quo natura in morbis sibi appositas partes coniungit 1) quod telae cellularis irritatione vascula eius excrecant atque elongentur, haecque nexu firmiore formato rursus contabescant, 2) quod lymphæ exsudans et concrevens, simplicem sed sat firmam formet adglutinationem, quæ tamen inorganicam tantum promouet adhaesionem. Constricta autem intestini particula celerius, vel tardius gangraena corripitur, cuius causa non tantum in constrictionis violentia, sed in ipsa intestinorum elapsorum speciali constitutione collocanda est. Ob has aliasque difficultates esse grauioribus colicis doloribus et morbo illo extinctos quosdam statuitur, qui tamen sectione instituta hernia laborauerunt occulta.
- p. 16. *Seçt. II. historiam morbi cum dissectione cadaveris exhibet.* Vir LXIV. annorum, firmioris constitutionis, in virili ætate pluribus morbis non infestatus, annis incrementibus variis aerumnis, manuum tremore, alui obstipatione, hæmorrhoidibus coecis, dolore, rubore ac intumescencia pedum, occultam arthritidem indicante, laborare coepit. Frigori autem expositus ventriculi et colicos sensit dolores. Diarrhoea dein, violentioreque colica cum tensionibus imi ventris fortioribus, ac vomitibus crebrioribus curæ medici se commisit, qui protinus in morbi naturam inquirens intumescenciam in sinistro inguine sub primo colicæ insultu obortam, nullum incommodum producentem, vidit, quam quidem aeger minime pro hernia habuit, et quæ deinde adeo fortiori discussa est enemate. Sed intumescencia ipsa rediens alia indicabat. Sita illa erat in superiore et exteriori parte inguinis. supra chordam abdominalem Fallopiam, versus spinam ilei superiorem, et ut videbatur, supra superiorem annulorum; sic ut tumor, si hernia esset, ad ventrales

parti-

erit, exiliore ab annulo distantia fibras aponeuroti-
 cas obliqui externi insolito modo penetrans. Sed
 herniae verae repugnauit forma, quae non orbicu-
 laris, sed oualis fuit, et ita elongata, ut per cutem
 adipem valde fartam, cylindri potius, latera sua parum
 complanata habentis et plicae inguinali parallele
 positi, figuram digitis imprimeret. Magnitudine p. 18.
 eum anserinum fere, et quoad formam et textum
 testiculum tumefactum referebat. Mobilis erat
 ut digitis attolli posset, locus autem adhaesionis, aut
 emersionis e cauo abdominis non potuit detegi. Du-
 ritie et renitentia glandulis tumefactis propius acce-
 debat, non vero illi herniis intestinalibus propria.
 Grauius digitis pressus non doluit, sed dum tumor
 repetita palpatione fortuito ad abdomen premeretur,
 aut superficies eius mollior ruditer digitis prehen-
 deretur, dolor interdum lancinans, sed tamen re-
 mittens ortus est. Nulla autem suspicio incarceratae
 herniae erat, vel ob frigiditatem tumoris, vel ob tenta-
 mina vulgaria, quibus herniae explorari solent, nul-
 lum vestigium offerentia. Medicus venam non se. p. 19.
 cutit, sed ex indicatione euacuans exhibuit, et sac-
 cum resoluentibus herbis fartum, aqua et aceto hu-
 mefactis, abdomini imponendum curauit, aliaque re-
 media apta exhibuit. Tumor denuo examinatus p. 20.
 nullam subiit mutationem, vomitus frequentiores
 oborti, quibus vehementior sitis accessit. Ob vi-
 res fractas demum lecto affixus tenebatur aeger.
 Dysuria increuit, atque ardor in abdomine sensum
 incommodum produxit, accessit obstipatio alui per-
 tinacissima. Accessitus tunc est Cl. auctor, qui, ob p. 21.
 praecedentia remedia incassum adhibita, aliam viam
 ingressus est, atque efficaciter repositionem illius
 visceris, quod intus tumorem replere aut formare
 posset, tentauit. Fomenta resoluentia, emollientia et
 opiata spasmodorum compescendorum causa sunt ad-

- p. 22. *hibita.* Pleniori autem repositioni ingens tumoris restitit moles. Leuatus tamen ab opiatis est vomitus et dolor. Urinae tandem difficultas in plenariam retentionem ipsius transiit, et ob conatum mingendi catheter applicatus est, verum vesica urinae expers paucas guttulas tantum emisit. Tandem
- p. 23. *rebus in peius ruentibus, aeger obiit.* Sectio autem cadaueris haecce exhibuit: Cute tumorem et pinguedinem palmae altitudinis subiacentem obtegente, discissa, tela cellularis vehementer inflammata et sanguine effuso commaculata reperta est, sed simul adeo copiosa, adfuit, ut plura eius strata destruenda erant, antequam nudus appareret. Examinata vero superficie eius abdomini obuersa, petiolum vasculosum insigniorem et mollem per annulum tumoris superiori extremo immissum obseruarunt, quo simul praeter opinionem patuit, eum ipsum vel e cauo abdominis per annulum erupisse, et postea propter suam elongatam formam ad exteriorem eius oram se coniecisse, vel cum ipso interiore abdomine vasculis his insignem nexum alere. Tumor ex duobus conflatus corporibus, vno maiore quali, et altero, priori imposito, attenuato, et superficie formaeque sua testem adeo retulit, ut, licet pone illum verus funiculus cum teste genuino incederet, quisque adstantium in tam singulare phaenomenon oculos atque animum verteret, et mirabili rei enodandae flagraret cupiditate. Abdomine tympani instar extenso, demum aperto; intestina tenuia aere quantum vnquam distenta, a ventriculo ad ilei usque finem, sed prae caeteris ieiunum summa inflammatione correpta et vbique dilatatis vasis oblecta inuenta sunt, et pari inflammatione, etsi paulo minore, intestina crassa prehensa obseruata sunt. Dein chorda tensa a superiore abdominis parte pone mesenterium ad annulum descendentem inuenta est, quam

quae pro tertii testiculi funiculo, per testem violentius distractum tenso, haberi poterat, quum digitorum in chordam tractione tumor externus ad annulum moueri videretur. Sed repetito partium motu error detectus est, nam portio quaedam intestini ieiuni a superiori abdominis regione adeo deducta fuit, vt extra annulum depulsa ab illo tam firmiter retineretur, et mesenterium hac deductione complicatum chordam illam mentiretur. Fuit autem paries intestini tantum anterior hoc modo intra annulum mersus et admodum dilatatus. Diuerticulum ipsum nigrum induerat colorem, veluti iam gangraena esset correptum, et in eius vicinia inflammatio multo maiora ceperat incrementa. Indice aperturae, per quam intestinum delapsum erat, admoto, collum sacci herniosi tanta fuit angustia, vt illum aegerrime admitteret, eiusque resistentia eo fortior fuit, quum annulus ipse firmissimis fibris tendineis conflatus obicem poneret. Saccus autem ita cum ipso tumore, extra annulum iacente, cohaeserat; vt posteriorem eius et inferiorem parietem formaret, tumorque ipsi velamento quasi esset. Transuersa sacci extra collum diameter duos pollices, alter vero ad fundum eius, vix sesquialterum aequauit. Densitate sua peritonaeum multum superauit, et in auersa sui parte in plures laminas, totum passim tumorem ambientes, potuit seiungi. Anteriorem et superiorem sacci partem fasciculus praedictus vasorum turgescientium, inter se copiosa tela cellulari coniuكتورum penetrauit, similisque illi, etsi minor, extra abdomen, decliuiori eius extremo sese immisit, quorum vterque in ipsa substantia nouas subire visus est diuisiones. Seiuncto autem sacco apparuit, priorem fasciculum, annulum traicientem, sua stamina a vasculis in vesica, nunc perfecte vacua et inflammatione correpta, circum-

repen-

repentibus colligere, alterum autem ex inguinalibus enasci. Interior structura tumoris exhibuit superficiem antea laeuem et aequalem visam, variis inaequalitatibus praeditam, flauedinem adipi et tumoribus adiposis familiarem prodentibus. Discissus tumor constabat ex confertissimis diuersae molis, areolis pinguedine plenis et ita dispositis, vt in bina corpora maiora, vnum corpus testis, alterum epididymidem superimpositam, simulans coirent. Tela cellularis, areolam formans, per inflammationem ad intima penetrantem firmior facta erat, animale autem oleum magis liquidum ex areolis discissis vberius destillauit. Tumor itaque mere adiposus, ab inflammatione membranarum abundantium durus renitensque factus, anteriorem et superiorem sacci partem occultauit, eoque omnem ad annulum aditum intercipiens, mor-

p. 26. bi veram naturam obnubilauit. *Seçt. III. epicrisis in praecedentem casum adiectis nonnullorum aliorum obseruationibus*, tradens. Praemisit his quaedam ex vita ante acta aegri. Is scilicet curans ante aliquot annos sibi domum exstruendam vehementissima virium contentione sibi vim intulisse videtur, quia tunc iam de dolore et tensione conquestus est, nullum autem tumorem obseruauit, id quod arguit illum tunc minorem fuisse et in abdomen retractum. Recessus autem tribuendus est, quod saccus non annulo, sed vasculis tantum leuiter adhaesit. Vnde et leuamen sensit per domestica remedia cum orirentur colici dolores. Crassitudo vero et firmitas post mortem conspicua de eius vetustate testantur. Formationem autem et mutationes sacci sic proponit: Ab illata violentia vis abdominis resistens debilitata fuit, et viscerum impetus deorsum directus, sedem illius minus renitentem protrudit, non tamen eo gradu, vt herniam formauerit, et incipiens saccu-

lus

lus annuli cancellos transscenderit. Colica autem
 nunc violentiore oborta, intestinis flatibus distentis
 et per abdominis arctiorem pylam prorumpentibus,
 sacculus, peritonaeo protruso insignè incrementum
 cepit; hic vero vna cum intestinis denuo repositus
 in cauo abdominis propria vi postea adeo se contra-
 xit, vt abdominis annulum non amplius transscen-
 dere potuerit; non tamen eo tempore plene plane-
 que euauit, sed nouis per refrigerium et flatulen-
 torum esum ingruentibus colicae insultibus, vel sub
 velociore cursu motuue, intestina versus eundem
 saccum appressa, nouam eius expansionem et extra
 annulum elongationem promouerunt. Quare vlti-
 mo vitae suae anno dolorem et tensionem ab hac
 iterata sacci repletionem in inferiore ventris regione
 sensit aeger, quam ad leuandam laxantibus vti et
 incuruam in lecto situm tenere debuit. Quare et p. 28.
 iam sub vltimo colicae impetu adeo facile intestinum,
 insequentem subitum constrictionem, prorupit.
 Et haud dubie intestina versus sensim propulsi sacci
 ceruicem pressa, illa leuiora prodixerunt incommo-
 da, quibus hoc tempore ex improviso se sensit cor-
 reptum, et tumor cum sacco e cauo abdominis e-
 ductus, incrementa illa cepit, quae sacci regressum
 demum impediuerunt. Ad generationem tumoris p. 29.
 quod attinet, illum autumat in abdomine primam
 fuisse originem, et in statu suo mediocri cum pe-
 ritonaeo per annulum ad inguen collatum, ibi prae-
 dicto modo increuisse. Mollitiem autem copiosae
 adipi, duritiem inflammationi insequenti adscribit.
 Saccus herniosus per suum in cauum abdominis li. p. 30.
 berum aditum causam herniae generandae simili mo-
 do exhibuit ac canalis a descensu testiculi genitus,
 nisi debita ratione rursus occludatur. Nihil enim p. 31.
 vltius requirebatur, quum vt intra abdomen inte-
 stina insolitam arctationem, vel in toto cauo, vel in
 certa

- certa quadum regione experirentur, eoque, ostio efficacius alliso, saccum penetrare cogerentur. Colicae itaque, intestina ad inordinatas crispationes et dilatationes sollicitanti eaque rursus prementi, id tribuendum, quod iterato ductu canalem permeauerint, licet sacci minor amplitudo et firmitas succedente celeriore incarceratione, eorum plenior expulsiōem impediuerint. Causa autem incarcerationis tum in ipso intestino, tum coniunctim in sacco et annulo atque tumore quaerenda est. Incarcerationis autem indoles, ut ex cadauere apparuit, magis inflammatoria quam spastica fuit, et illa spasmos produxit omniaque alia symptomata, interdum remittentia,
- P. 33. interdum redeuntia. Ortus porro repentinus, limites circumscripti, figura peculiaris et aequalis ad tactum superficies tumoris vna cum symptomatum violentia facile quempiam inducere possent, haec
- P. 34. omnia mala tertii testiculi descensionis ac compressioni adscribenda esse, nisi alia aduersarentur, et docerent iudicium de tertii quartique testiculi praesentia admodum esse limitandum et caute ferendum.
- P. 35. Vltimo denique loco varias obseruationes ex auctoribus studiosissime congestas addidit Cel. auctor, quae ipsius sententiam fulciunt, atque vtilissimam hanc reddunt dissertationem.

IX.

Neue kritische Nachrichten von kleinen medicinischen Schriften inn- und ausländischer Akademien vom Jahre 1780. 1781. 1782 und 1783. mitgetheilt von D. CHRISTIAN GOTTFRIED GRVNER D. M. etc. I. Theil Langensalza, bey Joh. Sigism. Zolling. 1788. 8. pagg. 208.

h. e.

Relationes nouae criticae de scriptis minoribus
in

in indigenis ac exteris academiis prodeunti-
bus, Auct. GRVNERO.

Ante paucos annos Cl. A. duas partes harum re-
lationum prodire iusserat, et iam tertiam addit,
quae et sub titulo primae partis nouam epocham
harum relationum incipere videtur. Prouti prae-
cedentes particulae ob criticam accurationem atque
verae elegantiorisque doctrinae copiam Cl. Editoris
assensum et laudes doctissimorum virorum sibi compa-
rauerunt, sic et haec eodem modo lecta ac ter qua-
rtum repetita placebit, atque vota ardentissima ex-
citant apud quemque, vt continuare pergat Cl. A.
hasce vtilissimas relationes.

X.

Lectiones publicae de vermibus intestinalibus
inprimis humanis, quas habuit in Musaeo
rer. nat. acad. Lundens. d. 18. Mart.
1784. ANDERS IAHAN RETZIUS Prof. R. D.
Holmiae ex typographia regia 1786. 8.
pagg. 55.

Quamplurimi nostris temporibus doctrinam de
vermibus intestinalibus clariori luce perlustra-
runt, et inprimis Cl. A. suis obseruationibus egre-
giis aequae ac ordine, quo sua cogitata proposuit,
hanc historiam ita concinnauit, vt commendatione
nostra indigere non videatur, cum ipsum opusculum
de artificis solertia ac doctrinae copia luculentissi-
mum exhibeat testimonium. Primo statim loco ex p. 4.
ordine chronologico recenset scriptores, qui ipsi
super hoc argumento innotuere, atque quid recen-
siores praestiterint omni fide atque dexteritate pro-
dunt, ac primas lineas historiae vermicularis duxit,
quae

- quae inferuire possunt loco institutionis iis, qui successu temporis exactam omnibusque numeris absolutam conscribere velint historiam. Gratiole accepimus hanc introductionem Cl. A. atque nobis fuit promulsidis loco, spem conuiuii opipari ac probe instructi nobis facientis, neque nos illa fefellit, optime enim suo defunctus est officio. Describit autem
- I. ASCARIDEM, qui est vermis teres, vtrinque
  - p. 10. attenuatus, inarticulatus, ore triualui
  2. ASCARIDEM vermicularem capite obtuso, valvulis oris sub
  - p. 12. longis subterminalibus, cauda subulata.
  3. ASCARIDEM trichocephalam capite elongato filiformi,
  - p. 15. cauda truncata.
  - II. FASCIOLAM, cuius descriptio est: vermis planiusculus, linearis, inarticulatus, al-
  - p. 18. tero apice attenuatus, altero obtusus.
  - III. GORDIVM,
  - p. 19. qui est: vermis filiformis, leuissimus, aequalis,
  - IV. ECHINORRHYNCHVM, cuius haec est facies: vermis teres, inarticulatus, proboscide retractili echinata.
  - p. 20. V. PLANARIA autem est vermis depressus, inarticulatus osculis duobus hiantibus terminali et subcentrali,
  - VI. TAENIA, vermis plerumque compressus et articulatus ac linearis. Caput vesiculis quatuor
  - p. 28. suctoriis. Huic accenset I. TAENIAM solum capit
  - p. 31. te armato, osculis marginalibus solitariis
  2. TAENIAM vulgarem capite inermi, osculis lateralibus
  - p. 34. geminis.
  3. TAENIAM latam, capite inermi, oscu-
  - p. 35. lis lateralibus solitariis.
  4. TAENIAM tenellam, capite.... osculis lateralibus solitariis. Auctorum opiniones subnectit varias de via, per quam hi vermiculi intrant in corpus humanum. Per argumenta dein probat ea, quae originem et naturam horum animal-
  - p. 38. culorum concernunt. Primo igitur argumento proponit, *absentiam horum vermium extra corpus huma-*
  - p. 39. *num, secundo, praesentiam eorum in neonatis et non*
  - p. 40. *natis infantibus, et animalibus iunioribus, tertio, ver-*
  - p. 42. *mium in interioribus corporis habitaculum, quarto,*

cor persistere viuos in locis, ubi alia corpora digerun-
tur, quinto, in corporibus animalium bene se habent, p. 43.
sexto, extra corpus animale cito moriuntur, septimo, p. 44.
diuersa animalia suos fibique proprios habere vermes,
dilucidius hoc multis exemplis probare studuit, octa-
uo, vermium intestinalium structuram, obseruationi p. 47.
bus egregiis probat, cur vermibus intestinalibus de-
sint oculi, tentacula, arma etc. ac rationem reddit,
cur vermes intestinales veneno necari nequeant.
Nono agit de multitudine ouorum. Decimo declarat p. 48.
maorem esse feminarum numerum. Vndecimo euin p. 49.
cit, vermes intestinales unius animalis in alio propaga-
ri se non finere. Duodecimo euincit, in corpore a- p. 50.
animali haud semper morbum efficere vermes intestinales.
Vbiq. synonyma studiosissime collecta in hoc li-
bello adiecta sunt, laudatis simul auctoribus, cum
potissimum in finem, vt omnis vitetur confusio, ac
non sine causa genera ac species animaleulorum
multiplicentur, simulque nomina addita fuecica
sunt. Et tandem de taenia cerebrina multas propo-
nit dubitationes, quas ne Oedipus quidem soluere
poterit, quae tamen de profunda eruditionis prae-
stantia auctoris atque modestia eius simul exhibent
testimonium, cum et se ipsum hisce soluendis mini-
me parem esse profiteatur.

XI.

Versuch einer Einleitung in die allgemeine Pathologie
der Nerven von FRANZ AMBROS. REISS d. Weltw.
und Arzneyg. D. Prag und Leipzig bey Casp.
Widtmann, 1788. 8. pagg. 230.

i. e.

Tentamen introductionis in vniuersam patholo-
giam neruorum, auctore Cl. REISS.

Cl. auctor iam in dissertatione inaugurali sua spi-
ritus vitales aggressus fuerat, atque cum physio-
Tom. XXX. Pars IV. Y y giam

giam CALDANI versam ederet, pluribus argumentis
suae sententiae robur studuerat conciliare, atque sic
dictum liquidum nerveum eneruare ac reiicere tenta-
uerat, eumque satis felici ingressum via ideoque lau-
dandum esse asserimus, cum nulli se mancipare, ne-
que in maiorum nostrorum verba, quae neque va-
lent sicut nummi, iurasse videatur. Auctoritas enim
eruditorum virorum nihil valet, sed veritas tantum,
quae nullo vnquam tempore mutationi obnoxia est.
Probamus itaque quam maxime Cl. A. consilium, quod
nobiscum suam qualemcunque sententiam, quam
omnium eruditorum virorum assensione est dignissi-
ma, communicare voluerit. Igitur videamus quo-
modo suam proposuerit, ut eo liberius atque inge-

- p. 1. nius quisque de ea iudicare valeat. Praemittit au-
tem introductionem, qua de morbi notione, et de
neruorum actione ac concursu in morbis speculari
in morbis systematis nervosi, et sensorii communis,
p. 5. quae vno nomine morborum comprehenduntur ner-
uorum, egit. Causam autem omnium affectionum in
substantia medullari nervorum collocat, quae vi ner-
uea praedita est, cuius indoles tamen hucusque defini-
re nequit. Hoc tamen certum est, vim nerveam ex legibus
quibusdam agere, atque ex irritatione sollicitari ad a-
gendum, eamque materiei in corpore latenti esse an-
tologam, quae demum causa quadam occasionali
evolvitur, atque dein omnes partes ob sympathiam
in consensum trahuntur. Ipsa vis nervea ratione
p. 9. aetatis, sexus, temperamenti, climatis; constitu-
tionis sanae aut morbosae corporis differt. Et idio-
syncrasia, sympathia et antipathia eam varia ratio-
ne modificat. Haec vis diuidi, ac absque pecu-
liari cerebri influxu adesse potest, intensior au-
p. 14. tem vis nervea producit mobilitatem ac sensibilitatem
nimiam nervorum, utpote ex quibus origo omnium
morborum

Yy 2

existere

- p. 96. *existere causa morborum.* Morbis ipsis acutis ac
que ac chronicis multum tribuendum esse quilibet
intelliget, qui perspexerit per eosdem debilitari quatuor
- p. 100. *maxime nervos.* Concurrent etiam causae morales
affectus, passionies ac animi vires. Diligentissimum
hoc caput tractatum est, atque de singulis affectibus
et philosophice et medice actum, atque quid animi
vires valeant, quantum ob limites quibus circum
scripti sumus de iis iudicare licet, nervose proditum
- p. 125. *est. Sectio II. Symptomata morborum nervosorum*
prodit. Omnes nervi morboosi ad duo genera po
sunt referri, alterum ex vi nervorum aucta, alterum
- p. 127. *ex imminuta virtute nervorum* provenit. Unde
seorsim 1. *de morbis nervosis topicis ab aucta vi ner*
uorum oriundis verba fecit. Divisionem nervorum
vulgo receptam in motorios et sensorios iure repre
hendit, genuino enim destituitur illa fundamento di
videndi, nam ipsa structura horum nervorum non
differt, ipsa quoque irritabilitas pro modificatione
sensibilitatis minime haberi potest, et in ipsis nervis
motoriis sensibilitas quoque inest. Interim tamen
ordine aliquo procederet oratio, retinuit hanc divisio
- p. 130. *nem et examinavit mobilitatem organorum sensuum*
primoque loco dolorem ponit ceu causam morbo
rum, cui praeternaturales vigilias, deliria et mania
- p. 133. *adiunxit.* Progreditur ad sensibilitatem nervorum mo
toriorum; et epilepsiam, choream S. Viti, convul
siones, tremores, spasmos, hydrophobiam dic
- p. 145. *suis illustravit 2. de nervosis morbis topicis ab im*
minuta vi nervorum disseruit, quorsum retulit organa
- p. 150. *rum sensuum insensibilitatem, anuraosin, kophosin*
stupiditatem, vertiginem, lethargum, apoplexiam
- p. 154. *paralysin.* Spectat huc quoque immobilitas quarum
dam corporis humani partium, quae comprehendit
- p. 168. *catalepsin, extasin, raphaniam, nostalgiam.* 3. *de*
communibus morbis nervosis, quibus adiunxit malum
hypo

hypochondriacum, insensibilitatem ac torporem, febrem nervosam, tabem dorsalem. *Sectio III. de p.* 183.
 nervosorum morborum, qui bene a morbis nervorum sunt distinguendi. Transit ad communia *p.* 189.
 praesidia aduersus morbos nervosos, atque laudavit
 in universum roborantia, euacuantia, demulcentia,
 mollientia, sedantia, volatilia et irritantia. *Spe. p.* 200.
 haec sic dicta remedia dein sub censum vocavit, de
 quibus monendum, nullum dari specificum reme-
 dium panchreston et infallibile, et minus rectum usum
 et intempestivam exhibitionem specifi-
 ci, ipsis male consuluisse specificis, his accedit opinionem de se-
 le morborum nervosorum in cerebro aut medulla
 oblongata, imminuisse eorum laudem; et tandem,
 quod illa dispositionem neque remouerint, neque
 recessum morbi impederint. Sequitur index me-
 dicamentorum *v. c.* flores arnicae montanae, radix
 valerianae officinalis, semina hyoscyami, cinchona
 officinalis, opium, cardamine pratensis, radix paeo-
 niae officinalis, helleborus niger, ruta, viscus quer-
 cinum, asa foetida, atropa belladonna, datura stra-
 monium, nicotiana tabacum, folia aurantiorum, aga-
 ricus muscarius, flores buglossi, camphora, flores
 iunci, castoreum, moschus, oleum animale *Dippe-*
li. Tandem de aliis egit remediis specificis vel in *p.* 227.
 quibusdam tantummodo casibus vtilibus, aut inertibus,
 innoxiiis, neque Gasneri, Mesmeri aliorumque ineptias
 de deliria intacta reliquit. Sic autem se gessit Noster
 in describendis morbis ac viribus remediorum deter-
 minandis, ut omnium applausu dignus sit censendus.

XII.

IC. IOACH. SVTTHOFF, diff. sistens vectis Roon-
husiani historiam, fata et usum, Gotting. 1786.

8. 47 pagg.

Ordine hoc progreditur, ut primo instrumenti
 descriptionem suppeditet. Laudat instrumento *p.* 3.

- eiusmodi vsum apud veteres, vbi quaedam dicenda fuissent de embryulco HIPPOCRATIS. et instrumen-
- p. 10. tis ALBVCA SIS. Originem vctis Roonhusiani CHAMBERLAINIO potissimum tribuit, a quo ROONHVYSEN, BOECKELMANN et RVYSCH acceperunt, deinde illud transiit ad DE BRVIN et PLAATMANNVM qui id van ROYEN commisit, a quo denique VAN DIEDEN accepit, et sic ad alios sensim et
- p. 18. auctionis lege peruenit. Mutationes aliorum quoque recenset, BOOMII videlicet, TITSINGII, de WIND, RIGAVDAVX, MORAND, RECHBERGER,
- p. 24. HERBINIAVX, AITKEN. Subiunxit horum instrumentorum epicrisin, et censuit chalybem beneduratum politumque omnibus aliis materiis praefendum esse, omnia indumenta reiecit, longiorem paulo praefendum esse statuit, latitudinem mediam ad 1. pollicem circiter praetulit, crassitiem minorem laudavit, cautionem commendavit, ne vethra periclitetur, et non admittendum vsum esse
- p. 28. loco vctis forcipis brachium recte iudicavit. Vsus autem vctis in genere ab ipso consideratur et quidem, si caput protinus a doloribus non propellitur, si occiput in osse pubis ita haeret, vt efficacissimis etiam doloribus caput non vltra propellatur. Methodus autem inducendi vctem varia insimul descripta est. Incommoda vero vctis in genere cernuntur in paragomphosi capitis, cum ossa capitis versus omnia latera ossibus pelvis inhaerentia non admittant, vt caput vctis ab ossibus pubis versus os sacrum dirigatur, deinde laceratio matris et infantis ab hoc instrumento a quibusdam in ius vocatur, difficilior eius est applicatio ob crassitiem, premuntur ab ea partes sub osse pubis sitae, inprimis vethra, ipsum perinaeum periclitatur, dum enim caput nascentis ab ossibus pubis soluitur, vniuersa eius

vis secundum axin pelvis in perinaeum dirigitur, et
 tota vis verticis perinaeum disrumpere tendit. Pro p. 34.
 ponit indicationes ad vestis usum speciales in partu
 naturali, si retardatur ille ob dolorum inefficaciam,
 ob caput nimis magnum, ob pelvim nimis angustam,
 ob infantis debilitatem, vel tandem partium mol-
 lum nimiam rigiditatem et resistantiam, aut si ca-
 put infantis in inferiore pelvis apertura iam haeret,
 vel in stadio partus ultimo, ubi occiput sub arcu os-
 sium pubis positum est, caput per os uteri iam trans-
 it, et vertex in apertura locorum externa apprensus
 perinaeum in globulum extendit. In partu autem p. 36.
 difficili, capitis naturalis magnitudo, obliquitas in
 pelvi, si occiput sub ossibus quidem pubis situm est,
 sed mentum a pectore praemature solutum efficit,
 ut capitis diameter longissima in diametrum potius
 brevissimam s. coniugatam incidat, adeoque caput
 inter ossa pubis et os sacrum incuneatur. Secunda p. 42.
 capitis minus recta positio est, si occiput os sacrum,
 faciem os pubis respicit, et abdomen infantis abdo-
 mini matris respondet, mentum autem a pectore
 praemature solutum est. Tandem si caput in ea po- p. 44.
 sitione est, quae aperturam pelvis superiorem transit,
 futura nempe sagittali secundum diametrum pelvis
 obliquam, etiam in pelvi minore maneat, et frons
 neque ad os sacrum, neque sub arcum ossium pubis
 vertatur, ita ut facies, vel sinistrum foramen ovale,
 vel incisuram ischiaticam respiciunt. Quodsi au-
 tem simul mentum a pectore praemature solvatur,
 atque ita caput ad dorsum reclinetur, alia oritur ini-
 quitas capitis in quatuor species dispescenda. Si oc-
 ciput vnum alterumue foramen ovale respicit vestis
 ad ductum ossis sacri introducendus, atque ita diri-
 gendus, ut occiput amplectatur. Si occiput incisuram p. 45.
 ischiaticam respicit vestis ea directione introdu-
 cendus, ut eius apex vertici capitis imponatur, ma-
 nubrium

nubrium deinde ad matris abdomen vel potius eius hypochondrium inclinatum sit, et simili elevatione
 p. 46. caput versus os pubis dirigendum. Partus facie praevia rarius vecte absolui potest, sed caput mobile retropellendum et pedibus infans extrahendus. Si caput nimiae magnitudinis, et obstetricans sero aduocatur, frons et mentum vel ad ossa pubis et os sacrum, vel ad foramen ouale ita incuneari possunt, ut versio infantis fieri nequeat, tunc forcipe melius quam vecte absoluitur partus. Multo rarius vectis applicatio fit, ubi pars capitis in aperturam pelvis venerit, ita ut os bregmatis, auris et maxillae inferioris exploranti digito sese offerat.

XIII.

Abhandlung von den vornehmsten und gemeinsten innerlichen und äusserlichen Krankheiten zum Gebrauch junger Aerzte und Wundärzte, und solcher aufgeklärter wohlthätiger Menschenfreunde, welche auf dem Lande die Arzneykunst ausüben, oder die wegen Entfernung medicinischer Hülfe ihre eignen Aerzte seyn müssen von IOHANN FRIEDRICH von HERRENSCHWAND, M. D. u. s. w. Bern bey Franz Seizer und Comp. 1788. 4. 705 S.

h. e.

Commentatio de praecipuis ac frequentioribus morbis internis aequae ac externis in usum medicorum iuniorum ac chirurgorum, eorumque qui ruri saluti hominum prospiciendo medicinam exercent, aut ob absentiam medicorum sibi met ipsi consulere in rebus medicis tenentur A. I. F. HERRENSCHWAND.

Venerandus huius libri auctor suis consiliis, operibus, scriptisque de generis humani salute optime promeritus

meritus est, eiusque suasu et hortatu non solum Bernae
 schola obstetricia fundata atque legibus egregiis mu-
 nita, atque rebus necessariis est instructa, sed etiam
 maxima egregiis suis meritis accessere ornamenta ex
 singulari eiusdem cura ac studiis, quibus sanitati ho-
 minum provide prospexit, atque de via ac ratione
 cogitavit, qua empiricis, agyrtis aliisque eiusmodi
 humanae vitae carnificibus limites poni, illique, si fie-
 ri queat, penitus extirpari possent, unde non tan-
 tum quosdam erudiendos iussit qui simplici modo at
 ex artis medicae genuinis principiis, ruri potissimum
 artem medicam facere possent. Praeprimis vero
 proposuit, ut unicuique medico probe erudito certa
 quaedam regio assignaretur, in qua medendo sese
 exercere ac omnibus prodesse, sed etiam pro prae-
 stita opera bene vivere posset. Tigurini medici in-
 primis consiliis moti tales discipulos erudire coepe-
 runt. Ne autem ruri degentibus, militibus, pere-
 grinantibus, aliisque medico destitutis deesset occa-
 sio, sibi met ipsi consulendi, atque proba adaptandi
 medicamenta, hunc librum populariter conscriptum
 publici fecit iuris, eundemque francogallice edidit,
 cuius versio Teutonica protinus ab alio sub eius au-
 spiciis facta est, quo et Helveti et alii haberent li-
 brum, ad quem confugere eundem consulere atque
 medici sui esse, ac medico, chirurgo, atque phar-
 macopoeo egere commode possent. Studiosissime
 autem omnia pertractavit atque suorum praecepto-
 rum vestigia, SALZMANNI, ROECLERI, NICOLAI
 Argent. ensium, WEDELII, HAMBERGERI, TEICH-
 MEYERI, Ienensium, HOFFMANNI, Halensis, BOER-
 HAAVII, ALBINI, GAVRII, S'GRAVESANDII, Ba-
 tavorum, presse sequutus est, atque opus omnibus
 numeris absolutum confecit, quod ipsi maximam ac
 nunquam perituram procreabit gloriam. Age pau-

- is videamus; qua ratione in hoc conscribendo sit versatus. Orditur autem a definitione morbi, atque quam plurimos morbos sanitatem vniuersam ob ignorantem ac neglectum subsidiorum subuertere solere docet. Quum autem magna sit temperamenti vis in morbos, in vniuersum *de temperamentis* egit, eaque rite diuisit in calidum, frigidum, humidum ac siccum, quae primam constituit classem, reiectis recentiorum philosophorum somniis ac diuisionibus legitimo diuidendi fundamento destitutis, alteram classem mixtae efficiunt constitutiones, scilicet admodum robusta, infirma ac tenera, macilenta, ac
- p. 2. in obesitatem inclinans. Recensitis atque bene expositis his de morbis vnique temperamento propriis
- p. 12. verba fecit. Transiit ad *impuritatum differentias in primis viis*, atque demum progressus est ad *vitia communia partium solidarum*, ad *vitia massae sanguinae in vniuersum*, ad *vitia partium fluidarum*, quae ab initio difficulter cognosci possunt, atque in cacochymiam transmigrant, ad *vitia communia lymphae*. Pyretologiam deinde sumsit sibi tractandam, et quidem primo *de febre in vniuersum* egit, vbi symptomata communia febrium sub censum vocauit, quibus subiunxit signa prognostica omnium morborum et inprimis febrium, et tandem quae circa regimen in febribus notanda sunt adiecit. Quum autem febrium familia admodum magna sit, et numerosissima earundem soboles, eas in classes digessit suas, vnde
- p. 74. *de febribus intermittentibus* sigillatim et seorsim
- p. 85. *de febribus mixtis* egit, quae typum suum vel absque omni duplicatione vel cum duplicatione irregulari seruant, et quae ad febrem intestinalem et synochum putridam benignam sese reducere sinunt. Diuersae harum species iusto ordine hic propositae sunt. Excipiunt haec variolae ac morbilli, et malignae febres, sub quibus synochum putridam malignam, febrem hecticam,
- phthisin

phthisin nervosam atque marasimum comprehendit. p. 133.
 His absolutis in uniuersum considerauit obstructions, p. 137.
 congestiones autem catarrhales primum occupant lo-
 cum, quibus subiunctae sunt congestiones rheumaticae in p. 146.
 uniuersum, quibuscum magnam habet affinitatem ar-
 thritis ac podagra. Transiit ad obstructions glan- p. 158.
 dularum earundemque intumescencias, quorsum etiam
 quorundam viscerum obstructions retulit. Dein p. 172.
 de ictero differuit. Hypochondriacum malum rite p. 177.
 descripsit. Amplissimum autem commentarium de p. 181.
 inflammationibus conscripsit, qua quidem in descri-
 ptione ita est versatus, vt de inflammationibus in
 uniuersum, ac demum de inflammationibus aequae
 internis ac externis, quorsum etiam inflammationes
 spuriae pertinent, verba faceret. Accessit postea p. 241.
 ad emphysemata, vbi primum de emphysemate pro-
 prie sic dicto, secundo autem loco de tympanitide
 praecepit. Varia ordematum, hydropisque genera p. 245.
 speciesque accuratori subiecit examini. Excipiunt p. 275.
 hos morbos conuulsiui motus, et spastici ac paralytici
 morbi. Probe autem distinxit spasmus in genera,
 ac spastica symptomata externa et interna. Abso- p. 277.
 lutis his recensuit soporosos ac apoplecticos insultus,
 et dein in specie in diuersas paralysicos species actu-
 rarius inquisiuit. Pergit commemorare haemorrha- p. 285.
 gas in uniuersum, vna cum variis earundem specie- p. 292.
 bus. Inprimis autem omnem meretur attentionem p. 305.
 doctrina de venenis, quam ita proposuit, vt nihil scitu
 cognituque dignum etiam quoad minimas circum-
 stantias praetermissum sit. De submersis eorumdem- p. 314.
 que in vitam reuocatione utilissima prodidit praece-
 pta. Morborum autem cutaneorum longum conte- p. 316.
 xuit catalogum, quibus etiam morbum pedicularem
 accenset. Quanam deinceps vulnerum, perionum
 ac ulcerum ratio sit, et quomodo in iis persanandis
 sit versandum omni fide ac dexteritate tradidit. Iam p. 332.
 partium

- partium singularum corporis humani adgressus est
p. 345. morbos, initium faciendo a *morbis capitis*. Si-
p. 359. gillatim vero hisce rite pertractatis *oculorum morbos*
potiores, nam omnes commemorare non potuit ob
eorum nimiam copiam, descripsit, quibus statim
p. 364. adiecit *morbos narium*. In confinio ipsarum *morbos*
p. 371. *oris ac aurium* perlustravit. Descendit ad pectus,
p. 393. ac *aegritudines* illud infestantes et *incommoda*, quibus
p. 397. *cor affligitur* descripsit. Inde oratio progressa est ad
morbos ventriculi et intestinorum, variae colicarum
p. 429. species dilucidius explicatae sunt. *Haemorrhoides*
p. 437. secundum diuersa symptomata expositae sunt. Ver-
p. 445. *miculorum* variae species sunt recensitae, atque tan-
p. 459. dem de *morbis urethrae* egit. Quia autem *morbi*
infantum praecipuam curam requirunt, et ingenium
medici interdum admodum exercent, fusius de iis
tractauit. Ne autem in hac vberissima morborum
recensione quidam desiderentur, qui curam pro-
p. 469. fus singularem exigere videntur, *morbos muliebres* in
p. 480. *uniuersum* proposuit, et deinceps ad *morbos graui-*
darum transit. Exactius autem de *lue venerea* ser-
p. 493. mocinatus est. Et de *masturbatione* aliisque vitis
p. 525. *huic propius accedentibus* inprimis penes sexum fe-
quiores verba fecit. Cum autem omnibus mor-
bis ex duplici fonte, diaetetico nempe ac pharmaceu-
p. 529. tico, sit medela afferenda *diaetam* sanorum, infirmo-
rum, conualecentium, et reliquas *diaetae* species
secundum varia *incommoda* in corpore latentia prae-
p. 546. scripsit. Coronidis loco accessit *relatio de praec-*
ptis pharmacopoeo exhibitis, *una cum supplementis*;
concernunt autem ea et ponderum, mensurarum
que rationem, et doses ex aetatis, sexus, aliarum
p. 549. que circumstantiarum ratione exhibendas. Prae-
scripta autem una cum supplementis ad pharmacopoeos
pertinentia viam ac rationem ostendunt qua medica-
menta sint ad praescriptos vsus praeparanda. Ipsae
formulae

formulae et latine et germanice conscriptae sunt, ut omnibus hac ratione consulatur. In usum autem patrum familias *de apothecis sic dictis domesticis* egit, atque *de medicamentis in illis asseruandis*, eo p. 683. *rumdemque viribus ac legitimo usu*. Tandem ad calcem adiecta est Cl. MORELLI Pharmacopoei Ber- nensis relatio *de apothecis domesticis ac peregrina* p. 701. toriis cum praefatione nostri auctoris. Portatiles haecce apothecae triplici modo sunt formatae, quarum tamen descriptionem hic non adijcimus, et ita accommodatae, ut ex iis omnia tanquam ex largo penu pharmaceutico peti queant, de quibus auctor Cl. in suo libro egit. Peregrinantibus tales apothecae admodum proficuae sunt, atque curauit Pharmacopoeus, ut non nimio veneant pretio. Classes medicamentorum simul adiectae sunt, atque omnia bene ordinata. De utilitate ac praestantia huius libri nihil amplius addimus quam hoc, quod non tantum unicuique patrifamiliae, atque omnibus qui medico destituti sunt ac praepremis ruri viuunt, sit utilissimus, sed etiam iunioribus medicis et chirurgis admodum proficuus, qui illum nocturna diurnaque terere possunt manu, atque inde non tantum doctrinae suae qualiscunque maiora capere incrementa, sed etiam in persanandis morbis aduersus multos errores sese munitos tutosque praestare queunt. Exercitati quoque medici ac chirurgi aequè in hoc libro multa inuenient, quibus animus mirifice pascitur, et quae in communem sunt conuertenda usum, quaeque hic quasi in centro sunt collecta, quae in aliis operibus dispersa sunt.

XIV.

SAM. GOTTLIEB GMELINS *Reise durch Rußland zur Untersuchung der drey Naturreiche, vierter Theil, nebst*

*nebst dem Leben des Verfassers, St. Petersburg,
gedruckt bey der kais. Academie der Wissenschaften
1784. 4. 218 S. c. f.*

h. e.

SAM. THEOPHILIGMELINI iter per Russiam trium
naturae regnorum gratia institutum, Pars IV.

- O**pus illud posthumum ex schedis manu exaratis, quae ex captiuitate Cl. auctoris saluas obtinuerat CL. GULDENSTAEDT atque mundauerat, tandem post fata GULDENSTAEDTII a Cl. PALLAS manibus obstetriciis protractum est in lucem, cui insimul vitam auctoris praefixit, quae vtique digna est, vt
- p. 2. etiam hic legatur. Natus est anno huius seculi 45. d. 23 Iunii Tubingae patrē Doctore medico ac pharmacopoeo. In scholis Tubingensibus eruditus ac ciuibus academicis ob ingenii excellentiam praemature adscriptus est, atque cum ageret annum vnde-
- p. 3. gesimum a. 64. doctoris ornatus est honoribus. Breui post Belgium secessit, et Lugdani Batauorum, ALBINI, GAVBII et ROYEN scholas frequentauit, et PALLASIO vsus est familiariter, qui ei admodum ob botanices ac vniuersae historiae naturalis studium fauit. A. 1765 relicto Lugduno Batauorum se Hagas Comitum contulit, vbi a PALLASIO humanissime exceptus est hospitio. Ob rerum oeconomiarum angustias vix ipsi in mentem venit chirurgi nautici in Indiam orientalem nauigantium officio defungi, qua quidem occasione simul desideriis suis inuentionum in historia naturali faciendarum satisfactum sperabat. Attamen expectando e patria vitae subsidia Brielae ad Mosam medicinam exercere coepit. Post aliquam ibidem moram nauem conscendit atque minora itinera ad ripas Seelandiae suscepit, ibi in colligendis plantis multus fuit, praeprimis vero succos sibi comparauit studiosissime quamplurimos,

mos, atque ope traditae sibi a Cl. PALLASIO factae
 collectionis cum eiusdem obseruationibus primas hi-
 storiae fucorum lineas duxit. Sed praeter omnem
 spem per Bruxellas, Lutetias Parisiorum adiit, et ita
 cum ADANSONIO familiariter vixit, adeo vt eius or-
 dini plantarum perpetue subscriberet. De eius re-
 ditibus in patriam tempore nihil certi definiri potest.
 Cum autem a. 1766 imperialis Academia Petropo- P. 5.
 litana reuiuisceret, etiam Noster eiusdem socius et
 quidem classis physicae factus adiecto stipendio annuo
 300 rubellorum et erogata simul pecunia ad sumtus
 itineris impendenda Igitur ineunte vere 1767. Tu-
 lina relicta Berolinum primo salutauit, atque per
 Pomeraniam et Borussia in Russiam profectus est.
 Petropoli per annum commoratus est, atque fucor. p. 6.
 um historiam digessit ac typis 1768 adaptauit.
 Quasdam commentationes historiae Acad. Imp. Pe-
 tropolitanae insertas tunc elaborauit, atque florum
 sibiricae reliquias in ordinem redegit. Occasione p. 7.
 transitus Veneris per solem iussu Imperatricis Astro-
 nomi et physici ad itinera suscipienda excitati sunt.
 MELINVS igitur australes, PALLASIUS orientales
 imperii regiones peragraré constituerunt, vnde a
 1768 die 23. Iunii admissi antea ad manus osculatio-
 nem Imperatricis sese ad iter accinxerunt. In mon-
 tibus regionibus Waldaisensibus disquisiuit strata li-
 thantracum, et ad oeconomica Petropolitanam socie-
 tatem, praemii propositi 1000 rubellorum consequen-
 tigratia misit. Die 15. Aug. super Tweram Moscauiam p. 8.
 salutauit, die 1. Oct. accessit per Tulam Worone-
 schium, vbi per hiemem cum morbo conflictatus est.
 Interim tamen a duce Carolo Wirtembergico in eum
 professio Botanica Tubingensis collata est, hac sub
 conditione, vt sibi liceret susceptum iter in Imperio
 Russico finire. Veris tempore 1769 Woroneschii
 cum GULDENSTADTIO familiariter vixit, et cum eo
 de

- de itinere prosequendo consilia iniit, ac ab ipso socium itineris Cl. HABLIZL accepit, qui multum ipsi profuit. Aestatis tempore Tserkaskum adiit, sed ob pericula deterritus per Asofum ad confinia Terekki sese non contulit, sed relicto Tserkasko Astrachanum salutavit ibique per hiemem mansit. De nouo ibi cum GÜLDENSTAEDTIO congressus est, atque Noster Persiam, GÜLDENSTAEDTIVS regiones Caucasi annuente Academia peragraré constituerunt. Die 9 Iun. 1770 Noster conscendit nauim actuariam minorem et boreales ac occidentales oras maris Caspici vsque ad Derbentum peruagauit, ubi naue relicta Backuam migravit Fontium naphtha repletorum describendorum gratia, Schamachium, Sallian et Enzellium visitauit 1771. mense Febuario Raesch-tum venit et in eius metropoli a Hedaet Chano, cuius ditioni subiectum est humanissime exceptus, dein Massanderanum secessit ad Balfruschum et Astrabad. Sed hanc posteriorem urbem ob tumultus intrare non potuit, ideoque Balfruschum rediit. Ibi delin-eator ipsius BORISSOT febre putrida extinctus, qui et Noster affectus est, qui praeterea pro speculatore habitus a Chano est ac ad mensem vsque Nouem-
p. 11. brem detentus, quo demum Enzellium salutavit d. 10 Febr. 1772 oram borealem Nicfabadensem trans-uectus tandem Astrachanum multis periculis super-ratis attigit. Hac aestate loca vastuosa et plana ad Wolgam inferiorem, aequae ac Cumana videre sibi fumpserat, quare ad coloniam Sareptam accessit, ibi-que cum ANNA DE CHAPAZEAY matrimonium in-
p. 12. iit. D. 11. Septbr. per Cumana loca plana profes-tus ad Terek quam profectionem d. 23. Octb. finit. Paulo post consilium de traiciendo mari Caspico iniit ad oras orientales Truchmenias et regionem Masan-deran, quod quidem consilium ipsi PALLASIUS ibi-
p. 13. dem accedens, dissuasit, sed frustra. D. 25. Iun. nauem

nauem conscendit, postquam Astrachani testamen-
tum suum deposuerat, in quo omnes opes in Russia
comparatas viduae legauit. Orientalem oram pro-
sequutus est ab initio, atque naue relicta terram fir-
mam perquisiuit, neque malo quodam a Truchme-
niis est affectus. D. 1. Sept. Astrabatum attigit, et
tandem Astrachanum rediit. Ibi cum focero suo
de itinere Kisliarensi deliberauit, vbi ille eundem
visitare voluit, d. 12. Noubr. itaque se huic itineri
accinxit, et per tot discrimina rerum denique d. 23.
Decembris ad Bakuam accessit. d. 15 Ian. 1774. ad
Derbentum suam direxit viam, ibique aduenit d. 20.
eiusdem. Hic a quibusdam Russis, quorum mer-
ces FETH ALI CHAN sibi vindicauerat, rogatus, vt
pro ipsis intercederet, cum autem acrius instaret
precibus suis iussus est eodem die ex vrbe discedere.
Cum igitur Kisliarium reuersus est, ibi suae capti-
uitati hac ratione occurrit, quae haud dubie instigante
FETHALI CHAN facta fuerat. Magna incommoda ibi
perpeffus est, neque vestes neque lintea transmutare
poterat, carceri loco fenestrarum foraminibus prae-
dito inclusus ex aqua, pane, et pulte miliaceo viuere
coactus, et si exire liceret a custodibus semper comi-
tabatur. Haec tantummodo ipsi concessa sunt, vt co-
mites penes ipsum manerent, neque is schedis suis et
delineationibus priuaretur, atque litteras scribere
posset. Mense interim Aprili per MICHAILOFIVM
studiosum aequae ac comitem suum de libertatis suae
vindicatione sollicitauit VSMEXVM qui tamen eum
dem ob fugae suspicionem ad Medschillis pagum in
carcer firmitus conicere iussit. Tres autem potissi-
mum erant conditiones, sub quibus euadere posset,
1) vt principi Andreewiensi permitteretur foedus
aduersus Schamchalum ineundum, 2) vt clanculum
Noster abduceretur, aut 3) vi adhibita liberaretur.
Academia Petropolitana et imprimis Comes WLA-

P. 15.

P. 17.

p. 18. DIMIR ORLOFIVS de liberando GMEELINO multa tentarunt. Igitur Principes Tatarici cum manu armata ad Vsmeyum huius rei causa ablegati sunt, et simile praestare potuisset princeps Andreewius TEMIR, sed incassum, neque prudentiae erat durioribus remediis uti. Sed Noster ob labefactatas animi et corporis vires medio Iunio dysenteria correptus est, qua d. 27. Iun. Achtmetkentii in carcere placide exspiravit. Comites Nostri protinus e captiuitate dimissi sunt, et non tantum ipsis concessum eundem humare, sed etiam eius schedas secum fumere. Scripta eius sunt: 1. Diss. inaug. de analepticiis quibusdam nobilioribus, Cinnamomo, aniso stellato, et asa foetida. Tubing. 1763.

p. 21. 4. 2. Ein Aufsatz, über das Rhinoceros mit 2 Hörnern, in Scriptis Soc. Harleimensis 1765. 3. quaedam additamenta ad Florae Sibiricae P. III. et IV. 4. Observationes et descriptiones botanicae in Nou. Comm. Petrop. T. XII. a. 1767. 5. de proprietatibus plantarum e charactere botanico cognoscendis. Eod. Tom. 6. de glacie Marinae Ruthenica. Eod. Tom. 7. de Capra Saiga et Erinaceo aurito. Tom. XIV. P. I. 8. de lychnantho volubili et Limnanthemum peltato, nouis plantarum generibus. Eod. Tom. 9. variorum auium expositio. Tom. XV. 10. Historia fucorum iconibus illustrata, Petrop. 1768. 4. 11. Reise durch Russland zur Untersuchung der 3 Naturreiche Petrop. 4. P. I. 1770. P. II. 1774. P. III. 1774. Plura praeterea botanici argumenti inter schedas eius reperta cum Flora Caucasica GULDENSTAEDEII per PALLASIUM prodibunt.

In Itinerario ipso describitur iter ab Astrachano ad Zarizyn susceptum, dein per Cumana loca inculsa super Mosdok; item iter Persicum secundum, a. 1772 vsque ad veris tempus 1774. Excerpimus iam ea paucis, quae ad nostrum potissimum pertinent consilium. Nuda tamen nomina animalium, plantarum quo

minime curabimus, sed tantummodo descriptio-
 Notari autem meretur officina nitro coquen- p. 5.
 adaptata in oppido Selitrenoi Gorodok, i. e.
 oppidulo nitrario, sed ipsa officina admodum negli-
 gitur. Sal culinare, nitrum, sal mirabile Glauberi et
 aliarum coniunctim reperiuntur, unde forte ad aci-
 dum vniuersale varie modificatum colligere liceret.
 Anabases aphyllae ratione aetatis circa Ma- p. 23.
 schium reperiuntur, furculi in iuuenili aetate vi-
 des, laeues ac simplices sunt, in adultiore aetate
 abri fiunt pluribus furculis praediti, in quibus flo-
 es, quorum in superficie circulares sunt incisurae,
 dii vero efficiunt decurtatos furculos imbricatim
 roliferos. Decocto Donici Kosaci tanquam emetico
 untur, apud Astrachanos ad venena refertur. In p. 37.
 tero duae species sunt gossypii, prima ex arbore, al-
 ra ex gossypio herbaceo L. prouenit, solum pingue
 am arena mixtum amant, atque viride florent ae-
 te sicca. Floribus pluuia admodum aduersa est.
 llosa altissima radice lignosa simplex, furculi ere p. 47.
 li et expansi, flores rotundi, glabri, stamina fla-
 a. Tetrao Caspius magnitudine anseris, rostrum p. 67.
 luaceo, naribus verruciformibus, orbita et tempo-
 ribus nudis ac flauis, oculis nigris, cruribus flauis
 enniss ac calcaneis destitutis, digitis 4 flauis et vngu-
 ius nigris, color auis cincereus rubris maculis
 inctus. Alarum pennae in extremitatibus albae. Cy p. 133.
 rimus Bulatmai, Caput cathetoplateum, oblongum
 d frontem aliquantisper depressum, superne fu-
 rum, inferne album; maxilla inferiore multo bre-
 iore, macula oblonga alba ad apicem maxillae su-
 perioris. Rictus oris oblongo rotundus cirrhis qua-
 tor munitus. Nares duobus foraminibus ad basin
 nostri sitis, subrotundis, iris aureo argenteoque
 colore mixta, pupilla nigra. Oculi non adeo magni
 d latera capitis siti. Opercula branchiarum fusco

argenteoque colore mixta. Laminae oculis proxima auro eleganter resplendent. Figura corporis externa est, ac in Cyprino Kutuma. Totum corpus superius chalybeum quidem, sed aureus color ubique emicat. Pectus; abdomen, et reliquum corpus inferius ex argenteo colore in aurum vergit, imprimis versus caudam. Squamae mediocres, semicirculares, distantes, imbricatim sitae. Linea lateralis recta ventri propior. Pinnae pectorales basi gryseae, apice rubentes, radiorum 19. quorum primus robustior extus nigricans, indiuisus, caeteri vero omnes in apice ramosi. Pinnae ventrales basi albae, apice rubrae radiorum 9. quorum imus reliquis robustior et indiuisus, caeteri vero omnes apice radiati. Pinna ani rubra, basi albescens, ossiculorum 8 quorum imum indiuisum, secundum et tertium omnium maxima, et vt reliqua in summo ramosa. Pinna dorso vnica e fusco nigricans radiorum 10. quorum imus minimus, secundus omnium maximus et robustior, imus et secundus indiuisi, reliqui in summo ramosi. Cauda bifurca e fusco rubescens ossiculorum 21. quorum vtrunque extrema exigua, indiuisa, reliqua vero apice ramosa. Vesica aerea oblonga, teres, longitudine spithamaea, medio quasi filo constricta. Dentes et branchiae se vt in congeneribus habent. Hanc descriptionem in acceptis referimus Cl. HABLIZL, qui et de anate Cygno L. obseruauit eum et rostri et corporis colorem pro aetatis ratione mutare. Eodem modo is descripsit *Columbum Caspicum*, cuius magnitudo columbae, rostrum plumbeum pollicare. Caput et reliquum corpus supra fusco nigricat. Gula et genae lateraque colli superioris alba; collum inferius gryseum. Pectus, abdomen et venter albo-argentea. Alae complicatae ad vropygium protensae. Vropygium infimum albo nigroque variegatum. Remiges a prima

ma ad sextam immaculatae fuscae, a sexta ad decimam candidae, vno latere fusco maculatae, a decima vero ad vigesimam primam vsque immaculatae, candidae. Fe-
 trices alarum fuscae. Pedes et digiti interius cinereo
 viridescentes, exterius fusco nigricantes. Oculorum
 irides, vt et palpebrae rubrae. De carne acipenseris et p. 140.
 Percae luciopercae dissecta et loco obscuro reposita
 obseruauit, quod luceat, quod tamen de nullo alio Ca-
 spici maris pisce adnotauit. Vidit quoque rattum p. 147.
 siluestrem quoad omnia fere domestico similem, prae-
 ter album abdomen, et pilos longiores. Prope p. 167.
 Schurdascht inuenit *Centauream procumbentem* a
 LINNEO non descriptam, quae huius est naturae:
 Radix perennis, lignosa, simplex extus fusca, intus
 alba, perpendiculariter in terram descendit. Caules
 ex ea plurimi, procumbentes, ramosi, quadranguli
 alboque tomento per omnem sui longitudinem ob-
 ducti in palmarem, semipedalem et interdum do-
 drantalem altitudinem excrescunt. Folia radicalia
 in fasciculum collecta, simpliciter cum impari pin-
 nata, pinnulis alternis integris, lanceolatis, sessili-
 bus, vtrinque alba lanugine obtektis, extrema reli-
 quis productiore et latiore. Caulina alternatim dis-
 posita, sessilia, inferiora etiam pinnata, minori
 tantum quam radicalia pinnarum numero conflata,
 caeterum dissimillima, superiora ternata, extimo fo-
 liolo productiore, summa simplicia ovato lanceo-
 lata, sessilia, vtrinque tomentosa. Rami e folio-
 rum alis egredientes iisdem foliis ac caulis vestiti
 sunt. Flores in terminatione caulium ramorumque,
 solitarii, sessiles, purpurei. Calyx oblongo globo-
 sus, squamis ovatis membrana circumdatis, scario-
 sis. Puluerem quoque penes Persas aduersus puli p. 168.
 ces detexit ex aridis chrysanthemi inodori foliis con-
 fectum. Descripsit *parum alpinum* quoad magnitu- p. 171.
 dinem caudatum aequantem, *mutem alpinum* conue- p. 172.

- p. 173. nientem cum mure domestico longioribus pilis, *geranium montanum*, *sturnum montanum* alaudae quoad
- p. 176. magnitudinem similem, *Centayream moschum* m. lanugine alba obducta, cum impari pinnata, parium 3 et 4, pinnulis alternis, sessilibus, oblongo linearibus, obtusis integerrimis. Calyx oblongus, imbricatus, squamis ouato lanceolatis membranaceis,
- p. 181. laeuibus, inermibus. Sic quoque delineauit *Gnaphalium uniflorum* m. *motacillam Samamificam* quoad
- p. 184. magnitudinem cum Suecica conuenientem, *Cramben Caspicam*. Cal. Perianthium monophyllum, oblongum superne in quatuor lacinias oblongas acutas, connuentes diuisum. Corolla tetrapetala cruciformia; petala oblonga patentia, vnguibus erectis longitudine calycis. Stam. Filamenta sex, duo breuiora, quatuor longiora, omnia integra; Antherae simplices. Pist. Germen ouato-oblongum. Stylus vnicus erectus, longitudine staminum maiorum. Stigma capitatum, integrum, crassiusculum. Glandulae nectariferae nullae. Peric. Bacca sicca, globosa, decidua, interne in medietate sua membranula tenuissima in duos lobulos diuisa. Sem. duo sub-
- p. 188. rotunda plana. Notatu digna est aceti sicci apud Gilanorum Alpium incolas praeparatio ad domesticos vsus ex sero lactis, illud nimirum in vase cupreo coquitur donec crassescat, colatur per linteam, et denuo coquitur ad substantiam fuluam vsque, atque deim siccatur in loco vmbroso. Frustula eius aceti dein decisa aqua calida et frigida soluantur ad vsus.

XV.

Nova physico - medica.

Descriptio nominum Academicorum Bononiensium.

Academici Bononienses alii Benedictini appellantur, alii simpliciores Academici: primis certum

nam statutumque est praemium singulos in annos,
cum ea tamen conditione, vt aliquid noui ad acade-
miam referant; caeteris liberum est id facere, cum
nullo praemio alliciantur.

Priorum nomina haec sunt:

IOHANNES ALDINI.

GERMANVS AZZOGVIDI.

IACOBVS BIANCANI.

GABRIEL BRVNELLI.

IOHANNES ANGELVS BRVNELLI.

SEBASTIANVS CANTERZANI.

Marchio GREGOR. PHILIPP. MA. CASALI.

GAJETANVS IATTORINI.

ALOYSIVS GALVANI.

CASPAR GENTILI.

ALOYSIVS LAGHI.

GASPAR LINGVERRI.

IOHANNES MARCHETTI.

Marchio IACOBVS MARESCOTTI.

PETRONIVS MATTEVCCI.

CAROLVS MONDINI.

GAJETANVS MONTI.

ALOYSIVS PALCANI.

VINCENTIVS POZZI.

FRANCISCVS SACCHETTI.

HIERONYMVS SALADINI.

IOSEPHVS VERATTI.

IOSEPHVS VOGLI.

GAJETANVS VTTINI.

Caeterorum haec nomina sunt:

Marchio FRANCISCVS ALBERGATI.

Comes PHILIPPVS ALDROVANDI.

PETRVS ALDROVANDI.

MARCHIO IOSEPH ANGELELLI.

Marchio IOSEPH SANZI.

Pater Magister PHILIPPVS BECCHETTI.

Marchio ALOYSIVS BEVILACQVA.
Magnus Prior FRANCISCVS MAR. BOCCADIN
FERRO.
Cardinalis LVDOVISI IGNATIVS BONCOMPANI
MALVEZZI Comes ALPHONSVS BONFIOLI.
ALEXANDER BONZI.
Marchio ANTONIVS BOVIO.
LEOPOLDVS MARCVS ANTON. CALDANI,
PETRONIVS CALDANI.
Comes FEDERICVS CASALI,
MICHAEL CHIESA,
IVLIVS CAESAR CINGARI,
PETRONIVS COLLIUA,
PIVS IANTONI.
Comes IOHANNES CANTVZZI.
CAMILLVS GALVANI.
Cardinalis ANDREAS GIOANETTI.
Comes VLYSSES GOZZADINI.
Comes FRANCISCVS GRAFFI.
Comes IOHANNES BAPTISTA GRAFFI.
IOHANNES BAPTISTA GVGLIELMINI.
Comes ALAMANVS ISOLANI.
D. IOHANNES Princeps LAMBERTINI.
PERIVS LANDI.
ANTONIVS MAGNANI.
Marchio FLORIANVS PRAESVL MALVEZZI,
Marchio PYRISBVY MALVEZZI.
FERDINANDVS MARCHESINI.
Comes CAROLVS MARSIGLI.
IOHANNES PETRVS MOLINELLI,
IOSEPHVS MORESCHI.
IOHANNES ANTONIVS PEDIVILLA,
POMPEIVS PELLEGRINI.
Comes CAROLVS PEPOLI.
Comes PROSPER RANVZZI.
BARTHOLOMAEVS RIVIERA,

TARSITIVS RIVIERA.

CAROLVS RVSONI.

Comes LVDOVICVS SAVIOLI.

DOMINICVS SPARGI.

PERVIVS Praeful TIOLI.

PAVLLVS VERATTI.

Marchio DAVIAR IOSEPH.

MARCVS ANTONIVS VOGLI.

PETRONIVS ZECCHINI.

Academia Francogallica Parisiensis d. 25 Augusti
a. c. in praemiis distribuendis hunc servavit ordinem:
Cl. D. STRACK, Moguntiacus, medicus et Cl. D.
DVRANDE, Divionensis ob argumentum ex medicina
practica, Cl. D. MARCHANT ad S. Ioh. ob materiae
medicae quaestionem solutam, et ob eandem Cl.
D'ANGELY praemio ornatus est. Cl. VILLARS au-
tem ob explicationem causarum topicarum struma-
rum praemium retulit. Topographiarum autem
exhibitarum gratia primo praemio Cl. BONHOMME,
Auenionensis, secundo, Cl. ANGLADA P. med. Per-
pinian. tertio Cl. D. RYMEL condecorati sunt. Ob
chirurgicas autem Quaestiones praemiis fuere insi-
gniti, Cl. MARSCHAL, chirurgus Xenodochii Ar-
gentini, Cl. DESGRANGES, Lugdunensis, Cl. DI-
DELOT, in Castro Romerici, et Cl. CHABROL, Ma-
ceriae.

Societas regia medica Parisiensis praemium di-
catum commentationi de cannabi *) adjudicavit Cl.
SALVA CAMPILLO, Barcellonensi, alterum prae-
mium monetae aureae cessit Cl. VILLERMOTZ, Lug-
dunensi. Desiderat tamen plures commentationes
ab eruditis viris super hoc argumento. Ob Quaestio-
nem autem, *num dentur vere morbi haereditarii, quinam
pro talibus habendi sint, quomodo remediis eorundem pro-*
gressus

Zz 5

*) V. Comm. nost. Vol. XXX. p. 182.

gressus fit inhibendus, et quomodo in uniuersum sint sanandi Cl. RAPHAELI GEILEI, Vindobonensi, adiudicatum est praemium isque simul familiaris per litteras societatis renunciatus est. Proposita autem denuo est haec Quaestio et promissum praemium 800 librarum. Commentationes ante Calendas Maias ex more recepto ad societatem sunt mittendae. Eadem Societas regia medica Parisina de nouo quaestionem d. 15 Febr. 1785 propositam inquirendam proposuit, cum commentationes ad illam desiderii ipsius minime responderent, atque praemium 1200 librarum in confessu tempore quadagesimali 1790 habendo illi adiudicare decreuit commentationi, in qua accurate *determinantur ex institutis examinibus ac experimentis quales sint proprietates physicae ac chymicae lactis muliebris, vaccini, caprilli, asinini, ouilli et iumentorum.* Rogat autem humanissime, ut quae de hoc argumento ab aliquot abhinc annis scripta sunt, perlustrentur ab auctoribus, antequam sese ad scribendum accingant, et si tantummodo quaedam supra commemoratorum lactis generum dilucide exposita fuerint, se praemio ornaturam esse talem commentationem promittit. Exhibendae autem sunt ipsi ante calendas Decembr. 1789. commentationes. Aliud praemium 600 librarum in eodem confessu 1790 sub iisdem conditionibus solutioni huius dicatum est quaestionis: *Determinandum, quibusnam exutoriis in curatione morborum, in quibus illa adhiberi debent, sit utendum?* indicendi autem sunt 1) casus in quibus vnum sit praefendum alteri, et 2) in quibus sint applicanda vel in admodum magna distantia loci in quo sedes morbi est, vel in partibus maxime vicinis, vel in loco ipso, ubi dolores percipiuntur.

Eadem,

Eadem societas admodum laudauit d. 12. Febr. commentationem Cl. KORTVMI, med. pract. Tremoniensis *serophulas* concernentem, eandemque prelo submittere constituit.

Quum academia scient. litterarum ac artt. Lugdunensis iam anno 1771. praemia duabus commentationibus *de coriis ope artis durandis* adsignauerat, eandem denuo hanc ob causam proponendam censuit pro anno 1789, quo ingenia perficiendarum artium causa ad disquisitionem vltiorem huius quaestionis excitarentur. Sic autem concepta est quaestio: *Remedium est indicandum, quo coria ita sint praeparanda, ne aqua per illa permeet, hac tamen sub conditione, ne eius firmitas ac flexilitas vlllo modo mutetur, aut pretium augeatur.* Indicandae sunt diuersae praeparationes pellium ac corii. Theoriae breues et dilucidae sunt praemittendae, et his experimenta repetita adiungenda. Praemium est moneta aurea 300 libr. Festo Ludouici 1789 distribuendum. Ante Kal. commentationes sunt exhibendae. Sic quoque aliud 1200 libr. praemium proposuit concernens quaestionem: *Num detectio Americae generi humano fuerit proficua aut noxia? Si est proficua, quibus remediis illa commoda sunt conseruanda et augenda? Si est noxia, quibus remediis illa damna sunt auertenda?*

Societas medica Londinensis a. 1773. fundata quaestionem propositam *de efficacia variorum aeris specierum in corpus humanum in sano ac aegro statu*, de nouo disquisitionibus eruditorum exposuit viro- rum, quia in omnibus hucusque ipsi traditis commentationibus effectus aeris admosphaerici quoad diuersas eiusdem rationes et coeli plagas vel plane praeteriti ac prorsus neglecti sunt, ideoque praemium monetae aureae Fothergilliae nulli potuit adiudicari: Octauo autem Maii 1789 commentationi

tionem quae ex asse satisfecit voluntati illud praemium concedere constituit. Alia autem quaestio pro anno 1789 haec est: *quibus rebus incrementa et progressus contagii accelerari, cohiberi, aut iisdem penitus praecaveri possit.* Pro anno autem 1790 destinatum est illud praemium optimaee commentationi super *morbis cutaneis.* Cl. autem FALCONET praemio ornatus est, ob quaestionis solutionem: *Quinam morbi possunt leuari aut mitigari excitanda proprios affectus aut passiones animi.* Nuper quoque eadem societas commentariorum suorum primum edidit Volumen.

Academia scientiar. Inscr. et artt. Tolosatiensis pro anno 1790 Quaestionem proposuit: *quinam sint effectus acidi phosphorei in oeconomiam animale?* Praemium est 500 libr. et commentationes ad Cl. CASTILHON, Acad. Secret. pridie Februar. 1790 sunt mittendae.

Societas Gottingensis Scient. cupit ut inquiratur: *num per aerem artificialem vegetatio plantarum queat promoueri? Perinde autem est, an id fiat ope perfusionum, aut si per atmosphaeram id efficiatur.* Experimentis autem omnia sunt probanda.

Societas agriculturae Paris. ex auctoritate regia d. 25. Iunii iura academiae adepta est.

Facultas medica Parisina, inquirere praecipit hoc problema, *unde calculus originem ducat, num ex corrupta urinae mixtione?* Ex experimentis declarandum, cui mixtioni urinae ille effectus sit tribuendus, ac regulae exinde deducendae et ad praecavendum et ad sanandum istud malum.

A Cl. PETIT, D. M. Par. Fac. med. Dec. ex donatione facultati medicae liberaliter data, duae Professiones fundatae sunt, anatomiae cum pensione 2000 librarum et chirurgiae cum pensione 1500 librarum,

sum

eum in finem vt lectiones Francogallicae publicae habeantur memoriter absque omnibus adiuventis scriptis in schedam coniectis, Commendauit autem Cl. LECLERC anatomiae et Cl. COWISART DESMAREST chirurgiae causa, qui et ab ipso ordine medicorum electi sunt. Gratitude ergo moneta ab ordine med. cusa est, quarum vna ex auro Cl. PETITO, reliquae ex argento fociis singulis sunt datae. Moneta exhibet Cl. PETITI imaginem cum epigraphè: *Lectiones publicae Gallico idiomate de anatomia et chirurgia in scholis medicorum Parisiensium ex liberalitate Cl. M. A. Petit. 1787.*

Cl. GIAMBAT ab oeconomica Societate Florentina praemio secundario ob comm. de fermentatione vinosa est exhilaratus.

Leopolis, metropolis Russiae rubrae, medicos suos iussit exulare, num artem damnans, aut professores, non liquet, sustulit enim facultatem medicam penitus, atque lege cautum est, vt omnes dimitterentur professores.

Cl. CAPVANO vacatio a laboribus concessa cum stipendio 400 imperialium Cl. MARHERI ibidem cum stipendio 1200 imperial. Cl. SEDEI Vindobonam secessit in pace. Cl. SCHIVRECK et HACQVET P. P. Chemiae et historiae naturalis suis professionibus fungi per annum concessum est. Quae autem fata erunt Professoris artis veterinariae, P. chirurgiae ac professoris elapsi vnus anni tempus docebit.

Societas rei agrariae et bonarum artium Carniensis ex decreto aulico publica esse desiit ac transfigurata est in priuatam.

Potentissimus rex Borussiae aedificium Berolini exstructum liberaliter societati Berolinensi Naturae Curiosorum donauit, quod in fronte hanc habet epigra-

epigraphen: FRIDERICVS GVILIELMVS NATVRAE
SCRVTATORIBVS.

Nouum theatrum anatomicum Wirceburgi ad
Nosocomium Iulium d. 9 Iul. huius anni solenniter
oratione a CAR. CASP. SIEBOLDO Archiatro Wirce-
burg. Consil. aul. anat. chir. et art. obstetr. P. P. et
protechir. nosocomii Iulii inauguratum est.

Gratiosus medicorum ordo Vniuersitatis littera-
rum Giesensis post obitum Cl. BAYMERI ita est con-
stitutus, vt Cl. DIETZIVS, Consil. aul. in locum
BAYMERI succederet ceu Professor primarius, Cl.
MÜLLER et THOM secundum et tertium occuparent
locum, et Cl. SCHWABE quartam professionem ordina-
riam susciperet aequae ac munus physici prouincialis.

Cl. I. BAPT. VOGELMANN Phil. D. redux ex iti-
neribus Professor historiae naturalis Wirceburgen-
sis constitutus est.

Cl. SPANGENBERGIUS Cons. aul. archiatri ho-
noribus Ducis viduae Rostochii est insignitus.

Marchio Onoldinus Ser. in Cl. PELLETIER Con-
siliarii aulici, medicique ocularii honores contulit,
ipsique in Academia Eberhardina munus doctoris
priuati concessit.

In Vniuersitate litterarum Georgia Augusta Cl.
LICHTENBERGIUS, MEINERS, GMELINVS, BLV-
MENBACHIUS, AC SPITLERVS Consiliorum auli-
corum honoribus ornati sunt.

Ill. F. A. L. DE BYRGSDORF Regi Boruss. a con-
siliis intimioribus a societate oeconomica Cellenfi in-
ter socios eiusdem relatus est.

Cl. HARTMANN, consil. expeditionum curiae
Fisci Stutgardiae, ab Academia Imperiali Petropo-
litana inter membra honoraria accitus est. Inclau-
ruit ob scriptum de educandis equis ac mulis.

Cl. MARVM, Harlemensis, Sociis collegii medi-
ci Napeceiani est adscriptus.

Cl.

Cl. GRVNERVS ab Societate litteraria Vltraiectina, Harlemoni ac Roterodameni socius renunciatus est.

Cl. LVDWIG P. M. E. a societate naturae Curiosorum Berolinensi inter socios est receptus.

Cl. HEDWIG P. M. E. Lipf. a Londinenfi scientiarum societate sodalibus est adscriptus.

Mortui sunt:

D. XIV. Sept. Budiffae CHRIST. GOTTHOLD FELLER, Med. D. et Physicus Budiffinus anno aetatis 32. scr. 1. de vtero canino. 2. de enematribus et de nouo fumum inflandi modo. 3. de methodis suffusionem oculorum curandi a CASAMATA et SIMONE cultis 4. disp. inaug. de therapia per electrum. 5. descript. vasorum lacteorum et lymphaticorum.

D. XXVI. eiusd. Vindobonae CAROLVS DEMERTENS Eques S. R. I. anno aetatis 51. scr. 1) de vulnere pectoris complicato cum vulnere diaphragmatis et arteriae mesentericae inferioris Arg. 1758. 4. 2) obseruationes medicas.

Laudabile opus suscipere V. V. Cl. D. W. X. IANSEN, I. C. IONAS, I. H. ARNZ ac CREFELD consilium inierunt, edendi scilicet promptuarii, in quo de Scriptis medicis rebus in Belgio editis ratio redditur. Eo gratius tale institutum omnibus litterarum amicis esse debet, quo rarius ad nos relationes omnibus numeris absolutae de rebus nouis e Belgio perueniunt. Titulus erit: *Neues medicinisches Magazin der medicinischen Litteratur in Holland*. Officina libraria academica Marburgensis propterea, vt nomina sua profiteantur, omnes inuitat, qui sibi hoc comparare cupiant promptuarium.

Sub initium noui anni prodibit Francofurti ad Moenum in officina laegeria: *Allgemeines medicinisches Archiv oder Annalen für Aerzte, Wundärzte, Apotheker und denkende Leser aus allen Ständen*. Prodibit

dabit vnaquaque hebdomade scida, continens recensioni librorum medicorum, chirurgicorum, observationes, descriptiones morborum epidemicorum, instrumentorum, inuentiones, noua remedia, promotiones, biographias etc. Inuitantur omnes, qui illud desiderant, nomina subscribere in officina laegeria, pretium annuum est trium Imperialium. Editores autem sunt Cl. D. IOH. VAL. MÜLLER iun. et Cl. D. GE. FR. HOFFMANN. iun.

Cl. FRITZIVS Consil. et archiat. Comit. Stolberg. Wernig. benignas tandem aures prae-buit Bibliopolae petenti, vt librum scriberet ad vsus militares in gratiam medicorum, chirurgorumque qui nosocomia militaria curant. Lineas ipsius libri ducet ad ductum *le Medecine militaire pour le service par M. COLOMBIER CODE*, et nihil omittet, quod aliquo modo sanitati atque valetudini inferuire poterit. Titulus erit: *Allgemeines Handbuch für Aerzte und Wundärzte und die öconomischen Beamten, welche im Frieden und Kriege in den Lazarethen Deutschlands Kranke zu besorgen haben*. Prodi-bit autem quatuor tomis intra duorum annorum spatium.

XVI.

Continuatio indicis librorum physico-medicorum
qui anno 1784 prodierunt.

- D**e effectibus terrae motus in corpore humano, auct. VINC. MIGNANI. Bononiae. 8.
 Dictionnaire des Jardiniers, Ouvrage traduit de l'Anglois sur la huitieme edition de PHILIP MILLER. tom. I. à Paris.
 MINEROPHILI *Mineral-und Bergwerkslexicon*. Chemnitz. 8.
 Lettres de M. MITTIE la premiere à la Faculte médecine; la seconde au College de Chirurgie; la troisieme à l'Academie de Sciences en leur envoyant le Recueil des Pieces qu'il a publiés sur la maladie venerienne. à Paris.
 MONGEZ memoire sur des cignes qui chantent. à Par. 8.
 A Treatise on comparative anatomy. By A. MONRO. M. D. Lond. 12.
Bemerkungen über die Mittel, die Gesundheit der Soldaten zu erhalten und Feldlazarethe anzulegen. etc. In 2 Theilen verfaßt von E. MONRO. Altenburg. 8.

Disconts

- Discours de M. MONTGOLFIER (Paine) sur l'aerostat. Paris. 8.
 A Method of preventing or diminishing Pain in several Operations of Surgery. By I. MOORE. London. 4.
 MOROZZO Schreiben an Herrn Macquer über die Zerlegung der fixen Salpeterluft. Stendal. 8.
 Einleitung in die ökonomische und physikal. Bücherkunde und den damit verbundenen Wissensch. bis auf die neuesten Zeiten. Von M. I. MÜLLER. 2ten Bandes 2te Abtheil. Leipzig. 8.
 O. F. MÜLLER Zoologia Danica. Tom. 2dus. Lips. 8.
 D. I. V. MÜLLER von der Drüsenverhärtung, besonders der Brüste. Leipzig. 8.
 I. C. MÜLLER Erwas zur Erklärung der Lufmaschinen. Köln. 8.
 Apparatus medicaminum etc. Vol. III. auct. I. A. MYRRAY. Göttingae. 8.
 C. L. MYRSINNA Abhandl. von den Krankheiten der Schwangeren, Gebärenden, Sechswöchnerinnen, I. Band. Berl. 8.
 Traité théorique et pratique de la végétation, par M. MYSTELT. III. et IV. Paris et Rouen. 8.
 Description de la Machine électrique, négative et positive de M. NAIRNE, avec les details de ses applications à la Physique et principalement à la Médecine; traduite de l'Anglois par CAVI-LET DE VEAUMOREL. à Paris. 8.
 M. G. DE NEVFILLE diss. inaug. de indole morborum periodica ex labe qualicunque viscerum hypochondriacorum deriuanda. Götting. 4.
 E. A. NIGOLAI Fortsetzung der Pathol. oder Wissensch. von Krankheiten. 3ter und letzter Band. Halle. 8.
 Elementa pathologiae vniuersae, auctore D. ADAMO NIETZKY. Editio noua emendatio. Tom. I et II. Lausannae. 8.
 L'art des experiences ou Avis aux amateurs de la Physique sur le choix, la construction et l'usage des instrumens, sur la praeparation et l'emploi des drogues qui seruent avec experiences. par M. l'abbé NOLLET. 3 edit.
 D. D. NOOTNAGEL'S Handbueh für praktische Aerzte. 1sten Bandes 1ste Abtheil. Hamburg und Leipzig. 8.
 CHR. FR. NÜRNBERGER Progr. de chirurgia recentiorum absolutam vulnorum letalitem capitis praecipue non infringente. Witteberg. 4.
 Köblingerichtete Kriegs- und Friedensapotheke, von D. I. A. OEHMEN. Dresden. 8. 3 Ed.
 Betrachtungen über die Gährung und die dadurch erhaltene Producte und Edulle, von G. F. I. v. P. Halle. 8.
 Flora Rossica. Italia et auspiciis Catharinae II. edidit P. S. PALLAS. Tomi I. Pars I. Petropoli. fol.
 EVSD. nouae species quadrupedum cum glitium ordine, ed. 2. Erlang. 4.
 Dissertation sur les globes aerostatiques. par M. de PARCIEVX, Prof. de Physic. Paris. 8.
 P. A. PARIZECK kurzgefaßte Naturgeschichte Böhmens, Prag. 8.
 Nouvelle méthode de traiter les maladies qui attaquent l'articulation du coude et du genou. Par H. PARK. A Paris. 12.
 Recueil de diverses piéces choisies, où l'on traite de la physique etc. etc. Par M. PARROT. Tome 2de. Erlang. 8.
 Tratado medico-practico del Garotillo maligno ulcerado. Por DON IVAN ANTONIO PASQUAL Y RVBIO. Valencis. 4.
 Tom. XXX. Pars IV.

- I. G. PAVLITZKY** medic. pr. Beobachtungen, 1 Samml. Erf. 2.
 Observations and experiments for investigating the Chemical History of the tepid Springs of Buxton. By G. PEARSON M. D. 2.
A. I. PERNETY Versuch einer Physiognomonik, 1. Th. Drisd. 2. n. Kuss.
NARCISVS PEYRI de Febris ad tyrones. Madrid etc.
 Von der Nothwendigkeit, dem Nutzen und den glücklichen Folgen der in den churmainischen Ländern aufstehenden Bergwerk- und Schmelz-
 wissenschaften, durch I. F. von PFEIFER. Mainz.
PFINGSTEN der Psychologie und Phologie 2 Theile. Hof. 2.
EIVSD. Bibliothek ausländischer Chymisten, 4. und letzter Th. Nürnberg. 2.
IAC. HENR. PFROEPPER diss. de causis phthiseos pulmonalis. Ienae. 2.
 Mineral. Beobachtungen über das Gebirge des St. Gotthards, von **HERM. PINI**, aus dem Ital. übers. Schueberg. 2.
EIVSD. über den St. Gotthardsberg und seine umliegende Gegend; aus dem Ital. übers. Wien. 2. (zwey Uebersetzungen desselben Buchs.)
C. PISTOI vom Mechanismus, aus welchem die Luft und das Elementarfeuer sich zeigen. Gorba. 2.
D. I. L. PITSCHELS anatomische und chirurgische Anmerkungen. Nebst 5 K. Dresden. 2.
 Théorie du Mouvement et de la figure elliptique des Planètes, par **M. DE LA PLACE**. Paris. 4.
FRANCISC. PLACE diss. de vera diabetis causa in defectu assimilationis quaerenda. Gotting. 4.
I. I. PLENK bromatologia s. doctrina de esculentis et potulentis. Viennae. 2.
 Essai sur la possibilité d'une machine à oscillation croissante, par **M. BARBOT DU PLESSIS**. à Paris.
 Positiones chemico-medicae de aëre vitali, seu dephlogisticato, tanquam nouo sanitatis praesidio, ab auctore **ALEX. POVLLE**. Montpellier. 12.
 Traité des Dartres, seconde édition augmentée des nouvelles observations sur ces maladies et sur les différens remèdes les plus efficaces pour les combattre, par **M. POVPART**. à Paris. 12.
 Essai d'une description topographique d'Olivet, par **BEAUAIS DE PREAV**. à Paris. 2.
G. PROCHASKA adnotationum academicarum fascicul. tertius. Pragae. 2. cum V tabb. aenn.
 Rapport de cures opérées à Bayonne par le magnétisme animal; adresse à M. de **POVLOVZAT** par **PVYSEGR**. à Paris. 2.
PYLS Aufferse und Beob. aus der gerichtlichen Arzneyk. 2. Samml. Berl. 2.
 Collection de mémoires chimiques et physiques; par **M. QVATREMER D'ISIONVAL**, Tome 1er. 1. Vol. à Paris. 4.
 Recueil de mémoires et d'observations tant sur les maladies qui attaquent l'oeil et les parties qui l'environnent, que sur les moyens de les guérir. par **M. PELLIER de QVENSY**. Paris.
 Observations sur quelques points de la structure de l'oeil pour servir de replique et d'éclaircissement à la 3te Section des mémoires et observations. p. **M. PELLIER de QVENSY le jeune**, à Paris. 2.
I. QVINCYS vollständiges englisches Apothekerbuch, Erf. 2.

Traité de Phthisie pulmonaire avec la methode preservative et curative de cette maladie; fondée sur les observations, par M. RAVLIN D. en medecin etc.

EIVSD. *Abb. von der Schwindsucht, 1. Th. Jena. 8.*

Oeuvres de M. le Comte GR. DE RAZOVMOWSKY, a Voll. Lausanne.

IOHANNIS RAZOVX D. M. Dissertatio epistolalis, de Cicuta, Stramonio, Hyosciamo, et aconito. Nismes. 8.

Blicke und Wahrheiten auf und wider die Krankenhäuser der barmherzigen Brüder und Elisabetherinnen, von REINBERG. Frsf. n. Leipz. 8.

Precis d'Observations sur la nature, les causes, les symptomes, et le traitement des maladies epidemiques qui regnent tous les ans dans la plupart de province de France, par M. REIZ. Paris. 8.

Recherches pathologiques, anatomiques et judiciaires sur les signes de l'empoisonnement: ou reponse à cette question: Quels sont dans les malades et les cadavres, les signes certains d'après lesquels un Medecin puisse decider qu'un homme a été empoisonné par un corosif; lorsqu'il faut eclairer les juges sur ce delit? Par M. RETZ, à Londres et à Paris. 8.

Météorologie apliquée à la medecine et à l'agriculture, ouvrage qui a remporté le prix au jugement de l'academie imperiale et royale de Bruxelles etc. par M. RETZ. Paris. 12.

Memoire etc. dans lequel on demontre les phenomenes du mesmerisme, nouv. edit. précédée d'une lettre sur le secret de M. MESMER, av. fig. par M. RETZ.

F. A. REVSS *adversaria in spirituum animalium hypothesis*. Pragae. 8.

A. C. REVSS *obseru. circa strusuram vasorum in placenta hum.* Tubing. 4. c. f.

Statistical Estimates of the Materials of Brewing etc. By I. RICHARDSON. London. 8.

I. RIEMS *Kenntniß der Entstehung u. Verilgung verschiedener höchst schädlicher Raupenarten.* Breslau. 4.

I. P. RIES *von den Eigenschaften und Zubereitung des Alouns.* Mannheim. 8.

Dissertation sur les Aérostats des anciens et des modernes, par A. G. RO.*** à Geneve et à Paris.

Memoire présentée à l'acad. des Sciences de Lyon sur la manière la plus sûre, la plus dispendieuse et la plus efficace de diriger à volonté les machines Aérostatiques. Par M. ROBERT. A Dyon et à Paris.

Du Pronostic des maladies aiguës, par M. LE ROI. Paris. 8.

Des caractères extérieurs des minéraux, par Mr. de ROME DE L'ISLE, à Paris. 8.

G. E. ROSENTHAL *Versuche, die Waerme zum Wachsthum der Pflanzen zu bestimmen.* Frf. 4.

Briefe über die wichtigsten Gegenstände der Meteorologie, nebst Beylagen. 1ßer Hest. Von ROSENTHAL.

Avis très important aux personnes attaquées de hernies ou descenderies; par M. LE ROUGE, à Paris, 12.

Tableau Historique des propriétés et des Phenomenes de l'air, considéré dans ses differens états et sous ses divers rapports; par M^{re}. ROVLAND. à Paris. chez Gueffier. 8.

- LE ROUX von den Blutflüssen der Wöchnerinnen. Königsb. 8.
 Dissertation sur la Rage, qui a remporté le premier prix de la Société royale de médecine de Paris, le 11 Mars 1783. Par M. LE ROUX. à Paris. 4.
 Première expérience de la Montgolfière, construite par ordre du roi, lancée en présence de leurs majestés et de M. le comte de Rays, par M. PILATRE DE ROZIER. Paris. 4.
 Observations sur la physique, sur l'histoire naturelle et sur les arts. Par Mr. ROZIER. Tom. XXV.
 Cours complet d'agriculture théorique, pratique, économique, et de médecine rurale et vétérinaire, suivi d'une méthode pour étudier l'agriculture par principes, ou Dictionnaire universel d'agriculture, par une société d'agriculteurs, et rédigé par M. L'ABBE ROZIER. Tome 32. A Paris. 4.
 B. RVSCH neueste Methode, die Blattern einzupfropfen. Wesel. 8.
 G. FR. RVST Diss. inaug. de nonnullis lactis et mammarum vitii post parturitionem. Göttingæ. 4.
 Chemical reflexions relating to the nature, causes, prevention and cure of some diseases, in particular the sea Scurvy, the Stone and Gravel, the Gout, the rheumatism, fevers, etc. containing etc. by JAMES RYMER. Lond.
 A short Essay on the nature and symptoms of the gout etc. By J. RYMER. London. 8.
 Chemical reflexions relating to the nature, Causes, prevention, and Cure of some Diseases, in particular sea scurvy, Rheumatism etc. Containing observation on air, on constitution. Principles etc. With a Variety of occasional remarks, Philosophical and Medical. By J. RYNTER. 8.
 Etudes de la Nature, par I. H. B. DE SAINT-PIERRE. 3 Voll. Paris. 12.
 V. E. SALCHOW von der 40jaehrigen Krankheit des Herrn Etatsrath von JESSEN zu Meldorf. Altona. 8.
 EIVSD. chirurgische Beobachtungen. Altona. 8. Ed. noua.
 Manuel d'Agriculture pour le Laboureur, le propriétaire et le Gouvernement par M. de la SALLE DE L'ETANG. 1 Vol. 8. Paris.
 H. SANDERS vermischte Naturgeschichte für den Landmann. Leipzig. 8.
 E. SANDIFORT, anatome infantis cerebro destituti. Lugd. Bat. 4.
 Versuch über die Hygrometrie, durch Horaz BENEDICT DE SAVÈS-SÛRE. Leipzig. 8.
 Recueil d'observations chirurgicales, faites par M. SAVIARD etc. commentées par M. LE ROUGE. Nouvelle édition. Paris. 12.
 IO. SCHAEFER diss. inaug. Anthelmintica regni vegetabilis. Altdorf. 8.
 I. V. G. SCHAEFER Versuch aus der theoretischen Arzneyk. Nürnberg. 8.
 SCHEIDEMANTEL fraenkische Beyträge zur Arzneygelahrtheit durch Krankengeschichte und Bemerkungen. Dessau. 8.
 SCHERBS Anleitung zur Erhaltung der Gesundh. Zürich. 8.
 Archiv der medicinisch. Policy und der gemeinnützigen Arzneykunde. Herausgeg. von I. CHR. FR. SCHERF. 2ter Band. Leipzig. 8.
 EIVSD. Untersuchung des gegenwaertigen Zustandes der medic. Chirurgie, Leipzig. 8.

Bybel der Natur, ontworpen door de beroemde Galeerden I. J. SCHEVCHZER en M. A. F. Donat. vermeendenden uitgegeeven, door Dr. A. F. BVSCHING. Fol.

S. SCHINZ diss. physicae de itineribus per Helvetiam, P. III. Turici. 4.

Der sächsische Bienenmeister, Von A. G. SCHIRACH. Mit 1 K. Leipzig. 8.

L. L. SCHMALZ, seltene medicinische Vorfälle. Leipz. 8.

L. C. SCHMIDEL Icones plantarum seq. VI. VII. Norimb. Fol.

Sammlung vermischter Abhandl. zur Aufklärung der Zoologie und der Handlungsgeschichte, von I. G. SCHNEIDER. Mit K. Berlin. 8.

L. F. SCHNEIDERS chir. Geschichte, 10 Th. Chemnitz. 8.

Hierozoici specimen 1. auch. FR. J. SCHODER. Tübingae. 8.

I. C. D. SCHREBERS Säugethiere in Abbild. 39 Hef. Erl. 4.

Deren neue Ausgabe, 4. Lieferung. gr. 4.

TH. G. SCHRÖDER historia febris bilioso-pituitoso-putridae, quae ab initio mensis Decembris 1783. ad finem usque mensis Augusti 1784. in variis Hassiae regionibus grassata est, Göttingae. 8.

Einleitung in die Conchylienkenntniß nach Linné, von I. S. SCHRÜTER. 2ter Band nebst 4 Kupfertafeln.

Vollständige Einleitung in die Kenntniß und Geschichte der Steine und Versteinerungen, von I. S. SCHRÜTER. 4ter Theil. Mit Kupfern. Altenburg. 4.

EIVSD. neue Litteratur und Beytraege zur Kenntniß der Naturgesch. vorzügl. der Conchylien, und Fossilien, 1ster Band. Leipzig. 8. M. K.

EIVSD. lithologisches Real und Verballexicon etc. 6fter Band, Frankfurt. M. 8.

EIVSD. über den innern Bau der See- und einiger ausländischen Erd- und Flußschnecken, m. K. Prkf. 4.

SCHVBART gurgelpyner Zuruf an alle Bauern, die Futtermangel leiden, besonders an die chursächsischen. Nebst einer bewaehrten Anleitung, wie sie leicht und kaeufg dazu gelangen, folglich auch wohlhabend werden können. Leipzig. 8.

SCHVLZ VON SCHVLZENHEIM Gedächtnißrede auf Herrn CARL VON LINNE. Leipz. 8.

SCHVLZE von den wahren Mitteln, ein boyes Alter zuerlangen. München. 8.

SCHVLZE, BLITZARD und WATHON von Heilung der Thraenenfistel. Leipz. 8.

I. W. SCHWARZES Versuch einer Naturlehre für die Jugend. Dresden. 8.

SELLE neue Beytraege zur Natur- und Arzneywiss. II Th. Berl. 8.

Recherches analytiques sur la nature de l'air inflammable, par I. SENEBIER. à Geneve. 8.

Recherches sur l'influence de la lumière solaire pour métamorphoser l'air fixe en air pur par la végétation, avec des Experiences et des Considerations propres à faire connoître la nature des substances aériennes, par I. SENEBIER. A Paris.

SEPPS Betrachtung der Wunder Gottes in den wenig geachteten Geschöpfen, 2. und 3. Hef. Leipz. 4.

Observations on the treatment of ruptures etc. by T. SHELDRAKE. London. 8.

IOH. SLOANE, M. D. von den Krankheiten, welche er in Jamaica beobachtet und behandelt hat. Aus dem Engl. übers. und mit einigen Zusätzen begleitet. Augsburg. 8.

- IO. SMITH *Merkwürdigkeiten des gemeinen Wassers, aus dem Engl. Leipz. 8.*
- SÜMMERING *Über die körperl. Verschiedenheit des Mohren vom Europäer. Mainz. 8.*
- Theses Philosophico Physicae inaugurales quae ignem ærium caloris naturalis sanguinis rubedinis et vitæ animalis causam determinantem ponunt. ADRIAN VON SOLINGEN. Viteß. 8.
- Histoire naturelle de la France meridionale. Suite des minéraux; par M. l'abbé SOVLAVIE. Tom. V.
- A System of Midwifery; theoretical and practical; illustrated with Copperplates. By D. SPENCE. 2 vols. Edinburgh and London, 8.
- I. R. SPIELMANN institutiones materiae medicae. Editio noua reuista. Argentorati. 8.
- I. C. SPIRITVS diss. de cauteriis actualibus, siue de igne, vt medicamento. Gottingae. 4.
- PHIL. DAV. SPRENGER dissert. de sympathia, antipathia et curationibus sympatheticis. Praef. G. F. SIGWART. Tubing. 4.
- Medical Cases, with occasional remarks. By R. W. STAK, of Bath, M. D. London. 8.
- I. C. STARKS *Abb. von den Schwämmchen. Jena. 8.*
- EIVSD. *Versuch einer wahren und falschen Politik der Ärzte, zu Vorfällen bestimmt. Jena. 8.*
- I. H. STEEBS *Staatswirtschaftl. Betrachtungen über Schnaferry, Hornviehzucht und Ackerbau. Tübingen. 8.*
- I. STEIDELE *Lehrbuch von der Hebammenkunst, mit K. dritte verbesserte und vermehrte Aufl. Wien. 8.*
- I. I. STOLLS *Heilungsmethode in dem Krankenhauste zu Wien, 2 Th. Breslau. 8.*
- G. K. CH. STORR *Alpenreise, vom J. 1781. 1ster Theil. Leipz. 4.*
- C. STRACK diss. de Catarrho epidemico anni 1782. Moguntiae. 8.
- Über die Pocken und deren Einimpfung, für Uebersicht in der Arzneywiss. von I. K. STVNZER. Wien. 8.*
- M. E. STYX descriptio anatomica nerui cruralis. Ienae. 4.
- Aufangsgründe der ökon. und technischen Chymie. Von G. A. SVO-COW. Leipzig. 8.*
- Elements de chirurgie en Latin et en françois avec des notes, par M. SVE. à Paris. 8.
- Practical observations on the more obstinate and inveterate venereal complaints. By F. SWEDIAVR, M. D. London. 8.
- SWEDIAVR *praktische Beobachtungen über harinaeckige und eingewurzelte venerische Zufälle. Wien. 8.*
- Recueil de mémoires sur l'analogie de l'électricité et du magnétisme, couronnés et publiés par l'académie de Bavière traduits du latin et de l'allemand, augmentés de notes et de quelques dissertations nouvelles par F. H. VAN SWINDEN. Hag. Comit. 8. Vol. III.
- Visum repertum anatomico-chirurgicum, oder gründlicher Bericht von den sogenannten Blutsängern etc. durch GE. TALLAR. Wien und Leipz. 8.
- I. L. TASCHENBERG diss. med. de usu euacuantium medicamentorum in febribus acutis. Ienae. 8.
- THOMASSIN observations sur quelques points de la structure de l'oeil, relativement à l'extraction d'une cataracte membraneuse, pour servir de réplique et d'éclaircissement à la section 8. de mémoi-

- mémoires et observations sur les maladies de l'oeil, publiées par M. PELLIER DE QVENGSY, fils, à Francf. 8.
- Recherches et doutes sur le magnétisme animal, par M. THOURET. Paris. 8.
- Second mémoire physique et medicinal, montrant des rapports évidens entre les phénomènes de la Baguette divinatoire, du Magnétisme, et de l'Electricité, etc. par M. THOVVENEL, à Londres et à Paris.
- C. P. THUNBERG *flora japonica, sistens plantas insularum japonicarum secundum systema sexuale emendatum redactas ad XX Classes; Ordines, Genera et Species cum differentiis specificis, synonymis paucis, descriptionibus concinnis et XXXIX iconibus adiectis.* Lipsiae.
- EIVSD. *diff. nou. spec. insect. Pars III. IV. nou. gen. plant. P. III. IV. V.*
- S. A. D. TISSOT de morbo nigro, variolis, hydropse, apoplexia. Lauf. 8.
- EIVSD. *Belehrung an das gemeine Volk über die Gesundheit.* Leipz. 8.
- EIVSD. *von der Onanie.* Leipz. 8.
- EIVSD. *saemmtliche Schriften, 6. Th. Leipz. 8.*
- EIVSD. *Abhandl. von den Nerven.* Königsb. 8.
- IOS. TOALDO *Witterungslehre für den Feldbau. Aus dem Ital. Uebers. von L. Q. STEVDEL, 2te Aufl.* Berlin. 8.
- B. L. TRALLES *usus opii salubris et noxius.* Vratisl. 4.
- TRNKA DE KRZOWITZ *hist. cardialgiae heft.* Vien. 8.
- Remarks on the Nature and Treatment of morbid Retentions of Urine. By CHARLES BRANDON TRYE. London. 8.
- An Essay on draining and improving Peat Bogs. By Mr. NICHOLAS TURNER. London. 8.
- Recherches critiques sur la chirurgie moderne avec de lettres a M. LOVIS, par M. VALENTIN du College Royal de Chirurgie de Paris. 1 Vol. 12. A Amsterdam et à Paris.
- CR. VATER de praesagiis vitae et mortis; iterum edidit, auxit S. A. D. TISSOT. Pauise, 8.
- Avis sur les moyens de diminuer l'insalubrité des habitations qui ont été exposées aux inondations. Par M. CADET DE VAVX. A Paris.
- Aphorismes de M. MESMER dits à l'assemblée de ses Elèves etc. par M. GAALLET DE VEAVMORET. à Paris. 16.
- N. VENELS *Unterricht für Hebammen.* Bern. 8.
- Discours sur un nouvel art de développer la belle nature et de guérir les difformités, au moyen d'exercices aidés par les machines mobiles de M. TIPHAINE, prononce par M. VERDIER, dans la maison d'éducation de M. Verdier son pere, le 23 Septembre 1784, à l'exercice général pour la distribution des Prix. Paris. 8.
- Bibliothèque medico physique du Nord; par M. VICAT. à Paris. 8.
- Observations et remarques sur la complication des symptomes vénériens avec d'autres virus, et sur les moyens de les guerir, par Mr. VIGAROVS. à Par.
- Observations de médecine sur une fièvre epidémique qui a regné dans le Champaur et le Valay de mar en Dauphine pendant les années 1779 et 1780. par M. D. VILLAR. Grenoble. 8.

- I. F. VLRICH de virtute medicamentorum rite aestimanda. Hal. 8.
 I. C. VOËTS Kaeferwerk; übersetzt von PANZER. 1. Tb. Nürnberg. 4.
 I. G. VOTHMANN'S öcon. pratt. Gartencatechismus. Leipz. 8.
 EIVSD. Anlegung und Wartung des Spargels. Flensb. 8.
 Sammlung von allerhand Kunststücken für Künstler, Handwerker und Oekonomen. Aus dem Franz. Mit Anmerk. und Zusätzen von I. CHR. W. 6 Theile. Leipz. 8.
 L. WAGNER, der Wiener Safran in Bayern, München; 8. m. K.
 A. C. M. WAHLS über die Erzeugung des Weins. Erf. 8.
 I. G. WALTER myologische Handbuch, 2te verbesserte Auflage, Berln. 8.
 Comment. de initio et progressu doctrinae irritabilitatis cum historia sensibilitatis partium morbosae auct. A. G. WEBER. Halae. 8.
 Westphalisches Magazin zur Geographie, Historie und Statistik, herausgeg. von P. F. WEDDIGEN. Dessau und Leipz. 8.
 Der philosophische Arzt, 3tes Stück. (WEICKHARDT) Berlin und Leipz. 8. Ed. 2da emendatior.
 Biographie des Doktors M. A. WEICKARD, von ihm selber herausgegeben. Berlin und Stettin. 8.
 C. H. WEIGELS Beytraege zur Geschichte der Lustarten, 1 Theil. Großwalde. 8.
 WEISMANTELS Blamisse. Erf. 8.
 Dr. FR. A. WEITZ anatomisch-chirurgischer Katechismus für Lehrlinge in der Wundarzneykunst. 2tes Baendchen, die Splanchnologie und die Lehre von den Schlagadern enthaltend. Leipz. — 3tes Baendchen, die Lehre von den Venen, Nerven, lymphatischen Gefaessen und Drüsen enthaltend. Ebend. 8.
 EIVSD. auserlesene obtr. Disput. 4 B. Leipz. 8.
 H. VON WELLING, Opus mago-caballisticum et theosophicum. Frfc. 8. ed. 3.
 IO. WELTI dissert. exanthematum fons abdominalis. Gotting. 4.
 I. B. WERNER diss. de mostho. Gott. 4.
 I. WERNISCHER regulae venesectionis. Vindob. 8.
 A Treatise on Struma or Scrophula, commonly called the king's Evil; in which the impropriety of considering it as an hereditary disease is pointed out; more rational causes are assigned; and a successful method of treatment is recommended. By THOM. WHITE. London. 8.
 An Inquiry in to the nature and Cause of that swelling in one or both of the lower Extremities which sometimes happens Lying in Women. Together with an Examination in to propriety of drawing the Breasts of those who do and also of those who do not give sack. By CHARLES WHITE. 8. Dilly.
 EIVSD. Untersuchung der Natur und Ursache der Geschwülste bey Kindb. Wien. 8.
 WICHMANN'S Katechismus der Schaafzucht. Leipz. 8. m. K.
 Ueber die natürlichsten Mittel, dem Landmann die Stallfütterung zu erleichtern. Von M. CHR. AVG. WICHMANN. Leipz. 8.
 Ueber die Erdbeben und den allgemeinen Nebel 1783. Von I. E. B. WIEDEBVRG. Jena.
 G. W. C. VON WILKE Sammlung der wichtigsten Regeln in der Küchengartnerey. Halle. 8.

- P. L. WITTEW *Lebensbeschreibung D. SPIELMANN'S*. Leipz. 8.
 I. G. WOLFSTEIN'S *Bruchstücke über die Leisten und Nabelbrüche*.
 Wien. 8.
 EIVSD. *Wundarzney der Thiere*, 1. B. Wien. 8.
Verzeichniß der mathematischen, chirurgischen und zur Geburtshülfe
gehörigen Instrumente und Maschinen, welche JOS. CARL ZIL-
LIER für beygesetzte Preise verfertigt. Mainz. 8.
 H. ZIMMERMANN'S *Reise um die Welt mit Cap. Cook*. Manb. Ed.
 noua.
 I. G. ZIMMERMANN *über die Einsamkeit*, 1. und 2. B. Leipz. 8.
Zoologie géographique premier article l'homme par E. A. G. ZIM-
MERMANN. Cassel. 8.
Wochenliche Unterhaltungen über die Erde und ihre Bewohner von J.
F. ZÜLLNER und I. S. LANGE. Berlin. 2 Bände. 8.
 I. F. ZÜCKERT *von den Leidenschaften*, Berl. 8. ed. 4.

Contenta in hac parte.

I. <i>Neues Magazin für Aerzte von E. G. BALDINGER</i> VII, VIII. et IX B.	P. 579
II. C. PLINII SECUNDI Naturalis hist. Vol. VIII. cura FRANZII	641
III. Observations on the nature, kinds, causes et prevention of insanity by TH. ARNOLD Vol. H	641
IV. Acta Societatis regiae Londinensis Vol. LXXIII. LXXIV et LXXV.	645
V. Recherches sur les Maladies vénériennes chroniques par M. CARRERE	683
VI. Lettres à un Newtonien sur la mecanisme de la nature par M. IADELOT	687
VII. Specimen Bibliothecae criticae magnetismi animalis auct. P. VSTERI	689
VIII. Animadversiones in hernias incompletas auct. AD. MYRRAY	690
IX. <i>Neue kritische Nachrichten von kleinen medic. Schr.</i> von D. GRVNER, I. Th.	702
X. Lectiones publicae de vermibus intestinalibus habitae ab A. I. RETZIO	703
XI. <i>Versuch einer Einleitung in die allgemeine Pathologie der Nerven</i> von F. A. REIS	705
XII. N. I. SVTTHOFF vectis Roonhusiani historia, fata et usus	709
XIII. I. F. von HERRENSCHWAND <i>Abhandlung von den vornehmsten innerlichen und äußerlichen Krankheiten etc.</i>	712
XIV. GMELINS <i>Reise durch Rußland</i> 4. Th.	717
XV. <i>Noua physico medica</i>	726
XVI. <i>Continuatio indicis librorum etc.</i>	736
	INDEX.

INDEX.

A aberratio naturae in quibusdam partibus unde 84

Abortus quid 452

Abcessus variis 397. lactei puerperarum 397

Academia Ambianensis praemium proposuit 185. regia scient. Aurelianensis quaestiones propositae 184. Florent. Georgoph. quaestiones 364. regiae sc. Holmiensis focii 355. Mantuanae quaestiones 364. regiae chirurgicae Parisinae focii 553. chirurg. Par. praemium pro anno 1788 1783. Patavinae laudes 459. variarum ibidem recensio 460. Petropolitanae erga institutum Bononiense munificentia 8. scient. infer. et art. Tolosat. quaestio proposita 732

Academicorum Bononiensium descriptio nominum 726

Aceti vini radicalis et acidi acetosi differentia 533

Acidum nitrosum phlogisticatum alcali saturati non crystallos efficit 666

Acrol med. pr. et theoriae morborum Pr. Vpsal. 362

Acrochordus novum serpentis genus 204

Acta academiae scientiarum Imperialis Petropol. T. III. et IV. 66

Adair a philosophical and medical Skerfeh of the natural history of humain body 514

Adipis porcinæ recentis et rancidae examen 113. eius convenientia cum aliis pinguedinibus in uniuersum

113. experimenta viginti cum ea instituta 114

Aepini tentamen electricitatis et magnetismi 313

Aer et aqua, experimenta 677.

680. fixi praeparatio 284.

modus adhibendi 284. vis

et vsus 284. de efficacia quaestio proposita 731.

experimenta 652. aer phlogisticatus quid 655.

decompositio nitrosi aeris 656.

aeris diminutio in amalgamatione merc. 659.

respirabilis 659.

aeris partes constitutionae 665

Aethiops ex laudano, eius praeparandi ratio ac vires 40.

nouo nomine Aethiopis vegetabilis insignitus ib.

Affectus grauidarum, obseruationes de iis 455

Alcali caustici praeparatio 534

Alchemiae laus et dignitas 220

Alisma parnassifolia; eius descriptio 32. 50

Allionii Flora Pedemontana 150

Ambrae disquisitio 647

Amoreax mémoire sur l'vtilité des lichens 256. 263. obtopographiam praemio insignitus 183

Anabases aphyllae, vbi 723

Analysis quinque partium medicinae 210

Anatome, quid demonstrat 210.

incrementa pones institutum Bonon. 6. muscoli subcutanei in erinaceo Europaeo. 74

Angelellius physicam suppellectilem instituti Bonon. auget 9.

Anglada praemio ab Academia

Fran.

- Francogallica ornatus est 729
- Anguillarum** ortus et propagatio, vna cum descriptione 10 sq.
- Angulus** ventriculi dextri et cordis ipsius, qualis 127. structura eius interna 128. vsus 128. columnarum eiusdem vsus 128
- Annunciatio** scholae priuatae Tiguri ad instituendos surdos et mutos 590
- Anselin**, inuenit speciem encauticae picturae 366
- Aortae** insolitus positus et insolita origo primorum ramorum 468
- Aphides** fusci coloris solidagini virgae aureae assident 203
- Apoplexiae** historia 621. causae 273.
- Aquae** partes constitutivae 605. Carlsronensis descriptio 201. marinae effectus in apoplexia 623. mineralium analysis chemica 619. mineralium virtutes ac commoda 274. mineralis in fano S. Germani in Laia natura chymice indagata 275. vsus 275 f.
- Aquea** elementa qualia 306
- Aquilegia** viridiflora, eius definitio 94
- Archiv und Annalen für Aerzte und Wundärzte** annunciat 736
- Argenti** vini purgatio necessaria 223
- Arnemann** secundo praemio a societ. med. Par. fuit exhilaratus 183
- Arnold** on the nature, kinds causes and prevention of insanity Vol. II. 641
- Arsenici** variae species 230. qua ratione corpus nostrum ingrediatur 232. symptomata ab arsenico oriunda 233. quomodo operetur 233. curatio laesionum ab arsenico 234. remedia prophylactica aduersus fumum arsenicalem 239. legalitas inquisitionis in veneficium 239. indicia chemica corporis delicti 240. iudicium super lethalitate ferendum 244
- Arteriarum** et sinuum in basin cordis descriptio accuratior 129
- Artis** medicae causae difficultatis 206. qua methodo diminuendae 207. obstetriciae progressus 454. typographicae ad institutum Bononiense deportatio 5
- Asae** foetidae plantae descriptio 673
- Ascaridum** descriptio 704
- Asphodelus** Altaicus, vberius explicatur 94
- Assemblée** publique de la soc. royale des sc. de Languedoc 267
- Astragalus** deflexus, eius definitio 97
- Astrologia**, quae eius ratio 222
- Apdirac** praemio a soc. Montispeffulana ornatus est 363
- Autochironum** Berol. index 619
- Averroae** Camboiae sensibilitas 678
- Avvity** praemio a soc. med. Par. insignitus 182

- B.
Baldingers neues Magazin für Aerzte 7. 8. 9. Band 579
Balnei. ex scobe corticis quercus efficacia 621
Bargou eius conficiendi ratio 336
Barthes consiliarius in rebus imp. publ. 368
Laura Bassa physices professionem in instituto Bononienti obtinuit 5. eius obitus ib.
Bassius libros ad historiam naturalem pertinentes et corpora naturalia instituto Bononienti legauit 7
Bäumer mortuus est 558
Baumes praemium a Soc. m. Paris. reportauit 303
Beccarius instituto Bonon. bibliothecam et numismata legauit 7
Benekendorf soc. ext. Acad. sc. Berol. 368
Bergmanni vitae descriptio 540
Bernare, eius detectiones 521
Bertholer inuentor virtutis fulminantis argenti 556
Bertholon. de l'electricite des meteoros 300
Bertram P. ord. med. Halens. 186. mortuus 369
Bertrandi opere anatomiche cerusiche T. I—IV 387
Bezout vitae descriptio 527
Bibliotheca instituti Bonon. 6
Bibliothèque salulaire 171
Bilis praeparatio quot absoluitur functionibus 85. unde bilis natura saponacea 85. differentia ipsius unde 86. ubi eius unio cum sanguine fiat 86. excretio quomodo fiat 88. quomodo illa ingreditur in intestina 88. unde de secernatur 357
Blennii muraenoidis descriptio 80. blennii simi descr. 82
Blumenbachii institutiones physiologicae 342. de oculis leucaethiopum et iridis motu 432. consil. aul. Gotting. 734
Böhmers Curmethode der wichtigsten Brustkrankh. 311
Böhmers Handbuch der Naturgeschichte, Oeconomie, I. II. III. Theil 60. eius amica responsio ad recensionem Ephem. Gotting. 65
Boehmer I. F. G. eius mors 187
Bona eius violenta mors 260
Bonholius gubernator instituti Bonon. 4.
Bonhome praemium ab Acad. Francog. accepit 229
Bosé, eius obitus 558
Botanicam, qui circa eam versati sunt 523
Botanicum aedificium Vpsaliae extruendum 556
Boufflers acad. Francog. soc. 356
Brasiliū Americanum spurium, eius descriptio 549
Brucher praemio a Soc. med. Par. ornatus 362
Brucka nouum plantarum genus 549
Bruckmanni remedium ad febriem 419
Bubonocoele cum sphacelo descripta 43. eius curatio 45. alia historia 46
Buchoz sur la Chauffe trappe 336
de Buffon eius mors 557
 Burgh.

Burgsdorf consil. intim. R. Bor.

734

Burtin praemio a soc. Harlem.

Teyleria ornatus 364

C.

Cadaueris sectio post mor-
bum qui lapsus ex loco
excelfo consecutus est 37

Calcinationis differentiae 59

Calculus biliaris ex abscessu
extractus 624

Calor animalis qualis 347

Camboia, quae de iis certa sunt
164

Camerae arteriosae directio
127

Camphorae fumus culices ne-
cat 203

Campillo praemium accepit a
Soc. med. Paris. 729

Canis rabidi morsui canthari-
des profunt 629

Canterzani physices Prof. in-
stitutum Bonon. ac secret. 5

Capra Caucasia accurate de-
scripta 99

Carolus Theodorus numismata
instituto Bononiensi donat. 8

Carrere recherches sur les ma-
ladies veneriennes chroni-
ques 683

Castrationis singularis historia
605. eius defensio 615

Cataneus quidnam legaverit
instituto Bonon. 8

Catharina II. institutum Bo-
noniense donis exhilarat 8

Cattini topographia praemio
ornata 183

Cavelini Memoria per servire
alla storia de polipi marini
445

Cauterii actualis et potentialis
usus in morfu canis rabidi
634

Centaureae calcitrapae usus
medicus 337. diversae prae-
parationes 339. moschus de-
scriptio 726. procumbentis
descriptio 725

Cerealium corruptorum in ali-
mentum salubre conversio
604

Cerebri structura descripta 335
fabrica et usus 411. locus
ubi se fibrae medullares al-
bae decussant 462

Cespitis bituminosi analysis
chemica 279

Chabrol praemium accepit ab
Acad. Francog. 729

Chaetodon nigricans, qualis
661

Chalybis natura eiusque ma-
teria proxima explicata 199

Chappon, mémoire sur l'ana-
lyse et les propriétés de l'eau
minérale de Saint Germain
en Laye 273

Chemia, de ea monita 224

Chenopodii usus medicus 166

Chirurgiae studio quatenus
proficua 389

Chymi portio quomodo fit co-
lorata in ieiuno 89. in ileo,
ieiuno et intestinis crassis
89. quomodo cum bile mi-
sceatur 90

Chymia, a quibus aucta 524.
incrementa in instituto Bo-
non. 6

Cinchonae angustifoliae de-
scriptio 197

Clemens XIV. institutum Bon.
favet 8

Colle-

- Collegii medic. Nancei. inquit-
sitio in remedium Gacheti
507
Collini dona instituto Bon. ex-
hibita 10
Colymbi Caspici descriptio 724
Commentarii de Bononienti
scientiarum instituto tomus
VI. 4
Conductor, quae monenda de
eo 223. usus et actio 303
Coni arteriosi descriptio 126
Consensio Scarpaee et Galuani
in volatiliū aure descri-
benda 32
Contractilitas quid 345
Coopmans praemium a soc.
med. Par. reportavit 183
Copaicae balsami vires 163
Cor eiusque functiones 346.
actio 517. regiones et par-
tes quaedam tunica exuti
notabiles 123. status in ho-
mine vigo triplex 130. pars
basilaris maxime in diastole
mutatur 130. portio inferior
suum situm perpetuo servat,
solaque superior portio in-
flatur 131
Coraciae Garrulae mores et
oeconomia 204
Corallus quid 446
Cornese crystallisatae quid 547
Corporis humani convenien-
tia cum animalibus 516. hu-
mani partium fines explicati
83
Corporum igne fusorum de-
crementum ponderis 680
Corticem largiens arbor noua
s. Luciae 670. eius descri-
ptio 670
Crambes Caspicae descriptio
726
Crell soc. Lond. sodal. 368
Crome soc. oec. Lips. familia-
ris per litteras 368
Cryptarum muciferarum copia
in hepatico et choledocho
ductu vnde 73
Cyprinus Bulatmai descr. 723.
. D.
D'Alembert vitae descriptio
527
D'Angely praemium accepit ab
Acad. Francog. 729
Dease observations in Mid-
wifery 453
Decempaganae aquae minera-
les 513
Decoctum multi laudatur 313
Dentium piscium cartilagino-
forum diuisio 661
Desgranges praemium accepit
ab Acad. Francog. 729
Destillatio quae ad illam per-
tineant 58. eius fundamen-
tum 171
Didelot ab Acad. Francos. prae-
mium accepit 729
Didelphis brachyurae descripta
133. eius disquisitio anatomi-
ca 135
Digestionis laesiones 214. me-
thodus medendi his 215
Dislocatio in vniuersum 425. in
Specie 426
Doctorum regentium facultatis
medicae Parisinae recen-
sio 174
Donici decocti usus 723
Doronicum Altaicum quale sit
98
van Driessen professionem me-
dicinae Groeningae adiit
186
Duchefne Essai sur l'histoire na-
turelle des fraisières 329
Duran-

Durande praeium accepit ab
Acad. Francos. 729
Duvavre praeium accepit a
Soc. Acad. et patriotica Va-
lentie 363
Dysenteriae historia 327. va-
riae periodi ib. causae 328.
cura 328

E.

Effluuium chronicum mate-
riae mucosae per urinam
600
Electricitatis causae ignorantia
vnde 228. quid 245. effi-
cacia in morbis sanandis 248.
quando irrita et periculosa
sit 250. effectus in anchylosi
594. praeternaturalis exem-
plum egregium 78. et ma-
gnetismi theoriae principia
generalia 315. eius funda-
menta 315. electrica attra-
ctio et repulsio aequae ac ma-
gnetica 318. electricitatis
communicatio 321
Elementa quomodo explican-
da 229
Elephantus, senatoriam di-
gnitatem 3. eius scri-
pta 4
Elixir acidum Halleri, descri-
ptio, vis et usus 285
Epidemia biliosa Ratisbonensis
observationes de ea 601. e-
pidem. continuatio 632
Epidemistarum secta qualis 443.
eius dogmata 443
Epilepsiae causae 272
Eschenbach mortuus 369
Eugenii liberalitas erga insti-
tum Bonon. 9
Euleri vitae descriptio 526

Exanthematis cutanei descri-
ptio 606
Extispicia phthisi pulmonali
extincti 620
Extractorum diuisio in liquida
et solida probatur 58

F.

Fabrica cordis est complicata
125
Facultatis medicae Paris. quae-
stio 732
Famiae vel appetitus alimentor-
um laesiones 213
Farfarae foliorum usus 581
Fasciarum historia et applican-
di ratio 423
Fasciolae descriptio 704
Fatiitas ab iracundia 595
Febrisfugi Neapolitani mentio
40
Febris, eius natura 272. bilio-
so. putridae descriptio 608.
illius additamenta 628. epi-
demicae Camocli observatae
historia et curatio 39
Feldspath crystallorum descri-
pta 547
Fessel-Tavil, planta, ad quod-
nam genus referri debeat 12.
descriptio 52. synonyma 53.
differentia a cynanchis 53.
eius lactei succi natura 53
Felis organum vocis descri-
ptum 25
Feller obiit 735
Feminae gravidae a serpente
ictae historia 202
Fermentatio quid 171. eius
differentiae 171
Fibrarum muscularium cordis
ordo 122
Filum metallicum fulgure il-
lapso decurtatum 647
Finnae

Finnae vbi sint 489
 Firmianae arboris descriptio 471
 Fistulae in vniuersum 417. differentiae 417
 Fluidi electrici analogia 228
 Fomentationum frigidarum v. sus 621
 Fontis frigidi asphaltico-sulphurei prope Grosson-Endorf descriptio 630. medicati ad Vilmühle disquisitio 608
 Forcipis ad polypos narium descriptio 610
 Forster Pr. Hist. nat. Mogunt. 369
 Fracturae in vniuersum 422. differentia 423
 Fragariae solum natale 329. cultura ac virtutes 330
 Franzius, soc. acad. Imp. Nat. cur. 186. Acad. Lugd. 186. soc. Florent. sodal. 368
 Frigoris penetrabilis historia 667
 Fulmen, monita de eo, 223. vera ratio 302
 Fumaria Schangini eius expositio 97
 Functiones animales quatenus 495. 516. naturales 517. laesionum classes 209
 Fusio circa quod versetur 59

G.

Gachet manuel des goutteux et des rhumatistes 506
 Gärtneri machina ad aestum explicandum 227
 Galassius donauit institutum Bonon. 8
 Galeopithecus volans eius vera natura explicata 108
Tom. XXX Pars IV.

Galitzinus eius munera oblata Instituto Bononiensi 8
 Gamarra instituto Bonon. dona offert 9
 Gangraenae genera 465
 Gardette praemium secund. a soc. Valentiae reportauit 363
 Gas inflammabilis effectus inflammationis et aeris dephlogisticati 530
 Gattenhof, obiit 187
 Gattohi secund. praemio a soc. med. Par. ornatus est 183
Gehler physikal. Wörterbuch I. Th. 218
 Gelatio quid 278
 Gemeiner de vera februm putridarum notione 174
 Genista filum praebet ad telas contexendas 55
 Genytopographia laudata 183
 Germinac ob topographiam praemium reportauit 183
 Gerzattopographia laudata 183
 Giambat ab oec. societ. Florent. praemio ornatus 733
 Giberttopographia laudata 183
 Gilanorum aceti sicci praeparatio 726
 Gilbertus praemium ab Acad. Ambianensi accepit 185
Gmelins Reise durch Rußland, IV. Theil 718. eius vitae descriptio 718. scripta 722
 Gmelin consil. aul. Gotting. 734
 Gmelini occisio 260
 Goldhagen, mortuus 187
 Gordii descriptio 704
 Gorgoniae verrucosae, descriptio 445. 447
 Gossypii duae species 723
 Gruner soc. Ultrajectinae, Harlem. et Roterod. sod. 735.
 Bbb Acad.

- Acad. Diuionenf. soc. 556.
Neue kritische Nachrichten
 702
- Gummi Guaiaci vsus 581
- Gustus laesiones quae 213
 H.
- H**aemorrhagiae vteri histo-
 ria et cura 626. vteri alu-
 mine sublata 587
- Hahnemann über die Arsenik-
 vergiftung* 229
- Hamburgi aedificium publi-
 cum in gratiam puerpera-
 rum, et grauidarum extrui-
 tur 366
- Du Hamel praemio secund. or-
 natus est 185
- Hamiltonus instituto Bon. suos
 campos Phlegraeos donat 9
- Handbuch, allgemeines, für Aerz-
 te und Wundärzte* annuncia-
 tur 736
- Hartenkeil archichir. et P. anat.
 et chir. Salisburg. renuncia-
 tus est 186
- Hartmann, Acad. Petr. soc. 734
- Hafelquist eius studia et fata
 260
- Hebenstreit, soc. Gotting. cor-
 resp. 368
- Hedysari folijs mobilibus de-
 scriptio 552
- De Hendrich soc. oec. Lips.
 sodalis factus 185
- Henricus, dux Eboracensis in-
 stitutum Bonon. donis exhi-
 larat 8
- Hepatis eius descriptio 389. ab-
 scessus 392
- Herba Guineensis eius vsus ad
 pabula 280
- Herniae incompletae difficul-
 tates 691. historia eiusmodi
 hernioli 696. epicrasis hu-
- ius casus 700. scrotalis quo-
 modo curata 589. incarce-
 rata 603
- Herpetis diuisio 419.
- Herrenschwand von den vor-
 nehmfsten innerlichen und äuf-
 serlichen Krankheiten* 712
- Herschel eius detectiones 521
- Herz Phil. Prof. Berol. 557
- Hirudines, quaedam de iis 605.
 applicatio in arthritide 637
- Histoire de l'Acad. royale des
 Sc. Annee 1783. 84. 524
- Historia morbi cuiusdam 624.
 625. Zelleri iudicium de eo
 625
- Hoffmann mémoire sur l'utilité
 des lichens 256. 265. histo-
 ria salicum Vol. I. Fasc. I—
 IV. 289.
- Holci genera species ac varie-
 tates 476
- Hortus botanicus Carthagenae
 institutus 366
- Humores tres in corpore hum.
 344
- Hunteri vitae descriptio 525
- Hurfonii beneficia in institu-
 tum Bononiense 7.
- Hydrargyri congelatio 649
- Hydroceles differentiae 145.
 diuisio in acquisitam et con-
 genitam 146. curatio 148.
 de ea obseruationes 398. cu-
 ratio 400
- Hydrophobia, symbola ad eam
 620
- Hydropis historia 593. onarii
 extraordinarius 672
- Hygiene, quae tractet 211
 I.
- Iadelot lettre à un Newtonien
 sur le mécanisme de la na-
 ture 687.

Ignis gemina compositio 305.
albus 307. **obscurior** 307.
obscurioris coloris 307. **ru-**
ber 307. **violaceopurpureus**
viridis 307. **viridis viuidior**
307. **viuide coeruleus** 307.
admodum viuide coeruleus
307. **animati actio in sub-**
stantias minerales 537
Imaginatione matris, de, hypo-
theses 501. **earum examen**
502
Index copulatorum in Pome-
rania 585. 610. 631
Infundibulum camerae ventri-
culiculi venosae unde forme-
tur 127. **eius praecipuus v-**
sus 127
Ingenhousius numismata offert
instituto Bonon. 8
Inoculationis historia 629
Infantiae causae 642
Insectorum, vermium et zoo-
phytorum in generandis la-
pidibus virtus 197
Insigne librorum instituti Bo-
non. quale 6
Institutum curandorum aegro-
rum Hanoveranum 633.
Wunsfeldii in aegrorum
commodum 596.
Instruction sommaire sur les
traitemens des maladies ve-
neriennes à la campagne
448
Insularum electricarum vete-
rum situs verus 470
Inuentor iniectionum verus
593
Inuentionum usus varius et prae-
cipue in gangraena hypo-
statica 145. **duplici ratione**
agunt 149. **effectus saluta-**
res 149. **in gangraena** 150

Iobb mortuus est 187.
Iohannettus instituto Bonon.
numos donat. 9
Iridis motus 433. **status natu-**
ralis 433. **caula proxima** 350.
434
Irritabilitas quid 345. **eius dif-**
ferentia a contractilitate et
vi neruea 357
Iunghans Prof. M. O. Halen-
sis 186
Iurine praemium accepit a Soc.
med. Par. 183

K.

Kachelmaier prof. art. obst.
Leopolit. 556
Kitz de electricitatis in medi-
cina usu et abusu 244
Klaproth Prof. chemiae factus
186. Soc. Berol. sc. sodalis
factus 365
Knigge medic. Fragmenta
500. eius vitae descriptio
500. scripta 501
Koenigsdoerfer obiit 187
Kongl. Vetenskaps Acade-
mies Nya Handlingar T.
VIII. 195
Kruse conf. med. Detmoldiae
366

L.

Lac, quales mutationes sub-
eat in ventriculo et inte-
stinis 47. **eius coagulationis**
in ventriculo causae 48
Lacertae tres descriptae 198
Lambertinus eius dona Bonon.
instituto exhibita 9
Laumonier praenio a Soc. R.
Par. med. ornatus 362
Leibnirius irritabilitatem cor-
dis habuit perspectam 644

Leigh an experimental Inquiry in to the properties of Opium 251
 Lempe soc. oecon. Lips. sod. 368
 Lentini secundarium praemium a Soc. med. Par. accepit 183
 Leontice Altaica, eius descriptio 93
 Leopolitani medicos dimittunt 733
 Lever mortuus 369
 Lichenum filamentosorum descriptio 267. parasiticorum examen chemicum 101. farinaceus, glaucus, hirtus, phylodes et pulmonarius huic examini subiecti 101
 Lichtenberg conf. aul. Gott. 734
 Wenceslai Lichtenstienii liberalitas erga institutum Bon. 9
 Lichtfoot obiit 369
 Linnei fata singularia 257
 Liqueur antepilepticus Nicolai 512. ardentium dispensatio interdicta 583. Bellostii ad gangraenam, eius praeparatio, vis, usus 286. probatorii praeparatio ad acidi et alcalini detectionem 668
 Loewe confil. camerae provinc. 368
 Lommer obiit 369
 Lucis effectus in plantas 531
 Ludwig historia anatomiae et physiol. compar. 491. physicus circuli provinc. Lips. 55. Nat. Curios. Berol. socius 735
 Lumen corporum combustionis expostorum, observationes

de eo 675. electricum 676. phosphoreum 676
 Lupus Anarrhichas descriptus 661.

M.

Machina noua electrica 537.
 ope vaporum modo Symonds 225. aliae machinae descriptae 226
 Macqueri vitae descriptio 540
 Macrocephalus nouum insecti genus 200
 Madreporeae descriptio 446
 Magazin, neues medic. von Holland annunciatio 735
 Magen obiit 369
 Mauoncour spoliatus est 261
 Manustupratio, observationes de ea 628
 Marcard archiat. Holstein. 368
 Marschal praem. ab Acad. Francog. accepit 729
 Marum socius coll. med. Nancei. 734
 Massa argyroides quid 221
 Masticationis et deglutionis laeliones 214
 Mattuska obitus 261
 Maximilianus III. numismata instituto Bonon. donat 8
 Meckel chirurgico instituto Hal. praepositus 186
 Media ad partes peregrinas in aquis mineralibus indagandas 589
 Medicamentorum compositio et mixtio, quae ad illam requirantur 59
 Medicum studium in Acad. Ticinensi 616. forma Detmoldiae 366. Difficultates studii medici 518
 Medicus ordo Gissenfis 734
 Medullae

- Medullae spinalis proprietates eiusque innolucrorum 528
 Meiners conf. aul. Gott. 734
 Melancholiae hystericae historia 613
 Memoires d'agriculture etc. par la Societe R. de agric. de Paris Trimestre d'automne 276
 Menstruorum causae 353
 Mercurius calcinatus quid 656. sublimati corrosiui exhibendi noua methodus 614. vsus explicatus 39. vsus interni commendatio 55. 633. obseruat. 640
 De Mertens, eius Mors 735
 Mesny mortuus 187
 Mesocoli mirabilem in modum proscissi historia 41. obseruata in cadaveris sectione 42
 Meteora quadruplicia 302
 Meteorologia a quibus aucta 524
 Metzger consil. aul. factus 368
 Meyer soc. Berol. sc. exterus sodalis factus 365. membr. acad. sc. Berol. 368
 Mezler conf. et Archiat. princ. Hohenz. Sigm. factus 186
 Migrationes luis venereae 684
 Milleporae variae species 446
 Mixtura ad experimenta cum galera commendata 198
 Moehsen spe. med. acad. Nobil. gaudet 368
 Monstrorum quorundam historiae 83. finis naturae in hac anomalia quis 84
 de Montazet Acad. Francog. soc. 356
 Morandi vitae descriptio 541
 Morborum causae proximae et remotae 207. varia genera 208. diuisiones 209. similitudo et dissimilitudo 206. causae penes Parisinos 441. boum, equorum et foem descriptus 201. ex cannabi 512. compoliti, orti ex laesionibus digestionis 215. methodus medendi illis 216. leucaethiopum descriptus 432. a mucro acido in intestinis 612. nervosorum causa 706. Symptomata 708. cura 709. nervosi topici 708. curatio 605. pectoris historia 587. pharyngis singularis 638. lethalis et extispicia Ad. Frid. R. Sneciae 536. venereorum abdita indoles 685. historiae duae 591. historiae variae 589. historia, qui lapsus ex excelsa loco et inde ortum terrorem consecutus est 36. cuiusdam singularis natura ac cura 543. historia, sudoribus, vrinisque nigerimis insigni 32. virginis historia 599
 Morforum a cane rabido historia 579. a rabido cane sanati 545
 Mortalitat. Holmiae recensio 616
 Mortes ex ruptura ventriculi sinistri cordis 542
 Motacillae nouum genus 672
 Motus animalium et planarum comparatio 551. terrae et Vulcanorum vera indoles 303. causae 304
 Muller vitia quaedam circa infantum educationem 172.
 Muller consil. med. Detmoldiae 366

Müller monumentum marmo-
reum 367

I. A. Murray apparatus medi-
camentum tam simpl. quam
compof. Vol. IV. 162

Murray anat. chir. et physiol.
prof. Vpsal. 362. animad-
uerfiones in hernias incom-
pletas 690. meletemata in
hydroceles curationem 145.

Eiusdem de vfu inuentionum
vario 148

Mutationes in infans depre-
hendendae 644

N.

Naturae curiosis Berolinensib-
us aedificium a Rege do-
natum 733. humanae defi-
nitio 345

Nepeta annua, eius descriptio
90

Nerueum fluidum igneum ef-
fe probatur 79

Nerui systematis functiones
348

Neubauer opera anatomica
490

Nicolas Précis des Lecons pu-
bliques de Chimie T. I. 304.
T. II. 509. Manuel du di-
stillateur d'eau de vie 169

Nigror in facie aegrae disquisi-
tus 35

Nisus formatius quid 353

Nosocomium Stralsundae re-
cens extructum 624

Nostalgia lethalis 616

Nutritio qualis 495

O.

Observationes 603. anatomi-
ca singularis 350. botani-

cae 595. super effectibus sim-
plicium 609. Cl. Fuchs 590.
med. pract. 606. aliae 607.
pharmaceuticae 624. prae-
dicae 626. miscellae 626.
629. variae 583. 622. 623.
minores 586

Ochra friabilia nigro fusca 648
Oesophagi conformatio morbo-
sa 198

Officina nitro coquendo apta
723

Olei oliuarum analysi chymi-
ca 22 sq. vitrioli crystallifi-
catio 552

Opium eius parandi ratio 252.
experimenta cum opio insti-
tuta 253. 255. praeparata
254. vfus 256

Ordo fibrarum muscularium
difficiliter cognosci potest
123. causae harum difficul-
tatum 223. difficultates in
externis 124. et internis fi-
bris 125

Organi vocis quorundam ani-
malium descriptio 25

Orlowius obiit 369

Orto Prof. med. Traiecti ad
Viadrum 186

Oxygini principii combinatio
cum spiritu vini, oleo etc.
551

Ozaenae curatio difficilis 419

P.

Pages praemio a Soc. rei
agr. Par. ornatus 363

Palletta de nervo crotaphitico
et buccinatorio 434

Paradys acad. senat. secret. 368

Pars basilaris ventriculi dextri
cordis quatenus 128. Limi-
tes

- tes eius 128. venosae ven-
tricoli cordis figura et situs
131
Partium differentiae 452
Parus alpinus descriptus 725
Pathologia, quid consideret
211
Pelletier Consil. et medic. o-
cular. 734
Pereboom materia vegetabilis
457
Perspiratio cutanea qualis 348
Pessarii apti confectio 632
Petiti donatio 731. duae pro-
fessiones fundatae 733. mo-
neta in eius honorem 733
Pencedanum redituum eius
descriptio 92
Pew medical Sketches 271
Phaenomena quaedam corpo-
rum vortici electrico et ma-
gnetico immerforum 323.
medicum singulare 586
Pharmacologiae divisio in che-
micam et galenicam repro-
batur 57
Philosophical Transactions of
the royal society of London,
Vol. 73. 74. 75. 645
Phlogiston quid 536. et aquae
in aerem transmutatio 649
Phlomis Alpina, eius descri-
ptio 96
Phthiriasis quid 420
Physicam, qui illustrarunt 523
Physiologia quid doceat 211
Picae vocis organon quale 28
Pignatelliae munera oblata in-
stituto Bononiensi 9
Piscis non descripti descriptio
ad genus Scarorum Forska-
lii pertinentis 76
Pius VI. instituto Bonon. be-
neficio succurrit 6. 8
Planta noua ex fungorum or-
dine 669. eius inuentor 669.
a Soph. Henr. Ruthena de-
tectae descriptio 602. variae
Classes ab Allionio lauda-
tae 158
Plicarum vsus in vesiculis fel-
leis 83. a rugis in vesicula
fellea humana distinctio 69
Plinii historiae nat. Vol. VII.
173. Vol. VIII. — 641.
Pohl consil. aul. et archiat. E-
lect. Sax. 557
Pollichii mors 260
Polygoni siue bistortae radice
examen 167
Polypi historia 325
Ponderum ratio qualis penes
populos diuersos 59
Pondus auctum a sulphure et
phosphoro 535
Porectanarum aquarum scatu-
rigines 14. natura chymice
inquisita 14. salium indoles
15. virtus salis 17. vapor
flammarum concipiens 17
Praefecti instituti Bonon. re-
cens electi 4
Praeparationes pharmaceuti-
cae quales 58
Principium oxygenum quid sit
537
Problema medicum 618
Professores instituti Bonon. 4
Prunus Armeniaca Sibirien-
sis eius descriptio 546
Psoralea Palaestina, qualis plan-
ta 12. Palaestinae descrip-
tio 51
Puer cum deformibus partibus
gentilibus 199. historia, qui
penem constrinxerat 638
Pujol praemio secund. a Soc.
m. Par. insignitus 363

Pullus monstrosus quatuor pedibus, totidemque alis instructus, qualis 105
Pulvis febrifugus Anglicus Iacobi, eius Praeparatio 307
 sq. vires 309. Marchionis et specificum cephalicum Michaelis examinantur 639
Purpura de ea observationes 585
Puschkin ob electricitatem praeternaturalem insignis 78
Pyrotechnia, quomodo colores producat 307

Q.

Questio proposita de lactatione infantum 362
Quiskiliarum pinguedinis piscium et cetaceorum analysis chemica 196

R.

Ratisbonae descriptio 498
Rehmanno de iubilaeo gratulatur 367
Reil, P. ord. med. Hal. et director instituti clinici 186
Reiß *Einleitung in die Pathologie der Nerven* 705
Remediorum ex cupro examen 602
Renifus aeris experimentis declaratus 646
Rensing Pr. extr. med. 369
Resina elastica quomodo elicitur 165
Respiratio 517. sanissima 493. finis ultimus quis 222. usus primarius 346
Responstiones ad phaenomena singularia 627

Reus dispensatorium vniuersale cum supplemento 281
Retz nouvelles instructions bibliographiques etc. 437.
Retz lectiones publicae de vermibus intestinalibus 703
Rhachitidis causa abdita 427
Rhamni cathartici virtus ac usus 163
Rhei palmati cultura et vires 639
Rheumatismi arthritici historia 636. articularum historia 618
Rollo observations on the acute dysentery 326
Rougnon considerationes pathologico semioticae 492
Rozier, Mongez et la Methe-rie observations sur l'histoire naturelle etc. 520
Rugulae ductus hepatici quales 72
Rumel praemium ab Acad. Francog. accepit 729
Rumex, eius facies externa ac vires 167

S.

Saggi scientifici et letterari dell'Academia di Padova T. I. 459
Sal fusile ac acidum phosphoripurum praeparandi ratio noua 648
Salchow, eius mors 187
Salix acuminata 294. alba 295 aurita 293. caprea 293. depressa 298. fissa 297. herbacea 299. monandra 291. myrsinix 299. Triandra 296. viminalis 292. vitellina 297

Sal sola

Salsola altissima 723
Sanguinis vnde eius dilatatio
 224. *motus duplex* 346
Sanitas in quonam consistat
 345
Sanitatis collegium Fuldae e-
rectum 366
Saponis Lalappini praeparandi
noua methodus 636
Sarcocele singularis magnitu-
dinis 645
Sarcomatis exstirpati historia
 624
Sarponts praemio a soc. med.
Parif. ornatus 182
Sauorniani erga institutum Bo-
noniense merita 7
Scabiei curatio 619. *et lepra*
quomodo curandi 419
Schäfer medic. Oribeschreibung
von Regensb. 496
Schaumburg de abortu 451
Scherf, conf. med. Detmoldiae
 366
Scheuchzeri mors 260
Schlegel conf. et archiat. Com.
de Schoenburg factus est
 186
Schola publica Hist. nat. Ma-
driti fundata 365. *veterina-*
ria Patavina cum academia
coniuncta 365
Schreger peluis animantium
brutorum cum humana com-
paratio 492
Schroeter soc. Gotting. fod.
 368
Schwabe Prof. extr. Med. 369
Scopoli, obiit 557
Scorbuti natura 333. *causae*
 335. *curatio* 335
Secale cornutum, obseruationes
de eo 531
Secretio et excretio 517. *cau-*

sa primaria vbi quaerenda
 86.
Sectionis Caesareae dira histo-
ria 621
Seguieri elogium 268
Semiotica quotuplex 211
Senatores instituti Bononien-
sium quinam 2
Senatus Bononiensis beneficia
erga institutum Bon. 9
Sensilitas quid 345
Sensus externi quinam 349
Sertularia cupressoides eius
descriptio 112. *pinaster qua-*
lis 111
Sidren dimissionem petit 362
Silurus glanis, eius descript. 546
Sison crinitum, qualis planta 91
Sitis laesiones 214
Societas rei agrariae Carnien-
sis in priuatam transit 783.
med. Edimburg. quaestio
 184. *oecon. Giënenfis quae-*
stiones proponit 184. *sc.*
Gotting. quaestio 732. *me-*
dica Londinenfis quaestiones
 731. *medicae Paritinae*
quaestiones 1786 *propositae*
 181. *medica Pr. quaestiones*
proposuit 729. *Plariobrig.*
quaestionem proposuit 185.
prouincialis Traiectinae con-
silium de animaduersionibus
criticis edendis 188. *R. sc.*
Vpsalientis sodales 360
Soemmering consil. Elect. Mo-
gunt. creatus 186
Solandra, nouum plantae ge-
nus 203
Solida quomodo ex fluidis ori-
antur 344
Solutio, monita de ea 222
Sonus quomodo percipiatur
 349

Spaeth soc. Mogunt. sod. 368
 Spangenberg Conf. et archiat.
 Princ. de Hohenz. Sigm. ar.
 factus 186. archiat. ducis Ro-
 stoch. 734

Sparmanni periculum 261
 Spathum phosphoreum calca-
 reum vbi detectum 310
 Species Vlyssiponenses quid
 639

Spiritus nitri dulcis dephlogi-
 sticatus qualia phaenomena
 exhibeat 657. vini extractio
 quomodo fiat 170

Spietler conf. med. Gotting.
 734

Stein fac. med. aff. et med.
 obst. 369

Stelleri mors 261

Stoy de nexu inter matrem
 et foetum 429

Strak collegium clinicum in-
 stituit 366. praemio orna-
 tus ab Acad. Francog. Par.
 729

Sturni vocis organon descrip-
 tum 28

Submersis et mortuis auxilia
 applicanda quaenam 615

Substantiae in truncis populo-
 rum albarum repertae de-
 lineatio 548

Sudor niger acvrina nigra 50

Suffusionis verae species cau-
 sae, cura 436. spuriae spe-
 cies 436

Surthof vestis Roonhusiani hi-
 storia 709

Symbola ad doctrinam de apo-
 plexia 621. ad historiam a-
 quarum mineralium in tra-
 ctu Hunnorum 640. ad ma-
 teriam med. et pharmaciam
 582. ad psychologiam em-

piricam 584. ad salem ae-
 reum 639

Syrupi febrifugi praeparatio
 54

T.

Tabulae vniuersalis ad LXV
 Tomos Diarii ad med.
 pharmac. et chir. spectantis
 recensio 558

Tabula nosologica mortalitatis
 Brunswig. 613

Tactus vniuersalitas 349

Taeniarum descriptio 704

Taenia hydatigena 486

Tartari emetici euacuans ac
 resoluens virtus 604. vltus
 in hydropse 611. vitriolati
 productum singulare 483

Tauares de pharmacologia li-
 bellus 57

Tauernie topographia laudata
 183

Tenon rapas siluestres disqui-
 siuit 277

Terra elementaris quid 306
 ponderosa aerata de ea ob-
 servationes 662. vitriolata
 663. observationes genera-
 les 664

Terrae motus in Calabria 646

Testudines tres descriptae, a-
 reolata, Iaponica, rostrata
 199

Tetanus de tractando eo in co-
 loniis Americae 634

Tetrao Caspius 723

Theatrum anatomicum Wirce-
 burgi inauguratum 734

Therapeutica circa quae ver-
 setur 212

Thermometrum noua ratione
 constructum 311

Thom, ordin. P. M. Gieff. 557

Thomhinson, obiit 557

Thun-

- Thunberg historiae naturalis et mat. med. P. Vps. 362
 de Thury vitae descriptio 541
 de Thy vitae descriptio 541
 Tinctura Castorei eius praeparatio, vis et usus 287
 Tincturae Henelii compositio et vis 287
 Tincae species 421
 Tonitru descriptio 302
 Touretia nous planta Peruviana 546
 Tractationes variae 614. 638. minores 640
 Tractatus minores 617
 Tralles archiat. consultans et consil. Reg. Polon. factus 186
 Transmutationes corporum mineralium examinatae 139. variae hypotheses de iisdem 139. argumenta expenduntur 140
 Trempel consil. med. Detmoldiae 366
 Trendelenburg Pr. med. factus 369
 Triebel de concrementis polyposis 325
 Trismus rheumaticus, observatio de eo 620
 Trotter observations on the scurvy 332
 Truckenmiller affectus melancholici historia 324
 Tubercula cutanea 488
 Tumorum differentiae 395. 402. 403. 404. 406.
 Tunicae internae choledochi et ductus hepatici differentia 71
 Tussis ab oleo nucis juglandis 603
 Typhae latifoliae usus oeconomicus 280
 V.
 Vachier methodus medendi omnibus morbis 205
 Valerianae connubium cum acido vitriolico 596
 Varia 590
 Variolarum infectio 421
 Vectis roonhusiani origo et facta 710. methodus inducendi 710 usus 711
 Vegetabilia ex quibus consistunt 657
 Ventriculorum cordis primaeum figura ubi potissimum cognoscenda 132. in sinistro etiam primaeva figura visibilis 133. ventriculus carneus sinister ab involuto minus differt 133. dextri praesinistro prope basin cordis eminentia 129
 de la Vergne vitae descriptio 528
 Vermes in lepra 420. intestinales observationes de iis 704
 Vesicae punctio in ischuria quando sit facienda 41
 Vesiculae felleae humanae, ductusque humani cystici et choledochi superficies internae descriptae 67
 Vicissitudo morborum pectoris, fragmenta de ea 596
 Vicq d'Azyr Acad. Francog. loc. 556
 Villars praemio ornatus ab Acad. Francogall. 724
 Viller.

Villermotz praemio ornatus a
 soc. med. Paris. 729.
 Viscerum vropoieticorum con-
 sideratio 413
 Vis calefaciendi radiis colora-
 tis insita 99. reproductiua
 qualis 352. sanguinem pel-
 lentes 346. vitales quot 345
 Visus quomodo fiat 350
 Vituli organon, vocis descrip-
 tum 27
 Vlcera in vniuersum 415. dif-
 ferentiae 416. 418. 419
 Vlmi noua species 546
 Underwood a Treatise on the
 diseases of children 430
 Vogelmann P. hist. natur. Wir-
 ceb. 734
 Vomitorii vsus in peripneu-
 monia 589
 Vpsaliensis academiae incre-
 menta et ornamenta 188
 Urinae albae disquisitio 639.
 nigrae in morbo phaenome-
 na chemice indagata 35
 Vromantia Algaroni 444
 Vsteri specimen Bibliothecae
 criticae magnetismi anima-
 lis 689
 Vteri mutatae formae per gra-
 uiditatem 466. substantia
 qualis 353
 Vitini obseruationes cum au-
 bus institutae ratione orga-
 ni vocis 29
 Vulnerum ratio 407. differen-
 tiae 408 sq.

W.

Walfsh obiit 187
 Wargentini vitae descrip-
 tio 528
 Wathen a dissertation on the
 theory and cure of the ca-
 taract, 436
 Watson obiit 187
 Weber mortuus 369
 Wedekind consil. arch. et P.
 2. anat. factus 186
 Weidmann consil. et arch. elect.
 Mogunt. factus 186
 Werneri vermium intestinali-
 um expositio Cont. 3. 485
 Wilke mortuus 369
 Willemet mémoire sur l'utili-
 te des lichens 250. 262
 Winterani corticis historia 168
 Woeltge med. mont. et phy-
 sic. Clausth. 369
 Wympersee a soc. med. Par.
 praemium accepit 173

Z.

Zachariae subtilitas in inci-
 dendis caudicibus 366
 Zanettus dona instituto Bon.
 exhibet 8
 Zanotti tribus numismatibus
 Academiam Bonon. auxit 9
 Zoologia qui eam ditarunt 522
 Zwierlein Soc. Acad. Imp. Nat.
 Cur. factus 186

EMENDANDA.

**Vol. XXIX. Parte III. p. 547. l. 3. legendum: SAMUEL FOART
SIMMONS, regiae medicae societatis Londinensis Praeses
et Parif. soc. etc.**